

RODICA CHETROIU

Coordonator

**LIDIA IURCHEVICI, ANCUȚA MARIN,
ANA ELENA CIȘMILEANU, ELENA COFAS**

**ANALIZE
PRIVIND EFICIENȚA ECONOMICĂ
A FERMELOR DE OVINE DIN
DIFERITE REGIUNI ALE ȚĂRII**

**EDITURA
CERES**

**Analize privind eficiența economică
a fermelor de ovine din diferite regiuni ale țării**

RODICA CHETROIU

Coordonator

Analize privind eficiența economică a fermelor de ovine din diferite regiuni ale țării

LIDIA IURCHEVICI

ANCUȚA MARIN

ANA ELENA CIȘMILEANU

ELENA COFAS

**EDITURA
CERES**

București, 2020

Copyright © 2020, Rodica Chetroiu, Lidia Iurchevici, Anuța Marin,
Ana Elena Cișmileanu, Elena Cofas

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**Analize privind eficiența economică a fermelor de ovine din diferite
regiuni ale țării / Lidia Iurchevici, Anuța Marin, Ana Elena Cișmileanu,
Elena Cofas; coord.: Rodica Chetroiu. - București : Ceres, 2020**
Conține bibliografie
ISBN 978-973-40-1146-9

I. Iurchevici, Lidia
II. Marin, Anuța
III. Cișmileanu, Ana Elena
IV. Cofas, Elena
V. Chetroiu, Rodica (coord.)

636.3

Autorii își asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate, pentru originalitatea materialului și pentru sursele bibliografice menționate.

Editor: EDITURA CERES
E-mail: edituraceres@yahoo.com
Website: www.editura-ceres.ro
Tel./fax: 021.317.90.23
ISBN 978-973-40-1146-9

**INSTITUTUL DE CERCETARE
PENTRU ECONOMIA AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTARE RURALĂ**

Lucrarea „*Analize privind eficiența economică a fermelor de ovine din diferite regiuni ale țării*” a fost publicată prin finanțarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Aceasta a fost elaborată pe baza cercetărilor efectuate în cadrul Planului sectorial pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pe anii 2019-2022, „Agricultură și Dezvoltare Rurală - ADER 2022”, contract ADER nr. 24.1.2/2019, „**CERCETĂRI PRIVIND EFICIENȚA ECONOMICĂ A CREȘTERII OVINELOR, CAPRINELOR, TAURINELOR DE LAPTE ȘI DE CARNE ȘI A BUBALINELOR**”, încheiat între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală.

Coordonator: Dr. ing. Rodica CHETROIU - I.C.E.A.D.R. București

Autori:

Ing. Lidia IURCHEVICI - I.C.E.A.D.R. București

Dr. ec. Ancuța MARIN - I.C.E.A.D.R. București

Dr. bioch. Ana Elena CIȘMILEANU - I.N.C.D.B.N.A. Balotești

Șef lucr. dr. Elena COFAS - U.S.A.M.V. București

CUPRINS

<i>Prefață</i>	11
CAPITOLUL 1	
Provocări și factori de eficiență în creșterea ovinelor	13
1.1. Caracteristici și provocări	13
1.2. Analiză factorială a eficienței economice	14
CAPITOLUL 2	
Metodologia de fundamentare a elementelor de cheltuieli în producția animală	26
CAPITOLUL 3	
Particularități ale repartizării teritoriale a ovinelor în România	30
3.1. Repartizarea și dinamica teritorială a efectivelor și producției de lapte de oaie din perspectiva analizei indicatorilor statistici	30
3.2. Sisteme de exploatare a ovinelor pentru lapte	38
3.3. Structura dimensională a exploatațiilor de ovine	40
CAPITOLUL 4	
Studii de caz: ovine pentru producția de lapte	43
4.1. Zona de câmpie	43
4.1.1. Regiunea Muntenia: fermă de subzistență.....	43
4.1.2. Regiunea Muntenia: fermă de semisubzistență	47
4.1.3. Regiunea Dobrogea: fermă de semisubzistență	52
4.1.4. Regiunea Muntenia: fermă mică	56
4.1.5. Regiunea Crișana: fermă mică	60
4.1.6. Regiunea Oltenia: fermă medie	64
4.1.7. Regiunea Crișana: fermă medie	68
4.1.8. Regiunea Muntenia: fermă medie	72
4.1.9. Regiunea Muntenia: fermă medie	76
4.1.10. Regiunea Muntenia: fermă medie	80
4.1.11. Regiunea Muntenia: fermă medie	84
4.1.12. Regiunea Muntenia: fermă medie	88
4.1.13. Regiunea Muntenia: fermă medie	92
4.1.14. Regiunea Muntenia: fermă medie	96
4.1.15. Regiunea Muntenia: fermă medie	100

4.1.16.	Regiunea Muntenia: fermă medie	104
4.1.17.	Regiunea Muntenia: fermă medie	107
4.1.18.	Regiunea Dobrogea: fermă medie	111
4.1.19.	Regiunea Dobrogea: fermă medie	115
4.1.20.	Regiunea Dobrogea: fermă medie	119
4.2.	Zona de deal	124
4.2.1.	Regiunea Moldova: fermă mică	124
4.2.2.	Regiunea Oltenia: fermă mică	128
4.2.3.	Regiunea Oltenia: fermă mică	132
4.2.4.	Regiunea Moldova: fermă medie	136
4.2.5.	Regiunea Moldova: fermă medie	140
4.2.6.	Regiunea Moldova: fermă medie	144
4.2.7.	Regiunea Oltenia: fermă medie	148
4.2.8.	Regiunea Oltenia: fermă medie	151
4.2.9.	Regiunea Oltenia: fermă medie	155
4.2.10.	Regiunea Muntenia: fermă medie	159
4.2.11.	Regiunea Oltenia: fermă medie	163
4.2.12.	Regiunea Oltenia: fermă medie	167
4.2.13.	Regiunea Oltenia: fermă medie	171
4.2.14.	Regiunea Muntenia: fermă medie	175
4.2.15.	Regiunea Muntenia: fermă medie	179
4.3.	Zona de munte	184
4.3.1.	Regiunea Transilvania: fermă de semisubzistență...	184
4.3.2.	Regiunea Transilvania: fermă mică	188
4.3.3.	Regiunea Transilvania: fermă mică	192
4.3.4.	Regiunea Transilvania: fermă mică	196
4.3.5.	Regiunea Banat: fermă medie	200
4.3.6.	Regiunea Transilvania: fermă medie	204
4.3.7.	Regiunea Oltenia: fermă medie.....	208
4.3.8.	Regiunea Transilvania: fermă medie.....	212
4.3.9.	Regiunea Transilvania: fermă medie.....	216
4.3.10.	Regiunea Transilvania: fermă medie.....	220
4.3.11.	Regiunea Transilvania: fermă medie.....	224
4.3.12.	Regiunea Transilvania : fermă medie.....	228

4.4. Identificarea segmentului cel mai vulnerabil de exploatații de ovine pentru lapte, în vederea elaborării planurilor de susținere din fonduri publice.....	232
CONCLUZII.....	247
BIBLIOGRAFIE ȘI WEBGRAFIE.....	249

PREFAȚĂ

Multiplele cercetări au demonstrat caracterul complex și multilateral al eficienței economice. Însă, definirea conceptuală și criteriile de măsurare a eficienței economice până în prezent nu au un consens deplin și din această cauză există diferite opinii de abordare și tratare.

Menționând că eficiența și economia sunt practic sinonime și replicând celor ce privesc altfel problema, renumitul savant american Paul Heyne subliniază: „În ultimii ani au început să apară în societatea noastră voci sugerând că punem prea mare preț pe eficiență; că uneori sacrificăm prea multe obiective valoroase pentru a obține o eficiență care nu prețuiește cât ne costă. Ar putea fi aceasta adevărată? Oricine se gândește la ea cu atenție va descoperi că, logic, este ceva ciudat în această critică asupra eficienței. Deși criticii pot avea chestiuni întemeiate și importante de ridicat, nu poate fi adevărat că punem un preț prea mare pe eficiență”¹.

Savanții români C. Popescu, D. Ciucur și D. Morega sunt de părere că eficiența exprimă în esență calitatea activității economice de a utiliza rațional factorii de producție în întreprindere. Ea este o cerință fundamentală pentru economie și trebuie să ghideze în permanență acțiunile și deciziile economico-financiare. Eficiența o înțelegem ca un termen de evaluare, un concept valoric ce se măsoară prin raportul dintre valoarea producției obținute și valoarea resurselor intrate².

Acești savanți consideră că eficiența poate și trebuie analizată într-o perioadă lungă, întrucât reprezintă, în ultimă instanță, mișcarea profundă a activității economice, în întregime, după ce se elimină mișcările sezoniere, întâmplătoare sau ciclice. Indicatorul cel mai preferat pentru măsurarea eficienței ar putea fi profitul net al întreprinderii raportat la costuri, ținându-se seama, în determinarea lui, de prețurile constante, eliminându-se pe cât posibil efectul variațiilor de prețuri.

În opinia acestor savanți, alegerea criteriului de eficiență constituie una dintre opțiunile fundamentale ale oricărei activități, deoarece prin această opțiune se exprimă efectele (rezultatele) economice și sociale într-o anumită

¹ Heyne, P. *Modul economic de gândire*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1991.

² Popescu, C., Ciucur, D., Marega, D.I. *Microeconomia concurențială*. București: Editura Economică, 1997.

perioadă de timp. Analiza evoluției economiilor occidentale demonstrează că, în ultimele două decenii, opțiunile pentru o rată mereu mai ridicată de eficiență au evidențiat urmări favorabile, care pot duce în mod implicit și la inflație ca factor periodic de ajustare, astfel că o asemenea opțiune în condițiile stabilității monetare se rezumă la alternanțe de tip „stop and go”³.

În lucrarea de față, este analizat sectorul de creștere a ovinelor pentru lapte, sub multiplele sale aspecte, atât din punct de vedere dimensional și structural, cât și din punct de vedere al eficienței economice - pe baza studiilor de caz. Aceste studii au fost realizate în ferme de diferite dimensiuni, aflate în regiuni geografice diferite din zonele de câmpie, deal și munte.

³ ibidem

CAPITOLUL 1

PROVOCĂRI ȘI FACTORI DE EFICIENȚĂ ÎN CREȘTEREA OVINELOR

1.1. CARACTERISTICI ȘI PROVOCĂRI

Ovinele fac parte din peisajul și moștenirea culturală a multor țări europene. Sunt o sursă de angajare în zonele agricole defavorizate, iar produsele tradiționale de înaltă calitate pe care le produc sunt recunoscute în general ca rezultat al unei forme durabile și multifuncționale a agriculturii care contribuie la păstrarea mediului și a coeziunii sociale în zonele rurale⁴.

Cu toate acestea, sectorul ovinelor din UE a cunoscut deficiențe economice și structurale, care implică în principal o scădere constantă a numărului de animale, ca urmare a unor epidemii și a modificărilor politice ale schemelor de finanțare publică. Acesta este motivul pentru care UE este printre cei mai mari importatori din Noua Zeelandă și Australia. Creșterea ovinelor este foarte diversă în ceea ce privește mărimea turmei, rasele și scara de producție. Veniturile medii în general scăzute - care limitează investițiile în sector și nu sunt atractive pentru potențialii participanți mai tineri - precum și distanța dintre zonele în care se desfășoară producția, reprezintă provocări pentru sector.

Rezultatele cercetărilor privind creșterea ovinelor și caprinelor evidențiază o serie de probleme, cum ar fi pragurile de modernizare scăzute; punctele slabe ale infrastructurii; lipsa informațiilor, a instruirii sau a unei strategii de comercializare; fermierii îmbătrânesc și nu are cine să le transmită cunoștințele mai departe. Orice creștere a ofertei interne ar trebui să facă față concurenței internaționale din importurile de produse la costuri mai mici. Carnea de oaie este produsă și consumată în principal în țările în curs de dezvoltare, care, de asemenea, este de așteptat să sprijine creșterea cu peste 20% atât în producția mondială, cât și în consumul de carne de oaie în următorul deceniu, potrivit cifrelor din OECD-FAO.

Perspectivile agricole ale Comisiei pe termen mediu arată o creștere stabilă sau foarte marginală a producției și consumului în UE, cu posibilități mari de creștere a cererii din partea populației imigrante din UE sau ca urmare a unor programe de promovare specifice.

Oportunitățile de piață locală pot apărea din turismul rural, cum ar fi vânzarea directă a brânzeturilor către cei care prețuiesc produsele tradiționale

⁴ Parlamentul European:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/608663/EPRS_BRI\(2017\)608663_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/608663/EPRS_BRI(2017)608663_EN.pdf)

de calitate. Aspectele pozitive pot apărea și din capacitatea sectorului de a livra bunuri publice: întrucât rumegătoarele mici sunt crescute în principal în sisteme extensive pe pășunile din zonele agricole defavorizate, acestea joacă un rol cheie în peisajele și conservarea biodiversității, de exemplu, prin eliminarea materialelor vegetale uscate și, prin aceasta, scăderea riscului de incendii și combaterea abandonului de terenuri.

1.2. ANALIZĂ FACTORIALĂ A EFICIENȚEI ECONOMICE

Analiza gradului de dezvoltare a unui sistem economic, a capacității lui de supraviețuire, a direcției de dezvoltare finală, presupune definirea și măsurarea exactă a eficienței economice. Din această perspectivă, un rol important revine conceptului de eficiență economică, aceasta realizând legătura dintre resursele alocate pentru desfășurarea unei acțiuni și rezultatele obținute de pe urma acesteia, concept care orientează dozarea resurselor spre acele domenii de activitate unde se asigură folosirea cu eficiență maximă a acestora, în condițiile unei dezvoltări raționale, armonioase a economiei.

Eficiența economică, fiind o categorie complexă, este influențată de o serie de factori care acționează în vederea asigurării creșterii economice.

Se disting factori cu *acțiune directă*, care cuprind:

- ✓ nivelul de pregătire profesională și instruire a forței de muncă;
- ✓ calitatea capitalului fix utilizat în procesul de producție;
- ✓ structura capitalului utilizat în procesul de producție;
- ✓ gradul de prelucrabilitate și calitate a resurselor naturale atrase în circuitul economic;
- ✓ metode de conducere, organizare și programare a producției utilizate nemijlocit în practică;
- ✓ nivelul progresului tehnic;
- ✓ nivelul calitativ al produselor;
- ✓ anumită poziție ocupată de piață;
- ✓ perfecționarea structurală a activității de comerț exterior;

și factori cu *acțiune indirectă*, prin care se disting cei care conduc la perfecționarea activităților economice și social – culturale din alte ramuri și domenii de activitate față de unitatea analizată, care au efecte implicit asupra creșterii economice a acestei unități economice, și anume:

- ✓ gradul de modernizare a activităților unităților ;
- ✓ calitatea materilor prime;
- ✓ performanțe tehnice ale utilajelor realizate de ramurile furnizoare;
- ✓ structura cererii de produse și servicii pe piață;

✓ asigurarea unui anumit grad de confort și civilizație al populației.

O altă categorie de factori ce influențează eficiența economică sunt⁵:

→ factori tehnici și organizatorici, legați de măsurile de ordin tehnic și organizatoric privitoare la introducerea progresului tehnic și perfecționarea metodelor de organizare a producției muncii (tipul tehnologiilor de producție utilizate, gradul de mecanizare și automatizare a proceselor de producție, sistemul de management utilizat, disciplină forței de muncă, modul de utilizare a forței de muncă, productivitatea muncii, normele de consum etc);

→ factori economici - includ cele mai importante pârghii economice și constituie cel mai important element de stimulare a creșterii eficienței economice (costul capitalului împrumutat, modul de asigurare a surselor de finanțare, poziția pe piață, costurile de producție etc);

→ factori sociali și politici, legați nemijlocit de natură relațiilor de producție și de politică economico-financiară a statului (relațiile patronat – sindicat, situarea socială a zonei în care întreprinderea este amplasată, tipuri de revendicări sindicale, subvenționarea producției, existența unei anumite strategii referitoare la ramură);

→ factori naturali, acționează în ramurile primare (agricultură, industria extractivă, forestieră etc.), dar și în celelalte.

Creșterea eficienței economice, în condițiile rarității și limitării resurselor, reprezintă un proces deosebit de complex și dinamic, de optimizare a rezultatelor, prin minimizarea consumului de resurse și luarea în calcul a influenței factorului timp, a progresului tehnico-științific și a legilor economiei de piață.

În analiza eficienței economice a investițiilor, în condițiile economiei contemporane, evoluția producției și a costurilor, durata de funcționare a obiectivelor nou construite reprezintă elemente de interes major. De exactitatea stabilirii acestora depinde decizia de investiție, deoarece numai printr-o determinare corectă a lor se pot stabili cu precizie mărimea eforturilor făcute, a efectelor obținute și a eficienței economice.

În precizarea conținutului eficienței economice a investițiilor, se impune luarea în considerare a principalelor sale caracteristici, care implică o

⁵ Parvu D., *Eficiența investițiilor*, Ed. Lumina Lex, București, 2003, pag. 25.

importantă evidență la obiectivitatea analizelor efectuate în scopul luării unor decizii. Acestea sunt enunțate în literatura de specialitate după cum urmează:

a) Eficiența economică a investiției este o parte a întregului proces productiv și depinde de acțiunea în comun a tuturor factorilor și a fazelor procesului de producție. Ca urmare, eficiența lor trebuie să reflecte atât modul cum au fost concepute și realizate lucrările de investiții, cât și elementele (factorii) procesului de producție;

b) Conținutul eficienței economice a investițiilor este conturat prin raportarea efectelor obținute la cheltuielile necesare obținerii lor, fiind reflectată printr-o gamă largă de indicatori;

c) Stabilirea nivelului eficienței economice a investițiilor pe baza previziunilor, luând în considerare că toate calculele respective se fac într-o etapă care precede atât executarea obiectivului, cât și funcționarea acestuia. Pe baza previziunilor, se determină, în ultima analiză, dimensiunea efectelor comerciale și cea a efortului de cheltuieli.

d) Datorită decalajului dintre momentul cheltuirii resurselor de investiții și al obținerii efectelor economice, raportul dintre efect și efort se află în strânsă legătură cu factorul timp.

e) Determinarea eficienței economice a investiției să se bazeze pe o abordare sistematică, datorită interdependenței dintre procesele economice, dintre întreprinderi și ramuri. Un proiect de investiții este cu adevărat eficient, nu numai pentru că el se încadrează în criteriile de eficiență, ci și pentru efectele propagate favorabile asupra altor sectoare de activitate cu care se află în relație de cooperare economică.

f) Eficiența economică a investițiilor poate fi exprimată atât sub forma unor indicatori absoluți, cât și sub forma unor indicatori relativi.

Analizele pe marginea conceptelor prezentate de specialiștii în domeniu au condus la concluzia că eficiența economică a investițiilor este o categorie economică care reflectă obiectivele și interesele investitorului și exprimă capacitatea eforturilor investiționale de a rezulta un lanț de efecte economice, imediate sau în viitor, luând în calcul implicațiile mai multor factori (mediu economic, calitate, spațiu și timp), astfel încât efectele realizate să recupereze în mod justificativ eforturile depuse.

Este bine cunoscut faptul că în activitatea de investiții, mai mult decât în oricare altă activitate economică: cercetare, proiectare, producție, servicii etc, compararea rezultatelor cu eforturile aferente este o condiție esențială. Se va avea în vedere, pentru calculul eficienței, stabilirea atât a cheltuielilor, cât și a efectelor aferente proiectului.

Cheltuielile de investiții se stabilesc cu mare atenție, deoarece, pe de o parte, din momentul concretizării lor în construcții, utilaje etc, ele devin ireversibile și remedierile sunt deosebit de costisitoare, iar pe de altă parte

pentru că majoritatea capitalului investit este împrumutat, pentru că se plătește o dobândă.

Stabilirea cheltuielilor de investiții, precum și a efectelor acestora, rezultate ca urmare a materializării unui proiect, exprimă de fapt calculul de eficiență economică al proiectului de investiții analizat.

Într-o economie concurențială, în care cererea și oferta este elementul hotărâtor în buna desfășurare a activității economice, compararea rezultatelor, a efectelor economice cu eforturile depuse, adică cu costurile aferente este o necesitate a unui management eficient, rațional. Practica economică a demonstrat faptul că o evaluare a eficienței economice a unei investiții se poate realiza numai prin analiză și compararea în comun a eforturilor și a efectelor acesteia.

De fapt, efectele economice ale unui proiect pot fi calculate doar pe baza rezultatelor obținute de la obiective similare realizate în țară sau străinătate, la care se au în vedere posibilitățile de perfecționare aplicabile proiectului, eventualele devalorizări posibile și, nu în ultimul rând, condițiile socio-politice ale perioadei și perspectivei, luate în calcul pe un orizont de timp suficient de mare, astfel încât să acopere cel puțin previzional, durata normată de viață a obiectivului. Durata de viață economică a produselor ce se vor realiza, precum și durata de funcționare eficientă a activelor fixe sunt parametri previzionați.

În domeniul investițiilor se operează cu informații aproape certe privind costurile de investiții, pe de o parte, și valori – mărimi, niveluri, intensități – previzionate referitoare la efectele ce se vor obține pe seama investițiilor, pe de altă parte. Dat fiind specificul activității de investiții și ca urmare a documentațiilor și a proiectelor tehnice elaborate, putem cunoaște cu o anumită anticipație și cu suficient de mare exactitate mărimea eforturilor economice, adică a costurilor de realizare a obiectivului, în schimb mărimea efectelor scontate ca urmare a realizării investiției, a rentabilității acesteia și în general a eficienței și rentabilității este rezervat doar viitorului și prezintă un anumit nivel de incertitudine și risc.

Datorită viitorului incert al rezultatelor obiectivului de investiții, sunt necesare investigații asupra viitorului, ca astfel să se poată determina nivelul de risc al investiției. În acest sens, se vor face aprecieri în legătură cu posibilele schimbări ce pot surveni în legătură cu cererea pieței, cu prețul acceptat de ea, cu nivelul de calitate solicitat, cu productivitatea ce se cere – deci implicit cu îmbunătățirile tehnologice ce se impun etc, funcție de care se încearcă o estimare a nivelului rentabilității ce se poate obține. În consecință, pentru ca o investiție ce se realizează pe baza unor calcule de profit și a unei rate a rentabilității să aibă sorți de izbândă, este necesar ca acești indicatori să fie ajustați cu indicatorii de risc posibili. Numai așa investitorul poate fundamenta deciziile cele mai realiste, evitând surprizele neplăcute.

În schimb, în vederea prevenirii sau evitării unor consecințe nedorite în ce privește decizia de investiție, un manager profesionist va elabora o serie de calcule sau simulări de stări și situații care să-i permită o estimare cu un grad mare de exactitate a unor modificări de cereri ale pieței cu privire la cantitate, preț, calitate, durata de viață economică a proiectului sau a produsului etc.

În această conjunctură, ce precede luarea unei decizii de investiție, în care elementul dominant este realizarea unui câștig, a unei profitabilități cât mai mari, este evidentă necesitatea evaluării oricărui proiect din punct de vedere al eficienței economice.

În vederea obținerii de profit, promotorul unei investiții este interesat să studieze condițiile în care va funcționa noul produs, apelând la un studiu de marketing, prin care se cercetează evoluția cererii și consumului viitoarelor sale produse, situația prețurilor, aprovizionarea cu materii prime.

Analizele și comparațiile ce se fac asupra investiției scot la iveală eventualele costuri suplimentare, conducând la dezvoltarea unor soluții de îmbunătățire a soluțiilor tehnice și economice cuprinse în proiect.

De fapt, evaluarea oricărui proiect de investiții urmărește în primul rând costurile și încasările realizate de agentul economic, iar apoi implicațiile acestora în ansamblul economiei naționale. Întrucât pentru orice investiție viitorul este mai mult sau mai puțin incert, calculele de eficiență trebuie să cuprindă și evaluarea riscului pe care îl implică investiția, risc ce urmează a fi asumat atât de agentul economic, cât și de banca finanțatoare, de furnizorul de utilaje, într-un cuvânt de toți coparticipanții la realizarea obiectivului.

Evaluarea eficienței investițiilor la nivel microeconomic și macroeconomic

Eficiența economică trebuie să reprezinte coordonata majoră a desfășurării tuturor proceselor economice. Resursele, indiferent de caracterul lor, sunt limitate, astfel că, doar cea mai bună folosire poate asigura o dezvoltare economică și socială continuă. Că urmare, eficiența economică trebuie urmărită „atât la nivel microeconomic, cât și la nivel macroeconomic”.

Pentru a da o evaluare economică unui proiect de investiții, este necesar să se determine eficiența acestuia, urmărindu-se următoarele obiective: evaluarea potențialelor oportunități ale realizării proiectului; evaluarea avantajelor proiectului analizat în comparație cu alte proiecte.

Analiza corespunzătoare și luarea unei decizii optime în problemele de investiții este posibilă dacă aprecierea eficienței proiectului se conformează unor criterii adecvate sistemului economic analizat și strategiei acestuia de dezvoltare socială și economică, în baza cărora se stabilesc cerințele

investitorului și sistemul indicatorilor generali de apreciere a eficienței economice.

Cele mai importante criterii de apreciere a eficienței economice sunt:

- criteriul de bază în condițiile economiei de piață o constituie obținerea profitului. În practică, se realizează numai prin maximizarea efectului la o unitate de cheltuieli. Ignorarea aplicării lui în practică condiționează pierderi economice.
- eficiența economică, pe lângă formă absolută, necesită și o formă relativă;
- eficiența economică se bazează pe urmărirea obținerii unor raporturi optime dintre eficiența la nivel microeconomic și la nivelul economiei naționale;
- un alt criteriu este intersectarea obiectivelor economice cu cele sociale, ecologice etc.

Fiind o parte esențială a întregii activități economice, are o contribuție deosebită la evoluția procesului social sub toate aspectele.

Eficiența economică a investițiilor trebuie să aibă în vedere cerințele actuale, precum și perspectivele de creștere în viitor. Acest criteriu se impune a fi destul de important datorită duratei de viață economică, mai îndelungată, a obiectivelor de investiții și presupune că agentul economic să fie în permanentă preocupat de desfășurarea unei activități eficiente atât în prezent, cât și în viitor.

În practica internațională, aprecierea eficienței investițiilor se bazează pe următoarele criterii:

- *evaluarea utilizării capitalului investit se efectuează prin compararea fluxului de mijloace bănești, care se formează în procesul realizării proiectului investițional și investiția inițială;*
- *atât capitalul investit, cât și fluxurile de mijloace bănești sunt actualizate pentru anul curent sau pentru anul de calcul, conform unei rate de actualizare determinate în conformitate cu specificul proiectului.*

Evaluarea eficienței economice a investițiilor se poate efectua sub două aspecte:

- prin utilizarea metodelor generale mai simple (metode statice) și
- prin utilizarea metodelor prin care se ține cont de modificarea în timp a valorii fluxurilor de mijloace bănești, de implicarea riscurilor investiționale și a intereselor diferite ale participanților la proiect (metode dinamice).

În figura 1.1., sunt prezentate metodele de evaluare a eficienței investițiilor, inclusiv indicatorii aferenți:

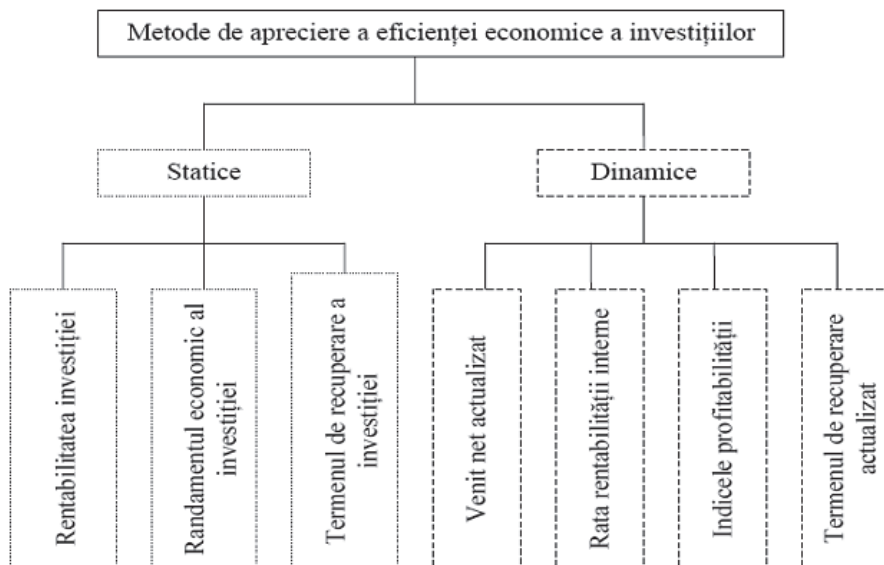

Figura 1.1. Metode de evaluare a eficienței economice a investițiilor
(Sursa: Mariana Bunu – *Implicațiile factorului inovațional la evaluarea eficienței investițiilor*, Teză de doctorat, Chișinău, 2005)

a. Evaluarea eficienței economice a investițiilor la nivel macroeconomic se impune și în condițiile economiei de piață, pentru orientarea agenților economici în direcția realizării acelor investiții care sunt absolut necesare. Se impune cunoașterea rezultatelor economice și a direcțiilor de dezvoltare și pentru alte țări, în special acelea care reprezintă partenerii efectiv sau potențiali pentru întreprinzătorii din țară noastră. Și la nivel macroeconomic, exprimarea eficienței economice se face cu ajutorul raportului efecte și eforturi, respectiv invers. Evaluarea eficienței investițiilor la nivel macroeconomic se face prin intermediul unor indicatori care se referă la evaluarea efectelor economice ale întregii economii naționale, la evaluarea resurselor consumate, la evaluarea eficienței acestora.

b. La nivel microeconomic, eficiența investițiilor este calculată prin intermediul indicatorilor care se referă la eficiența economică ce caracterizează activitatea întreprinderii.

Factori de creștere a eficienței economice

Întrucât eficiența economică este o noțiune complexă, aceasta este influențată de o multitudine de *factori*, care pot fi grupați după următoarele trei criterii:

- a) *După modul cum acționează în asigurarea creșterii eficienței economice*, sunt:
 - ✓ factori cu acțiune directă (influențează direct activitatea analizată):

- creșterea capitalului fix;
 - creșterea calității;
 - creșterea gradului de prelucrare a materiilor prime (consumurile reduse);
 - ridicarea nivelului de pregătire profesională a forței de muncă;
 - perfecționarea metodelor de management;
 - promovarea progresului tehnic;
 - asigurarea disciplinei tehnologice;
 - structura exporturilor.
- ✓ factori cu acțiune indirectă, sunt acei factori care acționează în amonte sau în aval de activitatea analizată:
- modernizarea activităților conexe – infrastructură;
 - creșterea performanțelor utilajelor la producători;
 - creșterea calității materiilor prime aprovizionate;
 - creșterea calității sistemului de învățământ și training;
 - modificarea structurii cererii de produse și servicii pe piață;
 - schimbări în preferințele, exigențele și gradul de civilizație al consumatorilor;
- b) *După caracterul lor*, factorii creșterii eficienței economice sunt:
- ✓ *factori tehnici*, includ aspecte care vizează progresul tehnic în scopul creșterii randamentului utilajelor, a productivității muncii, a gradului de prelucrare a materiilor prime;
 - ✓ *factori economici*, includ pârghiile economice, cum sunt: prețul, creditul, dobânda;
 - ✓ *factori naturali*: condiții de climă, fertilitatea solului, bogăția zăcămintelor, acționează de regulă în ramurile primare ale economiei (agricultură, industrie extractivă, silvicultură);
 - ✓ *factori sociali*, care contribuie la stimularea creșterii eficienței economice (cointeresarea materială, motivarea - delegarea, crearea condițiilor de trăi și de muncă, instruirea).
- c) *După sfera de cuprindere*, factorii de creștere a eficienței economice sunt:
- ✓ *factori generali*, aplicați oricărui domeniu de activitate, de ex. progresul tehnic;
 - ✓ *factori specifici*, aplicați numai unui domeniu restrâns, de ex. structura exporturilor și importurilor.

Factorii de creștere a eficienței economice pot fi: factori calitativi și factori cantitativi.

Factori cantitativi:

- ✓ Capital fix;
- ✓ Capital circulant;
- ✓ Structura exportului și importului;
- ✓ Volumul producției - cantitativ;
- ✓ Volumul vânzărilor - cantitativ;
- ✓ Volumul aprovizionărilor - cantitativ;
- ✓ Volumul finanțărilor etc.

Factori calitativi:

- ✓ Creșterea calității;
- ✓ Scăderea consumurilor (creșterea gradului de prelucrare a materiilor prime);
- ✓ Pregătirea, instruirea profesională;
- ✓ Creșterea performanțelor utilajelor;
- ✓ Creșterea gradului de exigență a consumatorilor;
- ✓ Productivitatea muncii;
- ✓ Randamentul utilajelor etc.

Factorii de creștere a eficienței economice sunt, la rândul lor, influențați de macro-mediul și mai ales de acțiunile de modernizare și restructurare a economiei naționale. Prin modernizare și restructurare se aplică idei noi, acțiunile având un caracter novator, purtătoare și generatoare de progres tehnic. Aceste acțiuni au influență asupra laturilor calitative ale factorilor de creștere a eficienței economice. Prin modernizare și restructurare se asigură modificarea raportului dintre eforturi și efecte.

Măsurarea eficienței economice

Eficiența economică nu se poate măsura printr-un singur indicator, deoarece, atât eforturile, cât și efectele sunt determinate de complexitatea mediului economic și reflectă aspectele sale cantitative și calitative. Pentru a surprinde varietatea de informații referitoare la eforturi, efecte și a raportului dintre acestea, în scopul măsurării eficienței economice se utilizează un *sistem de indicatori*⁶ în care, fiecare indicator reflectă un anumit criteriu de eficiență.

Indicatorii de eficiență se calculează la nivel macro-economic și la nivel micro-economic.

La nivel *macro-economic* se măsoară:

- ✓ eforturile, adică resursele consumate la nivelul întregii economii, ca de exemplu: consumul de materiale, consumul de forță de muncă, volumul investițiilor etc.(BLR);

⁶ Vasilescu I., Românu I., Cicea C., *Investiții.*, Editura Economică, București, 2000.

- ✓ efectele la nivelul întregii economii, ca de exemplu: produsul național net, produsul intern brut, produsul global brut;
- ✓ raportul dintre efecte și eforturi, adică eficiența economică, prin: produsul național net la 1 leu investit, produsul intern brut pe cap de locuitor etc.

La nivel *micro-economic* se măsoară:

- ✓ eforturile pentru realizarea activității, ca de exemplu: cheltuieli de producție, volumul investițiilor, numărul de salariați etc.
- ✓ efectele rezultate în urma activității, ca de exemplu: capacitatea de producție, valoarea producției, încasările valutare, profitul, volumul vânzărilor etc.
- ✓ raportul dintre efecte și eforturi, adică eficiența economică, prin: rata profitului, productivitatea muncii pe salariat, producția la un milion lei capital fix, volumul vânzărilor la 1 milion lei capital fix, investiția specifică etc.

În literatura de specialitate, se prezintă o serie de grupări ale indicatorilor de eficiență economică, din care cităm clasificarea profesorilor Vasilescu și Românu:

- ✓ *indicatori cu caracter general*, care sunt comuni oricărei industrii (sfere de activitate), ca de exemplu: vânzări, volumul de investiții, profit;
- ✓ *indicatori de bază*, care sunt diferiți în funcție de obiectul analizei, ca de exemplu: rata rentabilității, productivitatea muncii;
- ✓ *indicatori specifici*, care prezintă particularități în anumite sectoare de activitate (aprovizionare, producție, vânzări);
- ✓ *indicatori suplimentari*, care reflectă eforturile suplimentare și, evident, efectele suplimentare, obținute prin sporirea consumului de resurse.

Aceiași autori grupează indicatorii cu *caracter general* în: indicatori generali ai *activității economice*; indicatori ai *eficienței factorilor de producție*; indicatori de *structură a resurselor consumate și a rezultatelor obținute*.

a) Indicatori generali ai activității economice

Aceștia caracterizează eficiența de ansamblu a activității economice, indiferent de nivelul la care se realizează.

Principalii indicatori sunt:

- Rata profitului

Acest indicator se calculează în diferite moduri.

Vasilescu et al. (2000) propun ca rată profitului să se calculeze ca raport între profitul obținut și cheltuielile efectuate la nivel de întreprindere, centru de profit, produs. Reprezintă profitul la 100 lei cheltuiți (exprimare procentuală).

$$r = \frac{P}{C} * 100 (\%)$$

unde: r = rata profitului; P = Profitul anual (sau pe produs); C= cheltuieli anuale de producție (sau de produs).

Altă modalitate prevăzută în literatură propune:

$$r = \frac{Pb}{CA} * 100 (\%)$$

unde: r = rata profitului; Pb = profit brut; CA = cifra de afaceri.

Conform standardelor internaționale, acest indicator se referă la eficiența capitalului angajat, adică:

$$ROCE = \frac{Pp}{Ca}$$

unde: ROCE = rata profitului pe capitalul angajat; Pb = profit din exploatare; Ca = capital angajat (permanent).

- Cheltuieli la 1000 lei producție, care se calculează pe întreaga activitate, sau pe produs (Vasilescu et al.):

$$Ca = \frac{c}{Q} * 1000$$

unde: Ca= cheltuieli la 1000 lei producție; C= Cheltuieli anuale de producție; Q = valoarea anuală a producției.

b) Indicatori ai eficienței factorilor de producție

Principalii factori ai creșterii economice sunt: capitalul fix, materiile prime și forța de muncă, astfel că eficiența economică a acestora se apreciază prin următorii indicatori (Vasilescu et al.):

- producția la 1000 lei capital fix:

$$Qf = \frac{Q}{Cf}$$

unde: Qf = producția la 1000 lei capital fix; Q = valoarea producției obținute cu capitalul fix; Cf = Volumul capitalului fix.

- indicele de valorificare a materiilor prime:

$$iv = \frac{Q}{M}$$

unde: iv = indicele de valorificare a materiilor prime; Q = Valoarea producției obținute; M= Costul materiilor prime consumate pentru realizarea producției.

- consumul specific de material:

$$CS = \frac{Mp}{q}$$

unde: cs = consumul specific de material; Mp = materia prima consumată; q = producția fizică obținută.

- productivitatea muncii:

$$W = \frac{Q}{N}$$

unde: W = productivitatea muncii; Q = producția obținută; N = numărul de salariați; sau:

$$W = \frac{q}{T}$$

unde: q = cantitatea de producție realizată; T = numărul de ore consumate pentru obținerea producției q.

c) Indicatori de structură a resurselor consumate și a rezultatelor obținute

Acești indicatori se exprimă sub forma ponderilor unui element al categoriei economice în total categorie. De exemplu:

- ✓ ponderea muncitorilor în total salariați;
- ✓ fondul de timp efectiv lucrat în fondul de timp maxim disponibil;
- ✓ ponderea materiilor prime din import în volumul total al materiilor prime;
- ✓ ponderea cheltuielilor materiale în total cheltuieli de exploatare;
- ✓ ponderea producției dintr-o clasă în total producție.

În general, se consideră că o activitate este eficientă dacă producția se obține la costuri reduse, sau atunci când încasările obținute din vânzarea rezultatelor pe piață depășesc cheltuielile care s-au efectuat pentru obținerea acestora. Eficiența economică este relația dintre efectele obținute (rezultate) și eforturile (cheltuielile) depuse într-o activitate economică într-o anumită perioadă de timp.

CAPITOLUL 2

METODOLOGIA DE FUNDAMENTARE A ELEMENTELOR DE CHELTUIELI ÎN PRODUCȚIA ANIMALĂ

Pentru fundamentarea elementelor de cheltuieli în producția animală, se pornește de la mărimea și structura alocărilor de resurse materiale și umane, necesare bunei desfășurări a proceselor de producție și aplicării tehnologiilor de creștere și exploatare a animalelor. Pe baza acestor alocări, se determină ulterior necesarul de resurse pentru nevoile generale ale fermelor și unităților.

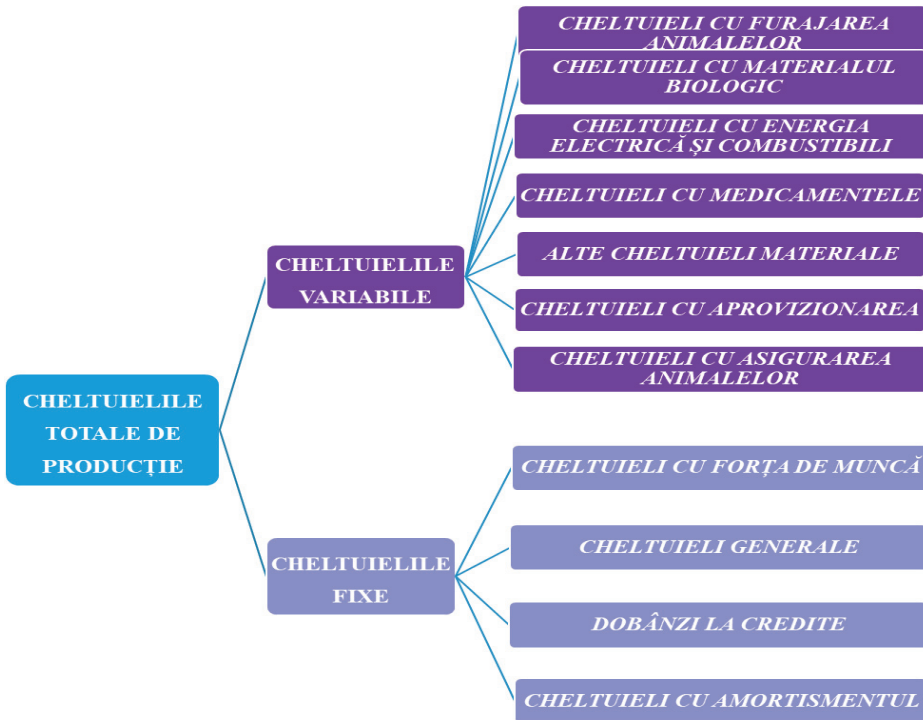

Figura 2.1. Schema generală a cheltuielilor în producția animală

CHLTUIELILE VARIABLE

Cheltuieli cu furajarea animalelor

Dețin ponderea principală în totalul cheltuielilor variabile și reprezintă o pârghie prin care se poate influența atât nivelul producției pe cap de animal, cât și costul produsului principal. Cheltuielile cu furaje se

calculează pe baza rațiilor medii zilnice, respectiv a sortimentelor de furaje incluse în rație, a duratei de întreținere a animalelor, a prețurilor de livrare aferente fiecărui sortiment din rație. Pentru fiecare element din rație, cantitatea de furaj se înmulțește cu prețul acestuia și se însumează rezultatele, conform relației de mai jos:

$$Chf = \sum_{i=1}^n q \times pf$$

în care:

Chf – cheltuieli cu furajele;

n – nr. sortiment de furaje;

q – cantitatea din sortimentul de furaje al rației;

pf – prețul furajului.

Cheltuielile cu materialul biologic

Cheltuielile cu materialul biologic reprezintă contravaloarea efortului de înlocuire și lărgire a efectivului existent, atât din prăsilă proprie cât și prin procurări din afara. În producția de lapte, aceste cheltuieli se determină ținând cont de prețul tineretului femel de înlocuire care este introdus în efectivul matcă și de perioada de exploatare. Relația de calcul este:

$$Chmb = ptf / D$$

în care:

Chmb – cheltuieli cu materialul biologic;

ptf – prețul pe cap al tineretului femel de înlocuire;

D – durata de exploatare, în ani.

Cheltuielile cu energia electrică și combustibili

Consumul energetic este datorat prelucrării furajelor, iluminării și încălzirii adăposturilor, evacuării dejecțiilor, aprovizionării cu apă etc. În stabilirea consumului de curent electric se ține seama de: tipul și numărul de consumatori, puterea instalată a fiecăruia, randamentul agregatelor, numărul de ore de funcționare. Consumul de combustibili implică aprovizionarea cu materii prime și materiale în incinta fermei, transportul furajelor în fermă, distribuirea lor în iesle, transportul produselor animaliere principale și secundare, etc. Suma consumului zilnic de energie electrică și combustibili indică necesarul anual pe cap de animal. Relația de calcul este următoarea:

$$Cee = Tee \sum_{i=1}^n qeei \times Di$$

în care:

Cee – cantitatea de energie electrică;

Tee – tarifele la energia electrică;
qeei – cantitatea de energie electrică pe consumator;
Di – durata de funcționare a fiecărui consumator.

Cheltuielile cu medicamentele

Acțiunile sanitar-veterinare contribuie la menținerea stării de sănătate a efectivelor de animale și presupun măsuri de depistare și de prevenire a cazurilor de boală, dezinfecții și vaccinări obligatorii, ș.a. Medicamentele și materialele sanitar-veterinare sunt utilizate pentru efectuarea tratamentelor obligatorii și de necesitate, pentru individualizarea animalelor, ecornare, tratare a afecțiunilor podale, depistarea gestației, etc. Valoarea acestora pe cap de animal se însumează la finele anului, rezultând cheltuielile cu medicamentele și materialele sanitar-veterinare.

Relația de calcul este:

$$Chmed = Cho + Chn$$

în care:

Chmed – cheltuieli cu medicamente și material sanitar-veterinar;

Cho – cheltuieli cu acțiuni obligatorii;

Chn – cheltuieli cu acțiuni de necesitate.

Alte cheltuieli materiale

Aceste cheltuieli presupun întreținerea și repararea mașinilor și utilajelor fermei, asigurarea echipamentelor de protecție a muncii, instrumentarul sanitar-veterinar, găleți, țesale, lanțuri, furci, lopeți, etc.

Cheltuielile de aprovizionare

Cheltuielile de aprovizionare sunt datorate asigurării fermei cu furaje, medicamente și transportul materialului biologic, ca o cotă parte din cheltuielile cu aceste categorii.

Cheltuielile cu asigurarea animalelor

Mărimea acestei categorii de cheltuieli depinde de suma totală pentru care au fost asigurate animalele și de agentul asigurator cu care a fost încheiată asigurarea.

CHELTUIELILE FIXE

Cheltuielile fixe includ acele cheltuieli care nu sunt dependente în mod direct de volumul producției și cuprind:

- cheltuielile cu forța de muncă Chfm;
- cheltuielile generale Chg;
- cheltuieli cu amortismentul Cha;

- dobânzi la credite Chd.

Relația de calcul este:

$$ChF = Chfm + Chg + Cha + Chd$$

Cheltuielile cu forța de muncă

Depind de necesarul de forță de muncă al fermei, care, la rândul lui, se stabilește în funcție de normele de îngrijire, având în vedere gradul de mecanizare a lucrărilor și specificul activităților.

Cheltuielile generale

Reprezintă o cotă variabilă (aproximativ 2-3%) din valoarea cheltuielilor variabile.

Cheltuielile cu amortismentul

Reprezintă costul investiției pe loc de grajd, repartizat la durata de funcționare a mijloacelor fixe.

Dobânzile la credit depind de natura și durata creditului angajat, de sursa și de mărimea acestuia.

Cheltuielile materiale

În cadrul cheltuielilor totale de producție, cheltuielile materiale ocupă o pondere importantă. Se mai numesc și consumuri intermediare și fac parte din cheltuielile variabile. În structura lor sunt cuprinse:

- cheltuielile cu furajele;
- cheltuielile cu materialul biologic;
- cheltuielile cu medicamente și materiale sanitar-veterinare;
- alte cheltuieli materiale.

Relația de calcul este:

$$Chmat = Chf + Chmb + Chmed + Cham$$

în care:

Chmat – cheltuieli materiale;

Chf – cheltuieli cu furajele;

Chmb – cheltuieli cu materialul biologic;

Chmed – cheltuieli cu medicamente și material sanitar-veterinar;

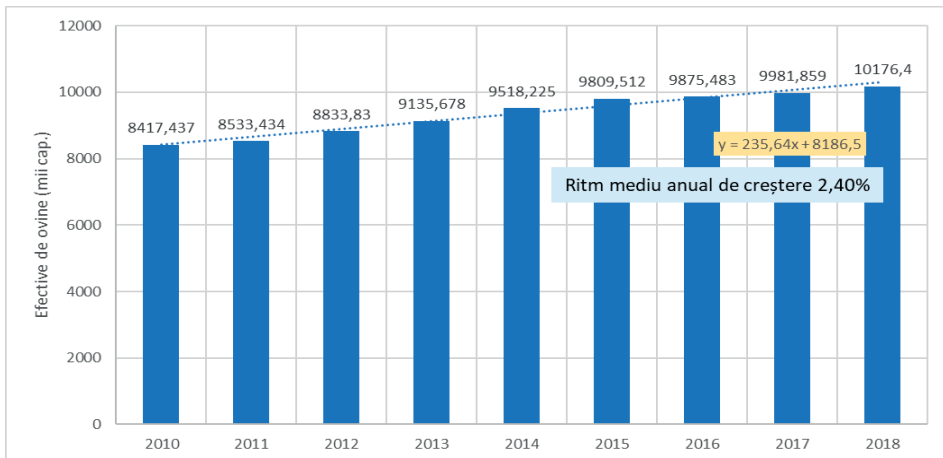
Cham – alte cheltuieli materiale.

CAPITOLUL 3

PARTICULARITĂȚI ALE REPARTIZĂRII TERITORIALE A OVINELOR ÎN ROMÂNIA

3.1. REPARTIZAREA ȘI DINAMICA TERITORIALĂ A EFECTIVELOR ȘI PRODUCȚIEI DE LAPTE DE OAIE DIN PERSPECTIVA ANALIZEI INDICATORILOR STATISTICI

La nivel național, efectivele de ovine au înregistrat o tendință de creștere, în anul 2018 atingând valoarea maximă a perioadei, de 10176,4 mii capete, cu 20,89% mai mult decât în anul 2010. Media perioadei luată în studiu este de 9364,65 mii capete, cu o abatere standard de 618,66 mii capete, ce a determinat un coeficient de variație de 6,6%, acesta indicând faptul că șirul luat în analiză este unul omogen. Ritmul mediu anual de creștere al efectivelor de ovine pe perioada 2010-2018 a fost de 2,40%. Calculând ecuația tendinței de evoluție a efectivelor, se poate observa faptul că valoarea coeficientului lui x este pozitivă, ceea ce indică faptul că, în medie, anual, numărul efectivelor de ovine crește cu 235,64 mii capete (Graficul 3.1.).

Graficul 3.1. Tendința de evoluție a efectivelor de ovine

Sursa: Calculații ICEADR după date INS

Cercetările statistice privind repartizarea teritorială a ovinelor s-au realizat atât la nivelul regiunilor de dezvoltare, cât și la nivel județean. Conform datelor din Figura 3.1., în 2018, cele mai mari efective de ovine se găseau în regiunea de centru a României (2.316 mii capete), aproape un sfert din efectivele totale, respectiv 22,8%, urmate de cele din Regiunea Nord-Vest, cu 16,8%.

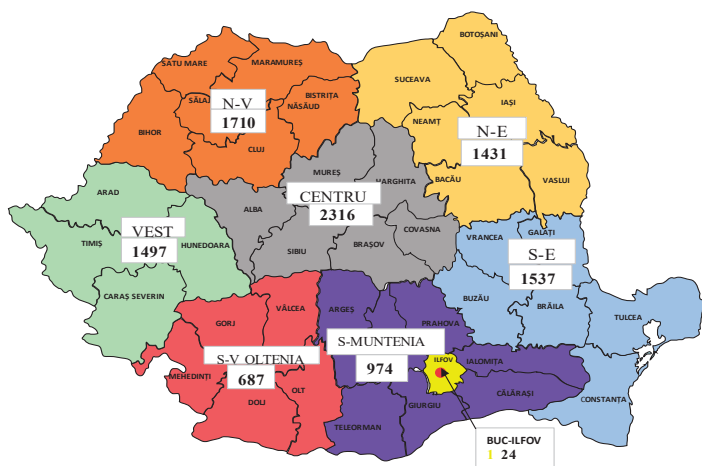

Figura 3.1. Efectivele totale de ovine pe regiuni de dezvoltare, în anul 2018, mii capete

Sursa: Calculații ICEADR după date INS

Analiza statistică a repartizării efectivelor de ovine pe regiuni este descrisă de următorii indicatori statistici: minim, maxim, media, ritmul anual de creștere, abaterea standard, coeficientul de variație (Tabelul 3.1.), care cuprind perioada 2010-2018.

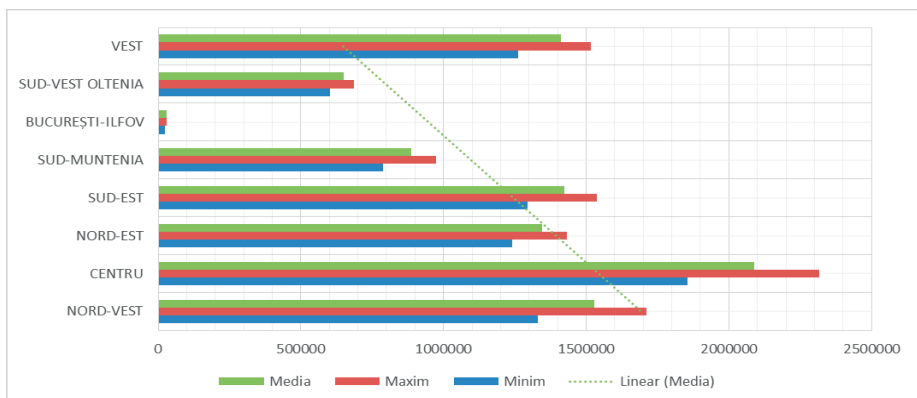
Tabelul 3.1. Indicatorii statistici ai efectivelor totale de ovine pe regiuni, în perioada 2010-2018

REGIUNE	FORME DE PROPRIETATE	Minim (capete)	Maxim (capete)	Media (capete)	Ritm anual %	Abaterea standard	Coef. de variație
Regiunea NORD-VEST	Total	1330825	1709860	1529336	3,14	153504,84	0,10
	Sector privat	1328933	1707989	1527552	3,13	153282,89	0,10
	Expl. individuale	1320907	1699310	1517798	3,12	154398,94	0,10
Regiunea CENTRU	Total	1856568	2316081	2088881	2,80	144433,30	0,07
	Sector privat	1855331	2314953	2087786	2,81	144474,22	0,07
	Expl. individuale	1825837	2288422	2055688	2,86	144151,87	0,07
Regiunea NORD-EST	Total	1240359	1431147	1346430	1,80	64717,37	0,05
	Sector privat	1239361	1428112	1343621	1,79	64074,33	0,05
	Expl. individuale	1221649	1413804	1327872	1,84	63969,43	0,05
Regiunea SUD-EST	Total	1296159	1537335	1424697	2,16	84854,35	0,06
	Sector privat	1292277	1534272	1421938	2,17	84902,26	0,06
	Expl. individuale	1246156	1438440	1355004	1,81	66489,04	0,05
Regiunea SUD-MUNTENIA	Total	788836	974041	887425,7	2,67	63283,20	0,07
	Sector privat	787908	973612	886784,8	2,68	63404,07	0,07

	Expl. individuale	756971	938097	850784	2,72	57713,91	0,07
Regiunea BUCUREȘTI-ILFOV	Total	24279	31214	28725,89	-2,38	2301,17	0,08
	Sector privat	24279	31214	28706,67	-2,35	2297,23	0,08
	Expl. individuale	24209	31179	28637	-2,32	2318,08	0,08
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	Total	600861	686596	649023,8	1,68	31773,82	0,05
	Sector privat	600861	686596	649023,7	1,68	31773,96	0,05
	Expl. individuale	599602	685662	647538,6	1,69	32152,98	0,05
Regiunea VEST	Total	1261277	1515417	1410132	2,08	91970,97	0,07
	Sector privat	1259970	1513406	1408171	2,07	91705,57	0,07
	Expl. individuale	1224390	1508797	1392833	2,35	101447,50	0,07

Sursa: Calculații ICEADR după date INS

Astfel, minimul efectivelor de ovine în perioada 2010-2018 a fost în Regiunea București-Ilfov (dealtfel, explicabil datorită întinderii geografice reduse), iar pe penultimul loc au fost efectivele din exploatațiile individuale aflate în zona Olteniei. Indicatorul de maxim al efectivelor caracterizează zona de centru, așa cum a fost menționat anterior. Ritmul mediu anual de creștere a avut valori negative doar în Regiunea București-Ilfov (-2,38%), iar cele mai ridicate valori au fost în Regiunea Nord-Vest a țării (+3,14%), urmată de Regiunea Centru (+2,80%) și Regiunea Sud - Muntenia (+2,67%). Calculul coeficientului de variație indică valori cuprinse între 5% pentru Regiunea Olteniei și Regiunea Nord-Est și 10% în Regiunea Nord-Vest, ceea ce demonstrează o dinamică sporită a acestei regiuni, ce va fi studiată și din punct de vedere economic. Indicatorii descriși anterior sunt ilustrați sugestiv în Graficul 3.2.

Graficul 3.2. Minim, maxim și media efectivelor de ovine pe regiuni, în anul 2018

Din punct de vedere al diferitelor forme de relief în care sunt crescute rasele de ovine, în zonele de câmpie, sunt cu preponderență rasele grele, exploatate în direcția producției de carne și lână fină și semifină, cum sunt

Merinos de Palas, sau hibrizi dintre rasele de carne (Suffolk, Border Leicester, Merinofleish, Ile de France, încrucișate Spanca și Țigaie, din care se desprind și linii de lapte.

În zonele de deal și colinare, se întâlnesc rasele Țigaie și hibrizii cu Țigaia Cap Negru de Teleorman, Texel Finnishlandrace, Friza pentru lapte-carne și lână semifină.

În zonele de munte, se cresc ovinele din rasa Țurcană, în direcția producției de lapte, eventual prin încrucișări cu Țigaia Cap Negru sau Awassi.

Suprapunând formele de relief peste regiunile studiate, se observă că, în nord-estul țării și în centru, predomină zonele colinare, cu dealuri joase, sau înalte, întâlnindu-se de asemenea, și relief montan.

În Regiunile Nord-Vest, Sud-Vest și Sud-Muntenia, se întâlnesc toate formele de relief, iar în Oltenia și în sud-estul țării sunt cu preponderență zone de câmpie și zone colinare. Ca urmare, se întâlnește o mare variabilitate de rase și hibrizi în toate regiunile, însă preponderența o dau rasele specifice condițiilor geo-climatice descrise anterior.

Au fost, de asemenea, calculați indicatorii statistici pentru efectivele de oi și mioare, pentru intervalul de timp 2010-2018, iar rezultatele obținute sunt prezentate în Tabelul 3.2.

Tabelul 3.2. Indicatorii statistici ai efectivelor de oi și mioare pe regiuni, în perioada 2010-2018

REGIUNE	FORME DE PROPRIETATE	Minim (capete)	Maxim (capete)	Media (capete)	Ritm anual %	Abaterea standard	Coef. de variație
Regiunea NORD-VEST	Total	1156262	1461699	1322724	2,88	125639,54	0,09
	Sector privat	1154741	1460248	1321320	2,87	125449,10	0,09
	Expl. individuale	1148221	1452367	1313301	2,86	126161,60	0,10
Regiunea CENTRU	Total	1646462	2023163	1849687	2,61	115808,85	0,06
	Sector privat	1645534	2022080	1848774	2,61	115807,44	0,06
	Expl. individuale	1617130	2003233	1826455	2,71	116828,51	0,06
Regiunea NORD-EST	Total	1108793	1251034	1190396	1,52	45794,74	0,04
	Sector privat	1107908	1248330	1188001	1,50	45224,96	0,04
	Expl. individuale	1090951	1235856	1174385	1,57	45854,64	0,04
Regiunea SUD-EST	Total	1120804	1251807	1185670	1,39	44877,43	0,04
	Sector privat	1117941	1249898	1183721	1,40	44895,83	0,04
	Expl. individuale	1102139	1205123	1158013	0,82	36424,90	0,03
Regiunea SUD-MUNTENIA	Total	685012	790905	741012	1,81	38176,12	0,05
	Sector privat	684224	790551	740430	1,82	38272,43	0,05

	Expl. individuale	673595	783459	729286	1,91	40461,17	0,06
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	Total	19152	25755	24116	-3,64	2067,62	0,09
	Sector privat	19152	25696	24109	-3,61	2062,50	0,09
	Expl. individuale	19082	25576	24049	-3,59	2077,78	0,09
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	Total	545969	607718	576010	1,05	23244,61	0,04
	Sector privat	545969	607718	576010	1,05	23244,75	0,04
	Expl. individuale	544204	606584	574782	1,05	23486,96	0,04
Regiunea VEST	Total	1039215	1202779	1141110	1,83	60045,64	0,05
	Sector privat	1038332	1201553	1139787	1,83	59892,17	0,05
	Expl. individuale	1013761	1197833	1129722	2,08	67231,37	0,06

Sursa: Calculații ICEADR după date INS

După cum se poate observa, exceptând Regiunea București-Ilfov, minimele efectivelor de oi și mioare au fost înregistrate în exploatațile individuale din Regiunea Olteniei, iar maxima în Regiunea Centru a țării. Ritmul mediu anual de creștere a fost negativ în Regiunea București-Ilfov (-3,64%), timp în care Regiunea Nord-Vest a înregistrat cele mai mari creșteri (+2,88%), fiind urmată de Regiunea Centru (+2,61%). Calculul coeficientului de variație arată că cele mai mici variații au fost în cadrul efectivelor de oi și mioare din exploatațile individuale ale Regiunii Sud-Est, acestea având însă un ritm pozitiv de creștere (+0,82%). Cea mai mare variație a fost înregistrată în exploatațile individuale din Regiunea Nord-Vest a țării (+0,10).

Repartiția pe județe a efectivelor de ovine la nivelul anului 2018, reprezentată grafic sugestiv prin intensitatea coloristică, indică județul Timiș pe primul loc, cu 586990 capete, urmat de județul Sibiu, cu 585850 capete, precum și o concentrare a efectivelor în județele din centrul țării (Figura 3.2.).

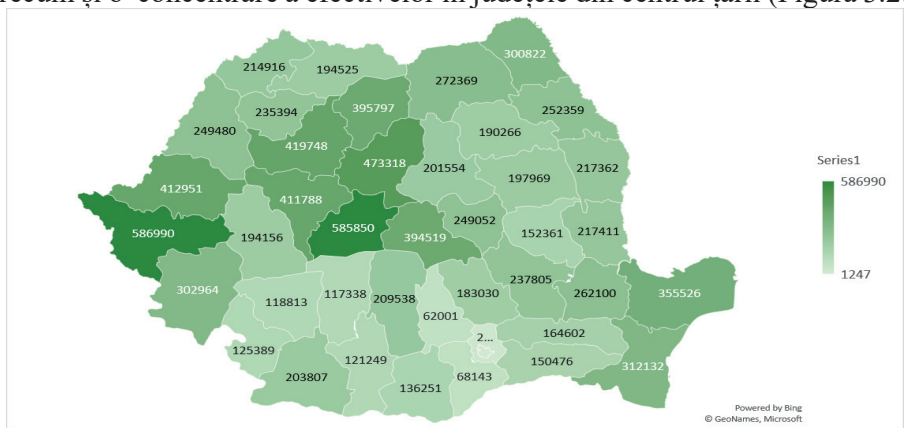

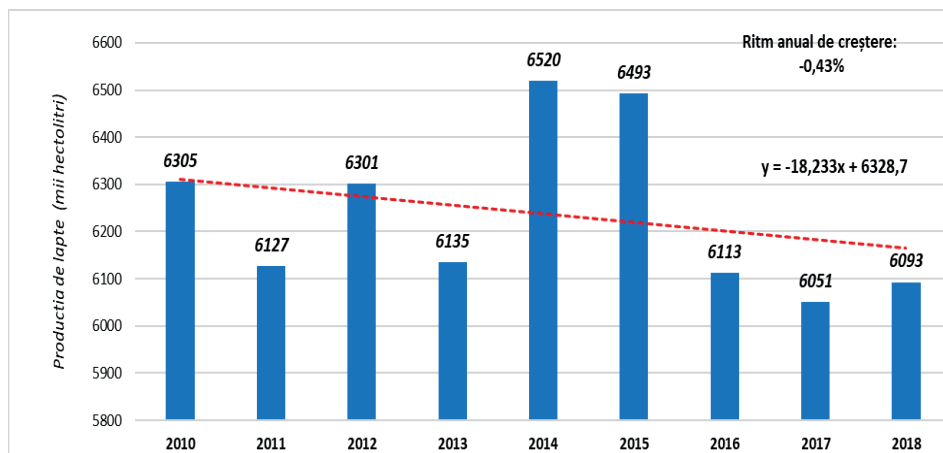
Figura 3.2. Repartizarea la nivel județean a efectivelor de ovine – anul 2018, capete

Sursa: Prelucrare ICEADR după date INS

Analizând evoluția producției de lapte de oaie și capră pe perioada 2010-2018, după cum se poate vedea în Graficul 3.3., acesta a urmat un trend oscilant, înregistrând valoarea maximă a perioadei de 6520 mii hectolitri în anul 2014. După anul 2015, producția de lapte a scăzut până la 6051 mii hectolitri (în anul 2017).

Valoarea medie a producției de lapte înregistrată pe perioada luată în studiu este de 6238 mii hectolitri, cu o abatere standard de 165,85 mii hectolitri, ceea ce a determinat un coeficient de variație scăzut, de 2,66%, indicând faptul că șirul de date este unul omogen.

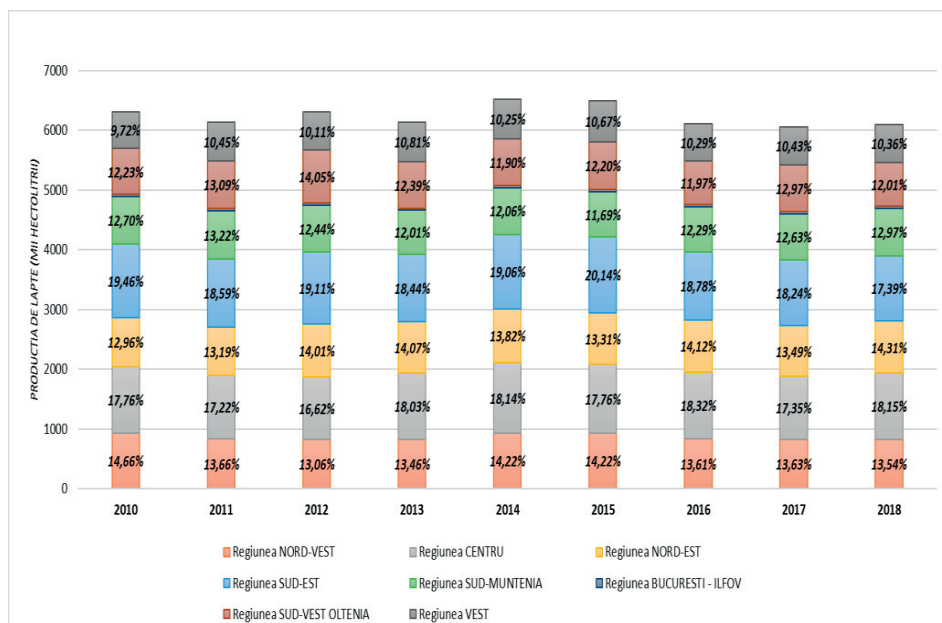
Ritmul mediu anual înregistrat este unul negativ, de -0,43%, având în vedere tendința de scădere a producției de lapte de oaie și capră din ultimii 3 ani. Calculând ecuația tendinței de evoluție a producției de lapte, se poate observa că, coeficientul lui x este unul negativ, ceea ce indică faptul că, în medie, în fiecare an, producția de lapte de oaie și capră a scăzut cu 18,23 mii hectolitri.

Graficul 3.3. Tendința producției de lapte de oaie și capră pe perioada 2010-2018

Sursa: Prelucrare ICEADR după date INS

La nivel regional, producția de lapte de oaie și capră prezintă o distribuție uniformă pe toată perioada analizată, astfel că ponderile cele mai ridicate din total producție de lapte sunt deținute de Regiunile de Dezvoltare Centru și Sud-Est, între 17% și 18%. Cele mai mici producții sunt înregistrate în Regiunea București-Ilfov, cu valori ale producției între minim 28 mii hectolitri și maxim de 42 mii hectolitri, acest fapt fiind datorat urbanizării zonei (Graficul 3.4.).

Graficul 3.4. Distribuția regională a producției de lapte de oaie și capră
Sursa: Prelucrare ICEADR după date INS

Au fost calculați, de asemenea, indicatorii statistici ai producțiilor de lapte de oaie și capră, pe regiuni, pentru perioada 2010-2018, conform Tabelului 3.3.:

Tabelul 3.3. Indicatorii statistici ai producțiilor de lapte de oaie și capră, pe regiuni, în perioada 2010-2018

REGIUNE	FORME DE PROPRIETATE	Minim (mii hl)	Maxim (mii hl)	Media (mii hl)	Ritm anual %	Abaterea standard	Coefficient de variație
Regiunea NORD-VEST	Total	823	927	860	-1,41	45,75	0,05
	Sector privat	823	926	860	-1,41	45,67	0,05
	Expl. individuale	812	923	851	-1,47	45,75	0,05
Regiunea CENTRU	Total	1047	1183	1104	-0,16	44,38	0,04
	Sector privat	1047	1183	1104	-0,16	44,46	0,04
	Expl. individuale	1037	1172	1094	-0,26	44,56	0,04
Regiunea NORD-EST	Total	808	901	858	0,82	27,89	0,03
	Sector privat	807	898	856	0,80	27,26	0,03
	Expl. individuale	788	881	839	0,53	25,10	0,03
	Total	1096	1269	1173	-1,40	59,84	0,05

Regiunea SUD-EST	Sector privat	1096	1268	1173	-1,39	59,95	0,05
	Expl. individuale	1083	1255	1160	-1,45	59,77	0,05
Regiunea SUD-MUNTENIA	Total	737	810	776	-0,17	22,90	0,03
	Sector privat	737	810	776	-0,17	22,94	0,03
	Expl. individuale	730	800	769	-0,11	22,47	0,03
Regiunea BUCURESTI – ILFOV	Total	28	42	37	3,15	4,21	0,11
	Sector privat	28	42	37	3,15	4,24	0,12
	Expl. individuale	28	42	37	3,56	4,37	0,12
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	Total	732	885	784	-0,65	42,48	0,05
	Sector privat	731	885	784	-0,65	42,62	0,05
	Expl. individuale	730	881	782	-0,60	41,82	0,05
Regiunea VEST	Total	613	693	645	0,36	23,38	0,04
	Sector privat	613	693	645	0,34	23,51	0,04
	Expl. individuale	611	690	642	0,34	23,58	0,04

Sursa: Calculații ICEADR după date INS

Conform valorilor indicatorilor statistici calculați, cu excepția regiunii București-Ilfov, minimul producțiilor de lapte de oaie și capră au fost înregistrate în Regiunea Vest a țării, iar maximul în Regiunea Sud-Est (1269 mii hl). Indicatorul privind ritmul mediu anual a avut valori negative în Regiunile Nord-Vest, Centru, Sud-Est, Sud-Muntenia și Regiunea Olteniei și a fost pozitiv în Regiunile Nord-Est, Vest și București-Ilfov. Coeficientul de variație a înregistrat cele mai ridicate valori în Regiunea București-Ilfov (0,11) și cele mai scăzute în Nord-Est și Muntenia (0,03). La nivel județean, repartizarea producției de lapte de oaie și capră este reprezentată sugestiv în Figura 3.3., intensitatea culorii indicând nivelul producției.

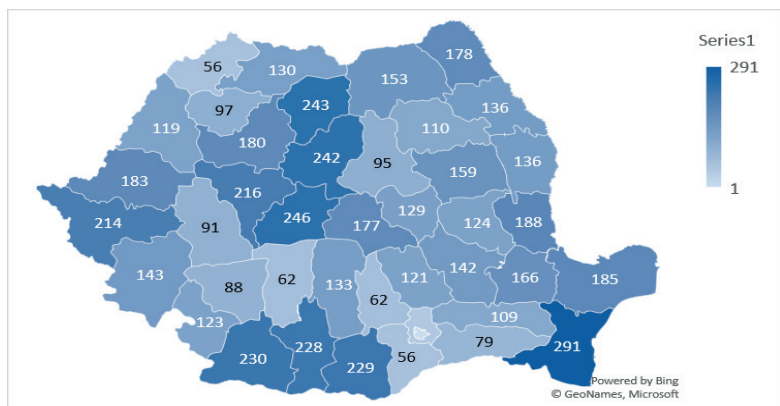

Figura 3.3. Repartizarea la nivel județean a producției de lapte de oaie și capră - anul 2018, mii hl

Astfel, pe primul loc se află județul Constanța, cu 291 mii hl, urmat de județele Sibiu (246 mii hl) și Mureș (242 mii hl).

3.2. SISTEME DE EXPLOATARE A OVINELOR PENTRU LAPTE

Sistemele de exploatare a ovinelor pentru producția de lapte cuprind o serie de componente tehnice, organizatorice și economice reflectate în tehnologii de furajare, de reproducție și de exploatare în direcția producției de lapte, diferențiate în funcție de condițiile naturale și economice din fiecare fermă. Prin acestea, se urmărește valorificarea superioară a tuturor resurselor interne, în vederea obținerii unor producții ridicate, în condiții de eficiență economică. Principalele elemente ale sistemelor de creștere și exploatare sunt:

- organizarea reproducției și selecției;
- sistemul de întreținere care cuprinde: tipul de adăpost; gradul de mecanizare; modul de îngrijire; tipul de furajare;
- alegerea sistemului de alimentație pe baza optimizării rațiilor, mărimii și structurii bazei furajere, aprovizionării cu furaje, organizării bazei furajere;
- stabilirea ansamblului de măsuri zooveterinare, organizarea prevenirii și combaterii epizootiilor;
- stabilirea necesarului de forță de muncă, a normelor de muncă și a programelor zilnice;
- alegerea variantei tehnologice de exploatare;
- organizarea desfacerii producției de lapte;
- organizarea sistemului informațional al fermei etc.

La alegerea sistemului de exploatare, se au în vedere o serie de criterii economice și tehnice, precum: resursele financiare, numărul de animale, resursele furajere, mecanizarea fermei, forța de muncă, asigurarea energiei, apei, drumului de acces, asistenței sanitar-veterinare, evacuarea dejecțiilor, etc. Din punct de vedere a volumului și structurii capitalului investit, al organizării reproducției și selecției, al sistemului de întreținere și de furajare, sunt practicate *sisteme intensive, semiintensive și extensive (tradiționale)*.

În cadrul celor trei tipuri, se conturează o mare varietate de sisteme de creștere a ovinelor, datorită *marii varietăți a condițiilor din țara noastră*. În România, rasele locale de ovine sunt rase mixte și, ca urmare, pentru utilizarea eficientă a condițiilor de mediu, este necesar să se mențină profilarea producției pe zone geografice, respectiv: pentru zonele de câmpie rasele de ovine producătoare de lână fină și carne; pentru zonele de deal și de podiș rasele producătoare de lână semifină, lapte și carne, precum și rasele de pielicele; pentru zonele de munte rasele de ovine producătoare de lână grosieră, lapte și carne.

Sistemele de creștere și exploatare adecvate pentru rasele locale sunt: extensiv în zona de munte, semiintensiv în zonele de deal și colinare și semiintensiv sau intensiv în zonele de câmpie.

În *sistemul semiintensiv*, animalele sunt întreținute pe perioada de iarnă în stabulație (în adăposturi prevăzute cu anexe de depozitare a fânurilor, grosierelor, concentratelor și nutrețurilor însilozate), iar în sezonul cald, animalele sunt întreținute pe pășuni naturale, pajști cultivate și ocazionale, care sunt valorificate succesiv.

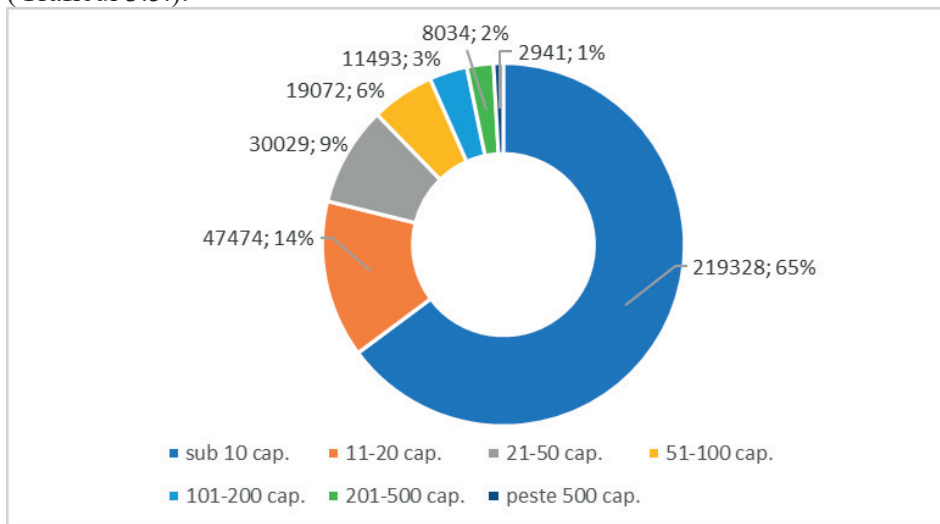
Sistemul intensiv (în stabulație permanentă sau stabulație combinată cu pășunatul limitat la 3-4 ore/zi) permite integrarea exploatării ovinelor în sistemul intensiv al sectorului vegetal și, implicit, concentrarea și specializarea producțiilor, ameliorarea numerică și calitativă mai rapidă a efectivelor, mecanizarea și automatizarea principalelor lucrări curente de exploatare, aplicarea unor tehnologii avansate de reproducție, valorificarea resurselor secundare din sectorul vegetal sub formă de amestec unic, precum și aplicarea unor tehnologii adecvate de producere, preparare și administrare a acestora, folosirea adăposturilor la întreaga lor capacitate pe întreg parcursul anului și o productivitate mărită.

Adăposturile utilizate pentru ovine sunt construcții simple, de tip închis sau semideschis, prevăzute pe centru sau pe una din părțile laterale cu culoar de furajare, ce permite administrarea mecanizată a hranei, cu ajutorul remorcii tehnologice, sub formă de amestec unic pe perioada stabulației. Întreținerea ovinelor se face liber pe așternut permanent, iar adăpostul este compartimentat în boxe de odihnă și mișcare. Evacuarea gunoiului se face de 1-2 ori/an, în funcție de sistemul de întreținere practicat.

Îngrijirea ovinelor în perioada pășunatului din timpul verii este mai simplă decât întreținerea în saivan. Mărimea turmelor se stabilește în funcție de suprafața pășunilor și de cantitatea de masă verde ce se obține pe aceste pășuni. În condițiile țării noastre, oile se pot pășuna 6-7 luni/an. Oile care se urcă pe pășunile alpine pot pășuna circa 2-3 luni. Trecerea de la perioada de stabulație la consumul de furaje verzi prin pășunat se face treptat, de la 1-2 ore în prima zi, pînă la pășunarea și furajarea exclusivă pe pășune, cu masă verde, după circa 12 zile de la ieșirea din stabulație.

3.3. STRUCTURA DIMENSIONALĂ A EXPLOATAȚIILOR DE OVINE

La nivel național, la data de 30 aprilie 2019, existau 338.371 exploatații de ovine, iar din punct de vedere al mărimii acestora, 65% (respectiv 219.328 exploatații) făceau parte din categoria sub 10 capete, adică în gospodăriile populației. La categoria 11-20 capete, erau 14% din exploatații, iar exploatațiile cu peste 500 capete reprezentau doar 1% din total (Graficul 3.5.).

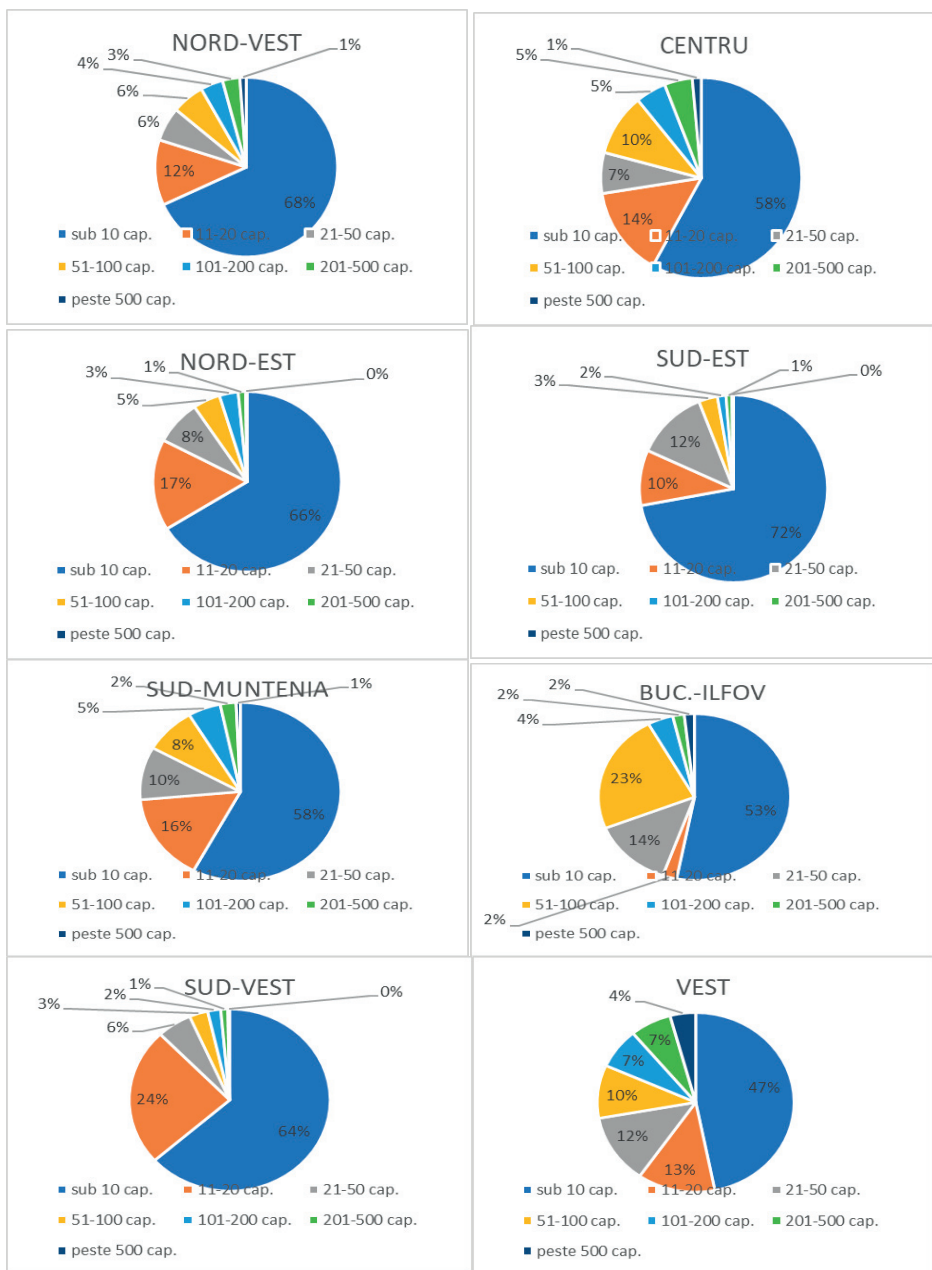

Graficul 3.5. Structura dimensională a exploatațiilor de ovine la nivel național, la data de 30 aprilie 2019

Sursa: calculații ICEADR după date operative ale MADR

Conform Legii nr. 285/2015 pentru modificarea Legii nr. 37/2015 privind clasificarea fermelor și exploatațiilor agricole, exploatațiile care au sub 1999 SO se încadrează în categoria fermelor de subzistență, iar cele care au între 2000-7999 SO sunt ferme de semisubzistență. Coroborând aceste valori cu coeficienții de producție standard specifici pentru ovine (54,91 oi+mioare montate; 26,72 alte oi, miei, berbeci, oi reformate), se poate observa că 94% dintre exploatațiile de ovine se încadrează în categoriile de subzistență și semisubzistență (totalitatea exploatațiilor care au sub 100 capete): $65\%+14\%+9\%+6\% = 94\%$.

La nivel regional, structura dimensională ilustrată în Graficul 3.6., indică faptul că, în toate zonele țării, cea mai mare parte a exploatațiilor sunt în categoria sub 10 capete, între 47% în Regiunea Vest și 72% în sud-estul țării. Dealtfel, în zona de vest a țării, ponderea exploatațiilor de dimensiuni mai mari este superioară celor din alte zone.

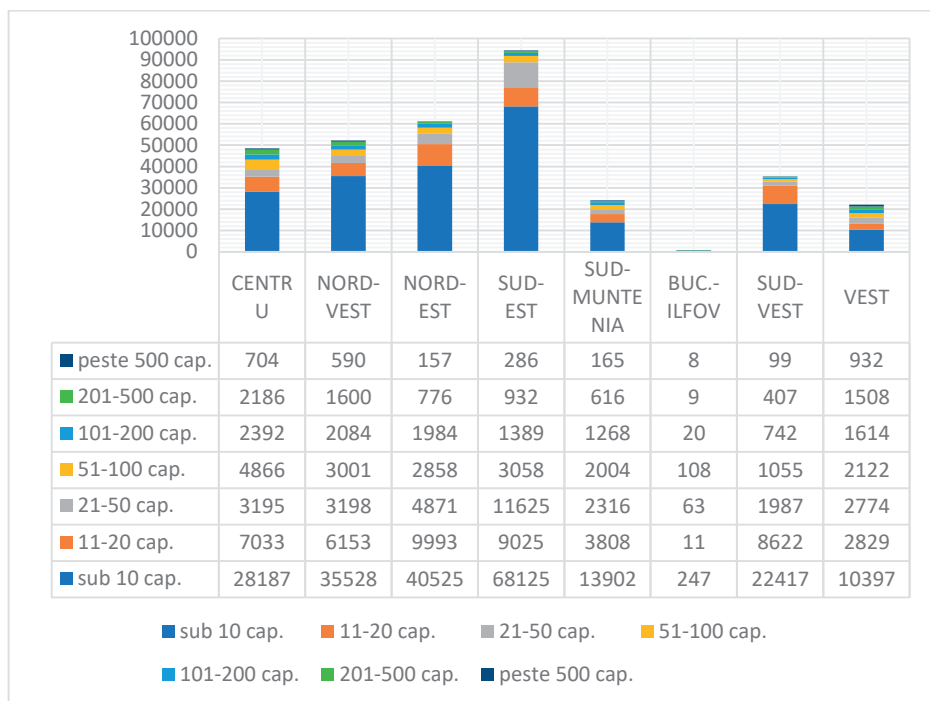
Graficul 3.6. Structura dimensională a exploatațiilor de ovine la nivel regional, la data de 30 aprilie 2019

Sursa: calculații ICEADR după date operative ale MADR

Datele din Graficul 3.7. indică faptul că cele mai multe exploatații se află în zona de sud-est a țării, acolo unde sunt și cele mai multe din categoria sub 10 capete (68125). La categoria 11-20 capete, cele mai multe sunt în nord-estul țării (9993), urmată, de asemenea, de zona de sud-est, care deține și cele mai multe exploatații din categoria 21-50 capete.

În Regiunea Centru a țării, sunt cele mai multe exploatații din categoria 51-100 capete, această zonă deținând și cele mai multe exploatații din categoriile 101-200 capete și 201-500 capete.

În zona de vest a țării, se află cele mai multe exploatații din cea mai mare categorie, de peste 500 capete (932 exploatații).

Graficul 3.7. Distribuția la nivel regional a exploatațiilor de ovine, pe categorii de mărime, la data de 30 aprilie 2019
Sursa: calculații ICEADR după date operative ale MADR

CAPITOLUL 4

STUDII DE CAZ: OVINE PENTRU PRODUCȚIA DE LAPTE

Au fost realizate 47 studii de caz în ferme de ovine pentru lapte din diferite regiuni, diferite forme de relief și de diferite mărimi. Astfel, dintre acestea, 20 de ferme sunt situate în zone de câmpie, 15 ferme în zone de deal și 12 ferme în zone de munte.

Din punct de vedere al regiunilor în care au fost realizate, studiile de caz provin din ferme aflate în Moldova, Banat, Crișana, Transilvania, Oltenia, Muntenia, Dobrogea.

Județele în care se găsesc fermele sunt: Arad, Bihor, Bacău, Buzău, Bistrița-Năsăud, Brașov, Călărași, Constanța, Cluj, Caraș-Severin, Dâmbovița, Dolj, Gorj, Hunedoara, Harghita, Ialomița, Mehedinți, Sibiu, Teleorman, Vâlcea.

Din punct de vedere al mărimii fermelor, aceasta este cuprinsă între 31,7 - 3983,3 capete ovine pentru lapte (1.738,8 – 218.724,83 SO), încadrându-se în următoarele categorii: 2,13% ferme de subzistență, 6,38% ferme de semisubzistență, 17,02% ferme mici, 74,47% ferme medii. Rasele de ovine exploatare în fermele aflate în studiile de caz sunt Țurcană, Țigaie, Merinos, Carabașă și metiși ai acestora cu rase românești sau de import, aflate în diferite stadii de ameliorare.

4.1. ZONA DE CÂMPIE

4.1.1. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ DE SUBZISTENȚĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.1. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă de subzistență - 1738,8 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	31,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	38,67 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creștere în sistem extensiv, în gospodărie țărănească, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă.

	Tehnologia de furajare: vara pășunat; în stabulație fânuri, grosiere și porumb boabe.
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.2. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

31,7

Productia medie

38,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	210,8	6676,4
Fânuri	86,7	2744,4
Masă verde pășune	80,7	2554,4
Grosiere	23,5	744,2
Porumb boabe	20,0	633,3
2. Material biologic	30,00	950,0
3. Energie si combustibil	3,2	100,3
4. Medicamente si material sanitar	10,7	337,8
5. Alte cheltuieli materiale	3,3	105,6
6. Cota de aprovizionare	2,5	79,6
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	260,5	8249,6
8. Cheltuieli cu forta de munca	83,8	2654,8
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	83,8	2654,8
TOTAL CHELTUIELI	344,4	10904,5

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.3. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	38,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	318,6	8,240	10089,27
A ₁ . Din care producția principală	121,0	3,128	3830,38
B. SUBVENTII	0,0	0,000	0,00
C. PRODUSUL BRUT	318,6	8,240	10089,27
D. CHELTUIELI TOTALE	344,4	8,906	10904,47
D ₁ Din care pentru producția principală	146,7	3,794	4645,58
I. CHELTUIELI VARIABILE	260,5	6,737	8249,64
1.Cheltuieli cu furaje	210,8	5,453	6676,39
2.Material biologic	30,0	0,776	950,00
3.Energie electrică + combustibil	3,2	0,082	100,28
4.Medicamente și material sanitar	10,7	0,276	337,78
5.Alte cheltuieli materiale	3,3	0,086	105,56
6.Cotă de aprovizionare	2,5	0,065	79,64
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	83,8	2,168	2654,83
-Cheltuieli cu forța de muncă	83,8	2,168	2654,83
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-25,7	-0,666	-815,20
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	-25,7	-0,666	-815,20
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-17,5	-17,5	-17,55
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-17,5	-17,5	-17,55
COST DE PRODUCTIE	146,7	3,794	4645,58
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	121,0	3,128	3830,38

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.4. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	38,67
2	Valoarea producției	lei/l	8,240
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,128
4	Cheltuieli totale	lei/l	8,906
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,794
6	Cheltuieli variabile	lei/l	6,737
7	Cheltuieli materiale	lei/l	6,591
8	Cheltuieli fixe	lei/l	2,168
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	2,168
10	Costul unitar	lei/l	3,794
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,128
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	2,38
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	1,31
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	263,13
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	799,83
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1212,82
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,666
18	Rata rentabilității	%	-17,5
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,502
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	18,2
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	460
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	146,98
23	Rata riscului de exploatare	%	380
24	Indicele de securitate (Is)		-2,80
25	Poziția absolută față de PR	lei	-339
26	Poziția relativă față de PR		-0,74

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 7,47%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 75,6% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul acestora, ponderea majoritară, de 61,2% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,794 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,128 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,67 lei/litru, respectiv -25,7 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -17,5%.

Rata veniturii net fără subvenții: -17,5%.

Rata veniturii net + subvenții: -17,5% (ferma nu a încasat subvenții, neîncadrându-se în mărimea minimă prevăzută).

Productivitatea muncii: având în vedere producția foarte mică, pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este foarte mare, de 2,38 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de doar 1,31 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 263,13 lei.

Rata riscului de exploatare este foarte mare, de 380%, iar **indicele de securitate** pentru o producție medie de 38,67 litri și cu un număr mediu de 31,7 oi pentru lapte este negativ, de -2,8. Această valoare demonstrează o insecuritate accentuată a produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind extrem de vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 146,98 litri/cap, foarte departe față de nivelul realizat al producției, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 460 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este profund instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 73,7%.

4.1.2. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ DE SEMISUBZISTENȚĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.5. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă de semisubzistență - 5307,97 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	96,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	96,33 l / cap

<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creștere în sistem extensiv a ovinelor din rasa Carabașă, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Tehnologia de furajare: vara pășunat în Balta Ialomiței; în stabulație fânuri, grosiere și concentrate cu adaos de PVM.
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.6. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

96,7

Productia medie

96,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	272,8	26373,9
Fân de lucernă	112,5	10875,0
Masă verde pășune	69,3	6702,2
Grosiere	14,0	1353,3
Concentrate+PVM	72,5	7008,3
Sare	4,5	435,0
2. Material biologic	31,67	3061,1
3. Energie si combustibil, d.c.	11,7	1127,8
4. Medicamente si material sanitar, d.c.:	12,0	1160,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	515,6
6. Cota de aprovizionare	3,2	306,0
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	336,7	32544,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	277,8	26851,9
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	277,8	26851,9
TOTAL CHELTUIELI	614,4	59396,1

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.7. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	96,33		l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	594,9	6,176	57508,43
A ₁ . Din care producția principală	347,0	3,603	33547,32
B. SUBVENTII	23,0	0,239	2223,33
C. PRODUSUL BRUT	617,9	6,414	59731,77
D. CHELTUIELI TOTALE	614,4	6,378	59396,14
D ₁ Din care pentru producția principală	366,6	3,805	35435,02
I. CHELTUIELI VARIABILE	336,7	3,495	32544,28
1.Cheltuieli cu furaje	272,8	2,832	26373,89
2.Material biologic	31,7	0,329	3061,11
3.Energie electrică + combustibil	11,7	0,121	1127,78
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,125	1160,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,3	0,055	515,56
6.Cotă de aprovizionare	3,2	0,033	305,95
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	277,8	2,884	26851,85
-Cheltuieli cu forța de muncă	277,8	2,884	26851,85
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-19,5	-0,203	-1887,70
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	3,5	0,036	335,63
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-5,33	-5,33	-5,33
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	0,95	0,95	0,95
COST DE PRODUCTIE	366,6	3,805	35435,02
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	347,0	3,603	33547,32

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.8. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	U.M.	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	96,33
2	Valoarea producției	lei/l	6,176
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,603
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,378
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,805
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,495
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,341
8	Cheltuieli fixe	lei/l	2,884
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	2,884
10	Costul unitar	lei/l	3,805
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,603
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,31
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	11,49
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	466,92
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	540,97
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1056,27
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,203
18	Rata rentabilității	%	-5,3
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	2,681
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	43,4
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	640
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	177,63
23	Rata riscului de exploatare	%	184
24	Indicele de securitate (Is)		-0,84
25	Poziția absolută față de PR	lei	-293
26	Poziția relativă față de PR		-0,46

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 3,16%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 54,8% din totalul cheltuielilor; cheltuielile fixe sunt reprezentate de cheltuielile cu forța de muncă și ocupă o pondere ridicată, întrucât ferma necesită mulgători pentru producția medie ridicată, de 96,33 litri/cap; în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 81% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,805 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,603 lei/l, situându-se sub costul de producție.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,20 lei/litru, respectiv -19,5 lei/cap, însă după accesarea subvențiilor, rezultatul devine pozitiv.

Rata veniturii impozabil: -5,33%.

Rata veniturii net fără subvenții: -5,33%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 0,95%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,31 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 11,49 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 466,92 lei.

Cu toate că producția de lapte este destul de ridicată, fermierul utilizând în hrana animalelor concentrate cu adaos de premix proteino-vitamino-mineral, **rata riscului de exploatare** este mare, de 184%, iar **indicele de securitate** pentru producția medie de 96,33 litri și cu un număr mediu de 96,7 oi pentru lapte este negativ, de -0,84. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 177,63 litri/cap, cu 81,3 litri/cap sub nivelul producției realizate, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 640 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 45,7%.

4.1.3. REGIUNEA DOBROGEA: FERMĂ DE SEMISUBZISTENȚĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.9. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă de semisubzistență - 7229,82 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	131,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	29,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creștere în sistem extensiv a ovinelor din rasa Merinos, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Tehnologia de furajare: vara pășunat; în stabulație fânuri, grosiere și boabe, în principal de porumb.
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.10. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

131,7

Productia medie

29,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	187,0	24621,7
Fân de lucernă	70,8	9326,4
Masă verde pășune	76,0	10006,7
Grosiere	14,0	1843,3
Concentrate	21,7	2852,8
Sare	4,5	592,5
2. Material biologic	29,44	3876,9
3. Energie si combustibil, d.c.	3,0	395,0
4. Medicamente si material sanitar, d.c.:	11,0	1448,3

5. Alte cheltuieli materiale	4,3	570,6
6. Cota de aprovizionare	2,3	299,5
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	237,1	31211,9
8. Cheltuieli cu forta de munca	165,4	21780,9
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	165,4	21780,9
TOTAL CHELTUIELI	402,5	52992,8

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.11. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	29,33		l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	380,1	12,959	50051,23
A ₁ . Din care producția principală	114,5	3,902	15070,67
B. SUBVENTII	23,0	0,784	3028,33
C. PRODUSUL BRUT	403,1	13,743	53079,56
D. CHELTUIELI TOTALE	402,5	13,721	52992,77
D ₁ . Din care pentru producția principală	136,8	4,664	18012,21
I. CHELTUIELI VARIABILE	237,1	8,081	31211,88
1. Cheltuieli cu furaje	187,0	6,375	24621,67
2. Material biologic	29,4	1,004	3876,85
3. Energie electrică + combustibil	3,0	0,102	395,00
4. Medicamente și material sanitar	11,0	0,375	1448,33
5. Alte cheltuieli materiale	4,3	0,148	570,56
6. Cotă de aprovizionare	2,3	0,078	299,47
7. Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	165,4	5,639	21780,89
-Cheltuieli cu forța de muncă	165,4	5,639	21780,89
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E. VENIT IMPOZABIL	-22,3	-0,762	-2941,54

Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	0,7	0,022	86,79
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-16,33	-16,33	-16,33
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	0,48	0,48	0,48
COST DE PRODUCTIE	136,8	4,664	18012,21
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	114,5	3,902	15070,67

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.12. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	29,33
2	Valoarea producției	lei/l	12,959
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,902
4	Cheltuieli totale	lei/l	13,721
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	4,664
6	Cheltuieli variabile	lei/l	8,081
7	Cheltuieli materiale	lei/l	7,902
8	Cheltuieli fixe	lei/l	5,639
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	5,639
10	Costul unitar	lei/l	4,664
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,902
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,76
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	5,16
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	435,17
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	609,72
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1195,18
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,762
18	Rata rentabilității	%	-16,3
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	4,878
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	37,6
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	439
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	112,63
23	Rata riscului de exploatare	%	384
24	Indicele de securitate (Is)		-2,84

25	Poziția absolută față de PR	lei	-325
26	Poziția relativă față de PR		-0,74

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 5,55%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 58,9% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 78,8% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 4,6 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,9 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,76 lei/litru, respectiv -22,3 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -16,33%.

Rata veniturii net fără subvenții: -16,3%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă, fiind de 0,48%.

Productivitatea muncii: având în vedere producția foarte mică, pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este mare, de 0,76 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de doar 5,16 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 435,17 lei.

Rata riscului de exploatare este foarte mare, de 384%, iar **indicele de securitate** pentru o producție medie de 29,33 litri și cu un număr mediu de 131,7 oi pentru lapte este negativ, de -2,84. Această valoare demonstrează o insecuritate accentuată a produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind extrem de vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 112,63 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 439 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este profund instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 73,9%.

4.1.4. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MICĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.13. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă mică - 5307,97 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	153,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	86 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creștere în sistem extensiv, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Tehnologia de furajare: vara pășunat; în stabulație fânuri, grosiere și concentrate cu adaos de PVM.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.14. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

153,3

Producția medie

86,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	294,8	45207,8
Fân de lucernă	111,2	17045,6
Masă verde pășune	94,2	14438,9
Grosiere	14,0	2146,7
Concentrate+PVM	71,0	10886,7
Sare	4,5	690,0
2. Material biologic	31,67	4855,6
3. Energie și combustibil	11,7	1788,9
4. Medicamente și material sanitar	12,0	1840,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	817,8

6. Cota de aprovizionare	3,4	519,0
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	358,9	55029,0
8. Cheltuieli cu forta de munca	141,3	21671,1
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	141,3	21671,1
TOTAL CHELTUIELI	500,2	76700,1

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.15. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 86,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	491,6	5,716	75379,79
A ₁ . Din care producția principală	295,5	3,436	45313,12
B. SUBVENTII	23,0	0,267	3526,67
C. PRODUSUL BRUT	514,6	5,984	78906,45
D. CHELTUIELI TOTALE	500,2	5,816	76700,14
D ₁ Din care pentru producția principală	304,1	3,536	46633,48
I. CHELTUIELI VARIABILE	358,9	4,173	55029,03
1.Cheltuieli cu furaje	294,8	3,428	45207,78
2.Material biologic	31,7	0,368	4855,56
3.Energie electrică + combustibil	11,7	0,136	1788,89
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,140	1840,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,3	0,062	817,78
6.Cotă de aprovizionare	3,4	0,039	519,03
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	141,3	1,643	21671,11
-Cheltuieli cu forța de muncă	141,3	1,643	21671,11
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-8,6	-0,100	-1320,36
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00

F. VENIT NET + subvenție	14,4	0,167	2206,31
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-2,83	-2,83	-2,83
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	4,73	4,73	4,73
COST DE PRODUCTIE	304,1	3,536	46633,48
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	295,5	3,436	45313,12

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.16. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	86,00
2	Valoarea producției	lei/l	5,716
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,436
4	Cheltuieli totale	lei/l	5,816
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,536
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,173
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,998
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,643
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,643
10	Costul unitar	lei/l	3,536
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,436
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,22
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	15,52
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	287,49
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	699,41
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1029,14
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,100
18	Rata rentabilității	%	-2,8
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,543
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	27,0
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	524
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	152,35
23	Rata riscului de exploatare	%	177
24	Indicele de securitate (Is)		-0,77
25	Poziția absolută față de PR	lei	-228

26	Poziția relativă față de PR		-0,44
----	-----------------------------	--	-------

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 1,7%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 71,8% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 82,1% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,536 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,436 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,10 lei/litru, respectiv -8,6 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -2,83%.

Rata veniturii net fără subvenții: -2,83%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 4,73%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,22 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 15,52 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 287,49 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 177%, iar **indicele de securitate** pentru o producție medie de 86 litri și cu un număr mediu de 153,3 oi pentru lapte este negativ, de -0,77. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 152,35 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 524 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 43,6%.

4.1.5. REGIUNEA CRIȘANA: FERMĂ MICĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.17. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă mică - 10982 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	200
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	100 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creștere în sistem semiintensiv, cu animalele întreținute în grajduri betonate. Dotările interioare includ adăpători automate; sală de muls în perioada studiului nefuncțională (pentru efectivele de caprine); sală de tratamente; răcitor de lapte. Utilități: curent electric, apă curentă. Tehnologia de furajare pe timpul verii: pășunat plus supliment la muls format din mix de cereale, vitamine și minerale. Tehnologia de furajare în stabulație: fân de graminee și lucernă, paie de grâu și mix de triticales, porumb și tărâțe.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.18. Deviz mediu 2017-2019

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
	1. Cheltuieli cu furaje	357,7

Fân graminee+lucernă	112,5	22500,0
Masă verde pășune	91,7	18333,3
Paie de grâu	5,7	1133,3
Concentrate	120,0	24000,0
Premix vitamino-mineral	23,3	4666,7
Sare	4,5	900,0
2. Material biologic	38,89	7777,8
3. Energie si combustibil	14,0	2800,0
4. Medicamente si material sanitar	14,0	2800,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,6	1113,3
6. Cota de aprovizionare	4,1	821,1
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	434,2	86845,6
8. Cheltuieli cu forta de munca	102,0	20400,4
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	102,0	20400,4
TOTAL CHELTUIELI	536,2	107246,0

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.19. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 100,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	517,5	5,175	103500,00
A ₁ . Din care producția principală	291,7	2,917	58333,33
B. SUBVENTII	0,0	0,000	0,00
C. PRODUSUL BRUT	517,5	5,175	103500,00
D. CHELTUIELI TOTALE	536,2	5,362	107245,96
D ₁ Din care pentru producția principală	310,4	3,104	62079,30
I. CHELTUIELI VARIABILE	434,2	4,342	86845,56
1.Cheltuieli cu furaje	357,7	3,577	71533,33
2.Material biologic	38,9	0,389	7777,78
3.Energie electrică + combustibil	14,0	0,140	2800,00
4.Medicamente și material sanitar	14,0	0,140	2800,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,6	0,056	1113,33

6.Cotă de aprovizionare	4,1	0,041	821,11
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	102,0	1,020	20400,41
-Cheltuieli cu forța de muncă	102,0	1,020	20400,41
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-18,7	-0,187	-3745,96
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	-18,7	-0,187	-3745,96
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-6,03	-6,03	-6,03
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-6,03	-6,03	-6,03
COST DE PRODUCTIE	310,4	3,104	62079,30
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	291,7	2,917	58333,33

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.20. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	100,00
2	Valoarea producției	lei/l	5,175
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,917
4	Cheltuieli totale	lei/l	5,362
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,104
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,342
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,161
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,020
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,020
10	Costul unitar	lei/l	3,104
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,917
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,17
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	17,50
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	197,11
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	804,10
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1064,22

17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,187
18	Rata rentabilității	%	-6,0
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	0,833
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	16,1
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	634
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	217,34
23	Rata riscului de exploatare	%	217
24	Indicele de securitate (Is)		-1,17
25	Poziția absolută față de PR	lei	-342
26	Poziția relativă față de PR		-0,54

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 3,4%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 80,9% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 82,3% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,104 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 2,917 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,187 lei/litru, respectiv -18,7 lei/cap.

Rata venitului impozabil: -6,03%.

Rata venitului net fără subvenții: -6%.

Rata venitului net + subvenții: -6,03% (datorită unor litigii, ferma nu a încasat subvenții).

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,17 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 17,5 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 197,11 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 217%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,17. Această valoare indică insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 217,34 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 634 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 54%.

4.1.6. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.21. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 19127 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	348,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	75,67 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Întreținerea pe timpul iernii în grajduri prevăzute cu sistem automat de adăpare, cu hrănire manuală. Vara, întreținere în adăposturi tip saivane și pe pășune. Furajarea pe timpul verii - prin pășunat pe pajiști naturale, cu adăpare din râuri și izvoare naturale. Iarna furajare în stabulație cu fân și concentrate.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.22. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

348,3

Productia medie

75,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	252,1	87826,4
Fân	118,1	41138,2
Masă verde pășune	67,2	23408,0
Concentrate	62,3	21712,8
Sare	4,5	1567,5
2. Material biologic	52,78	18384,3

3. Energie si combustibil	8,3	2902,8
4. Medicamente si material sanitar	12,0	4180,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1915,8
6. Cota de aprovizionare	3,2	1103,9
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	333,9	116313,2
8. Cheltuieli cu forta de munca	126,8	44161,8
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	126,8	44161,8
TOTAL CHELTUIELI	460,7	160475,0

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.23. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 75,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	462,0	6,106	160929,60
A ₁ . Din care producția principală	208,8	2,760	72740,72
B. SUBVENTII	23,0	0,305	8025,84
C. PRODUSUL BRUT	485,0	6,410	168955,45
D. CHELTUIELI TOTALE	460,7	6,088	160475,02
D ₁ Din care pentru producția principală	207,5	2,743	72286,13
I. CHELTUIELI VARIABILE	333,9	4,413	116313,22
1.Cheltuieli cu furaje	252,1	3,332	87826,44
2.Material biologic	52,8	0,698	18384,26
3.Energie electrică + combustibil	8,3	0,110	2902,78
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,159	4180,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,073	1915,83
6.Cotă de aprovizionare	3,2	0,042	1103,91
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	126,8	1,676	44161,80
-Cheltuieli cu forța de muncă	126,8	1,676	44161,80
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00

-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	1,3	0,017	454,58
Impozite și taxe	0,1	0,002	45,46
F. VENIT NET + subvenție	24,2	0,320	8434,97
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	0,63	0,63	0,63
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	11,67	11,67	11,67
COST DE PRODUCTIE	207,5	2,743	72286,13
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	208,8	2,760	72740,72

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.24. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	75,67
2	Valoarea producției	lei/l	6,106
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,760
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,088
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,743
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,413
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,261
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,676
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,676
10	Costul unitar	lei/l	2,743
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,760
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,22
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	12,46
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	274,42
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	697,86
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	993,75
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,017
18	Rata rentabilității	%	0,6
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,693
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	27,7
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	457

22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	1	165,70
23	Rata riscului de exploatare	%	219
24	Indicele de securitate (Is)		-1,19
25	Poziția absolută față de PR	lei	-248
26	Poziția relativă față de PR		-0,54

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 0,28%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 72,5% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 75,5% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,743 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 2,76 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,017 lei/litru, respectiv 1,3 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 0,63%.

Rata veniturii net fără subvenții: 0,57%.

Rata veniturii net + subvenții: este pozitivă, de 11,67%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,22 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 12,46 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 274,42 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 219%, iar **indicele de securitate** pentru o producție medie de 75,67 litri și cu un număr mediu de 348,3 oi pentru lapte este negativ, de -1,19. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 165,7 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 457 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 54,3%.

4.1.7. REGIUNEA CRIȘANA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.25. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 14002,1 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	255
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	133,67 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi din lemn cu grătare simple pentru fibroase, late de 30-35 cm, cu acces unilateral. Amplasarea echipamentelor de furajare în adăposturi sau padocuri se face în șiruri paralele, sau la peretele construcției, așezate pe mai multe rânduri paralele, cu latura scurtă a construcției, ceea ce permite accesul mai ușor la furajare. Pentru perioada de vară, există și padocuri (țarcuri) în aer liber, pentru ovine. Furajare sezonieră, prin pășunat vara, iar în stabulație, cu fân de lucernă și porumb boabe, furajele fiind achiziționate.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.26. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

255,0

Productia medie

133,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	353,2	90074,5
Fân	143,0	36465,0

Masă verde pășune	92,4	23562,0
Concentrate	113,3	28900,0
Sare	4,5	1147,5
2. Material biologic	41,67	10625,0
3. Energie si combustibil	11,0	2805,0
4. Medicamente si material sanitar	12,0	3060,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1402,5
6. Cota de aprovizionare	4,1	1037,6
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	427,5	109004,6
8. Cheltuieli cu forta de munca	230,6	58814,0
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	230,6	58814,0
TOTAL CHELTUIELI	658,1	167818,6

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.27. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 133,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	683,4	5,113	174270,18
A ₁ Din care producția principală	438,2	3,279	111747,95
B. SUBVENTII	23,0	0,172	5875,38
C. PRODUSUL BRUT	706,5	5,285	180145,55
D. CHELTUIELI TOTALE	658,1	4,924	167818,64
D ₁ Din care pentru producția principală	412,9	3,089	105296,42
I. CHELTUIELI VARIABILE	427,5	3,198	109004,60
1.Cheltuieli cu furaje	353,2	2,643	90074,50
2.Material biologic	41,7	0,312	10625,00
3.Energie electrică + combustibil	11,0	0,082	2805,00
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,090	3060,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,041	1402,50
6.Cotă de aprovizionare	4,1	0,030	1037,60
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	230,6	1,726	58814,04

-Cheltuieli cu forța de muncă	230,6	1,726	58814,04
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	25,3	0,189	6451,54
Impozite și taxe	2,5	0,019	645,15
F. VENIT NET + subvenție	45,8	0,343	11681,76
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	6,13	6,13	6,13
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	11,09	11,09	11,09
COST DE PRODUCTIE	412,9	3,089	105296,42
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	438,2	3,279	111747,95

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.28. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	133,67
2	Valoarea producției	lei/l	5,113
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,279
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,924
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,089
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,198
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,085
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,726
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,726
10	Costul unitar	lei/l	3,089
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,279
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,23
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	14,35
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	337,49
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	603,44
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	942,27
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,189
18	Rata rentabilității	%	6,1

19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,915
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	37,5
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	616
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	187,85
23	Rata riscului de exploatare	%	141
24	Indicele de securitate (Is)		-0,41
25	Poziția absolută față de PR	lei	-178
26	Poziția relativă față de PR		-0,29

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 3,8%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 65% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 82,6% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,089 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căruora au fost calculate veniturile totale și este de 3,279 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,189 lei/litru, respectiv 25,3 lei/cap.

Rata venitului impozabil: 6,13%.

Rata venitului net fără subvenții: 5,51%.

Rata venitului net + subvenții: este de 11,09%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,23 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 14,35 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 337,49 lei.

Chiar dacă rezultatele activității sunt pozitive iar producția de lapte este ridicată, datorită numărului scăzut de animale, **rata riscului de exploatare** este mare, de 141%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,41, indicând insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 187,85 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 616 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 28,8%.

4.1.8. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.29. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 21597,9 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	393,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	146,67 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, pentru ovine rasa Carabașă. Furajarea sezonieră, vara doar pe pășune (60% graminee, 40% leguminoase), iarna în stabulație.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.30. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

393,3

Productia medie

146,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	342,5	134716,7
Fân	156,0	61360,0
Masă verde pășune	110,0	43266,7
Concentrate	72,0	28320,0
Sare	4,5	1770,0
2. Material biologic	50,00	19666,7
3. Energie si combustibil	11,0	4326,7
4. Medicamente si material sanitar	12,0	4720,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2163,3

6. Cota de aprovizionare	4,0	1591,0
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	425,0	167184,4
8. Cheltuieli cu forta de munca	165,2	64974,5
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	165,2	64974,5
TOTAL CHELTUIELI	590,2	232158,9

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.31. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	Lei/cap	Lei/l	l/cap
A. VALOAREA PRODUCTIEI	639,7	4,361	251600,67
A ₁ . Din care producția principală	437,8	2,985	172200,67
B. SUBVENTII	23,0	0,157	9062,67
C. PRODUSUL BRUT	662,7	4,518	260663,34
D. CHELTUIELI TOTALE	590,2	4,024	232158,89
D ₁ Din care pentru producția principală	388,4	2,648	152758,89
I. CHELTUIELI VARIABILE	425,0	2,898	167184,37
1.Cheltuieli cu furaje	342,5	2,335	134716,67
2.Material biologic	50,0	0,341	19666,67
3.Energie electrică + combustibil	11,0	0,075	4326,67
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,082	4720,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,038	2163,33
6.Cotă de aprovizionare	4,0	0,028	1591,03
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	165,2	1,126	64974,53
-Cheltuieli cu forța de muncă	165,2	1,126	64974,53
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	49,4	0,337	19441,77
Impozite și taxe	4,9	0,034	1944,18

F. VENIT NET + subvenție	67,5	0,460	26560,27
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	12,73	12,73	12,73
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	17,39	17,39	17,39
COST DE PRODUCTIE	388,4	2,648	152758,89
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	437,8	2,985	172200,67

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.32. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	146,67
2	Valoarea producției	lei/l	4,361
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,985
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,024
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,648
6	Cheltuieli variabile	lei/l	2,898
7	Cheltuieli materiale	lei/l	2,795
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,126
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,126
10	Costul unitar	lei/l	2,648
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,985
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,15
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	19,66
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	258,24
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	640,96
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	887,10
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,337
18	Rata rentabilității	%	12,7
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,463
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	33,6
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	492
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	164,94
23	Rata riscului de exploatare	%	112
24	Indicele de securitate (Is)		-0,12

25	Poziția absolută față de PR	lei	-55
26	Poziția relativă față de PR		-0,11

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 8,4%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 72% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,5% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,648 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 2,985 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,337 lei/litru, respectiv 49,4 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 12,73%.

Rata veniturii net fără subvenții: 11,45%.

Rata veniturii net + subvenții: 17,39%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,15 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 19,66 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 258,24 lei.

Rata riscului de exploatare este, însă, ridicată, fiind de 112%, iar **indicele de securitate**, deși are o valoare destul de apropiată de zero, rămâne negativ (-0,12). Această valoare indică un anumit grad de vulnerabilitate din punct de vedere economic pentru fermă.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 164,94 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 492 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este, totuși, instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 11%.

4.1.9. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.33. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 26924,2 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	490,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	59 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Furajarea sezonieră, vara doar pe pășune, iarna în stabulație, cu fân și adaos de porumb boabe.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.34. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

490,3

Productia medie

59,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	292,1	143242,7
Fân	130,0	63743,3
Masă verde pășune	95,3	46728,8
Concentrate	62,3	30564,1
Sare	4,5	2206,5
2. Material biologic	25,00	12258,3
3. Energie și combustibil	11,0	5393,7
4. Medicamente și material sanitar	12,0	5884,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2696,8

6. Cota de aprovizionare	3,3	1613,9
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	348,9	171089,4
8. Cheltuieli cu forta de munca	88,5	43388,9
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	88,5	43388,9
TOTAL CHELTUIELI	437,4	214478,3

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.35. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	59,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	420,5	7,127	206176,78
A ₁ . Din care producția principală	207,3	3,513	101636,78
B. SUBVENTII	23,0	0,391	11297,62
C. PRODUSUL BRUT	443,5	7,517	217474,39
D. CHELTUIELI TOTALE	437,4	7,414	214478,27
D ₁ Din care pentru producția principală	224,2	3,800	109938,27
I. CHELTUIELI VARIABILE	348,9	5,914	171089,39
1.Cheltuieli cu furaje	292,1	4,951	143242,71
2.Material biologic	25,0	0,424	12258,33
3.Energie electrică + combustibil	11,0	0,186	5393,67
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,203	5884,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,093	2696,83
6.Cotă de aprovizionare	3,3	0,056	1613,85
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	88,5	1,500	43388,87
-Cheltuieli cu forța de muncă	88,5	1,500	43388,87
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-16,9	-0,287	-8301,49
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00

F. VENIT NET + subvenție	6,1	0,104	2996,13
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-7,55	-7,55	-7,55
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	2,73	2,73	2,73
COST DE PRODUCTIE	224,2	3,800	109938,27
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	207,3	3,513	101636,78

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.36. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	59,00
2	Valoarea producției	lei/l	7,127
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,513
4	Cheltuieli totale	lei/l	7,414
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,800
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,914
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,672
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,500
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,500
10	Costul unitar	lei/l	3,800
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,513
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,20
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	17,40
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	210,44
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	795,83
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1081,68
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,287
18	Rata rentabilității	%	-7,6
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,213
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	17,0
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	520
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	148,00
23	Rata riscului de exploatare	%	251
24	Indicele de securitate (Is)		-1,51

25	Poziția absolută față de PR	lei	-313
26	Poziția relativă față de PR		-0,60

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 3,8%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 70,7% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 83,7% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,8 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,513 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,287 lei/litru, respectiv -16,9 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -7,75%.

Rata veniturii net fără subvenții: -7,55%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 2,73%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,2 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 17,4 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 210,44 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 251%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,51. Această valoare indică insecuritatea economică a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz poate fi atins la o producție de 148 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 520 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 60%.

4.1.10. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.37. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 13361,4 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	243,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	49,33 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Furajarea sezonieră, vara doar pe pășune, iarna în stabulație, cu fân și adaos de porumb boabe.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.38. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

243,3

Productia medie

49,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	235,2	57223,9
Fân	121,3	29524,4
Masă verde pășune	86,7	21088,9
Concentrate	22,7	5515,6
Sare	4,5	1095,0
2. Material biologic	25,00	6083,3
3. Energie și combustibil	11,0	2676,7
4. Medicamente și material sanitar	12,0	2920,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1338,3

6. Cota de aprovizionare	2,7	662,3
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	291,4	70904,5
8. Cheltuieli cu forta de munca	88,9	21631,7
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	88,9	21631,7
TOTAL CHELTUIELI	380,3	92536,2

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.39. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 49,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	354,4	7,184	86234,26
A ₁ . Din care producția principală	149,0	3,020	36256,49
B. SUBVENTII	23,0	0,467	5606,57
C. PRODUSUL BRUT	377,4	7,651	91840,83
D. CHELTUIELI TOTALE	380,3	7,708	92536,19
D ₁ Din care pentru producția principală	174,9	3,545	42558,42
I. CHELTUIELI VARIABILE	291,4	5,907	70904,49
1.Cheltuieli cu furaje	235,2	4,767	57223,89
2.Material biologic	25,0	0,507	6083,33
3.Energie electrică + combustibil	11,0	0,223	2676,67
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,243	2920,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,111	1338,33
6.Cotă de aprovizionare	2,7	0,055	662,27
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	88,9	1,802	21631,70
-Cheltuieli cu forța de muncă	88,9	1,802	21631,70
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-25,9	-0,525	-6301,93
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00

F. VENIT NET + subvenție	-2,9	-0,058	-695,36
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-14,81	-14,81	-14,81
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-1,63	-1,63	-1,63
COST DE PRODUCTIE	174,9	3,545	42558,42
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	149,0	3,020	36256,49

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.40. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	49,33
2	Valoarea producției	lei/l	7,184
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,020
4	Cheltuieli totale	lei/l	7,708
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,545
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,907
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,628
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,802
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,802
10	Costul unitar	lei/l	3,545
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,020
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,24
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	12,42
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	250,85
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	783,51
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1173,82
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,525
18	Rata rentabilității	%	-14,8
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,277
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	17,8
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	500
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	165,57
23	Rata riscului de exploatare	%	336
24	Indicele de securitate (Is)		-2,36

25	Poziția absolută față de PR	lei	-351
26	Poziția relativă față de PR		-0,70

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 6,7%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 76,6% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,7% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,545 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,020 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,525lei/litru, respectiv -25,9 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -14,81%.

Rata veniturii net fără subvenții: -14,81%.

Rata veniturii net + subvenții: rămâne negativă și este de -1,63%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,24 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 12,42 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 250,85 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 336%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -2,36. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Ferma poate intra în punctul de echilibru la o producție de 165,57 litri, acesta fiind **pragul de rentabilitate în unități fizice**, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 500 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează cu mult sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 70,2%.

4.1.11. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.41. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 24709,5 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	450
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	38,33 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Furajarea sezonieră, vara doar pe pășune, iarna în stabulație, cu fân și adaos de porumb boabe.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.42. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

450,0

Productia medie

38,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	221,2	99525,0
Fân	110,0	49500,0
Masă verde pășune	84,0	37800,0
Concentrate	22,7	10200,0
Sare	4,5	2025,0
2. Material biologic	25,00	11250,0
3. Energie și combustibil	11,0	4950,0
4. Medicamente și material sanitar	12,0	5400,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2475,0

6. Cota de aprovizionare	2,6	1161,8
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	277,2	124761,8
8. Cheltuieli cu forta de munca	96,1	43226,0
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	96,1	43226,0
TOTAL CHELTUIELI	373,3	167987,8

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.43. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 38,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	356,3	9,295	160347,11
A ₁ . Din care producția principală	127,4	3,324	57347,11
B. SUBVENTII	23,0	0,601	10368,31
C. PRODUSUL BRUT	379,4	9,897	170715,42
D. CHELTUIELI TOTALE	373,3	9,738	167987,75
D ₁ Din care pentru producția principală	144,4	3,767	64987,75
I. CHELTUIELI VARIABILE	277,2	7,233	124761,75
1.Cheltuieli cu furaje	221,2	5,770	99525,00
2.Material biologic	25,0	0,652	11250,00
3.Energie electrică + combustibil	11,0	0,287	4950,00
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,313	5400,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,143	2475,00
6.Cotă de aprovizionare	2,6	0,067	1161,75
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	96,1	2,506	43226,00
-Cheltuieli cu forța de muncă	96,1	2,506	43226,00
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-17,0	-0,443	-7640,64
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00

F. VENIT NET + subvenție	6,1	0,158	2727,67
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-11,76	-11,76	-11,76
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	4,20	4,20	4,20
COST DE PRODUCTIE	144,4	3,767	64987,75
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	127,4	3,324	57347,11

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.44. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	38,33
2	Valoarea producției	lei/l	9,295
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,324
4	Cheltuieli totale	lei/l	9,738
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,767
6	Cheltuieli variabile	lei/l	7,233
7	Cheltuieli materiale	lei/l	6,878
8	Cheltuieli fixe	lei/l	2,506
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	2,506
10	Costul unitar	lei/l	3,767
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,324
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,34
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	9,82
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	269,58
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	739,96
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1133,23
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,443
18	Rata rentabilității	%	-11,8
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	2,063
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	22,2
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	433
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	130,20
23	Rata riscului de exploatare	%	340
24	Indicele de securitate (Is)		-2,40

25	Poziția absolută față de PR	lei	-305
26	Poziția relativă față de PR		-0,71

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 4,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 74,3% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 79,8% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,767 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,324 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,443 lei/litru, respectiv -17 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -11,76%.

Rata veniturii net fără subvenții: -11,76%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 4,2%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,34 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este destul de scăzută, fiind de 9,82 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 269,58 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 340%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -2,4, ferma fiind foarte vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 130,2 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 433 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 70,5%.

4.1.12. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.45. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 26722,9 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	486,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	62,33 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Furajarea sezonieră, vara doar pe pășune, iarna în stabulație, cu fân și adaos de porumb boabe.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.46. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

486,7

Producția medie

62,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	272,0	132373,3
Fân	131,7	64077,8
Masă verde pășune	102,7	49964,4
Concentrate	33,2	16141,1
Sare	4,5	2190,0
2. Material biologic	32,22	15681,5
3. Energie și combustibil	11,0	5353,3
4. Medicamente și material sanitar	12,0	5840,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2676,7

6. Cota de aprovizionare	3,2	1538,9
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	335,9	163463,8
8. Cheltuieli cu forta de munca	89,1	43368,5
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	89,1	43368,5
TOTAL CHELTUIELI	425,0	206832,3

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.47. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	401,0	6,434	195172,48
A ₁ . Din care producția principală	192,3	3,086	93605,81
B. SUBVENTII	23,0	0,370	11213,14
C. PRODUSUL BRUT	424,1	6,803	206385,61
D. CHELTUIELI TOTALE	425,0	6,818	206832,25
D ₁ Din care pentru producția principală	216,3	3,470	105265,59
I. CHELTUIELI VARIABILE	335,9	5,389	163463,76
1.Cheltuieli cu furaje	272,0	4,364	132373,33
2.Material biologic	32,2	0,517	15681,48
3.Energie electrică + combustibil	11,0	0,176	5353,33
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,193	5840,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,088	2676,67
6.Cotă de aprovizionare	3,2	0,051	1538,95
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	89,1	1,430	43368,49
-Cheltuieli cu forța de muncă	89,1	1,430	43368,49
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-24,0	-0,384	-11659,78
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00

F. VENIT NET + subvenție	-0,9	-0,015	-446,64
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-11,08	-11,08	-11,08
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-0,42	-0,42	-0,42
COST DE PRODUCTIE	216,3	3,470	105265,59
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	192,3	3,086	93605,81

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.48. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	62,33
2	Valoarea producției	lei/l	6,434
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,086
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,818
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,470
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,389
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,161
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,430
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,430
10	Costul unitar	lei/l	3,470
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,086
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,19
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	16,03
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	222,21
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	802,22
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1124,56
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,384
18	Rata rentabilității	%	-11,1
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,045
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	16,2
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	549
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	177,76
23	Rata riscului de exploatare	%	285
24	Indicele de securitate (Is)		-1,85

25	Poziția absolută față de PR	lei	-356
26	Poziția relativă față de PR		-0,65

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 5,6%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 79% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,9% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,47 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,086 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,384 lei/litru, respectiv -24 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -11,08%.

Rata veniturii net fără subvenții: -11,08%.

Rata veniturii net + subvenții: rămâne negativă și este de -0,42%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,19 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 16,03 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 222,21 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 285%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,85. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 177,76 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 549 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 64,9%.

4.1.13. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.49. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 14459,6 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	263,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	55,67 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăpost tip saivan, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Rasa Țurcană Furajarea sezonieră, vara doar pe pășune, iarna în stabulație, cu fân și adaos de grăunțe.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.50. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte
263,3
Productia medie
55,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	239,7	63121,0
Fân de lucernă	117,0	30810,0
Masă verde pășune	67,2	17696,0
Concentrate	51,0	13430,0
Sare	4,5	1185,0
2. Material biologic	31,67	8338,9
3. Energie si combustibil	12,3	3247,8
4. Medicamente si material sanitar	12,0	3160,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1448,3

6. Cota de aprovizionare	2,8	746,2
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	304,0	80062,2
8. Cheltuieli cu forta de munca	82,2	21636,2
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	82,2	21636,2
TOTAL CHELTUIELI	386,2	101698,4

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.51. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 55,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	362,6	6,513	95472,45
A ₁ . Din care producția principală	154,7	2,779	40739,12
B. SUBVENTII	23,0	0,414	6067,38
C. PRODUSUL BRUT	385,6	6,927	101539,84
D. CHELTUIELI TOTALE	386,2	6,938	101698,45
D ₁ Din care pentru producția principală	178,3	3,204	46965,11
I. CHELTUIELI VARIABILE	304,0	5,462	80062,20
1.Cheltuieli cu furaje	239,7	4,306	63121,00
2.Material biologic	31,7	0,569	8338,89
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,222	3247,78
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,216	3160,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,099	1448,33
6.Cotă de aprovizionare	2,8	0,051	746,20
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	82,2	1,476	21636,25
-Cheltuieli cu forța de muncă	82,2	1,476	21636,25
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-23,6	-0,425	-6225,99
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00

F. VENIT NET + subvenție	-0,6	-0,011	-158,61
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-13,26	-13,26	-13,26
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-0,34	-0,34	-0,34
COST DE PRODUCTIE	178,3	3,204	46965,11
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	154,7	2,779	40739,12

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.52. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	55,67
2	Valoarea producției	lei/l	6,513
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,779
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,938
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,204
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,462
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,189
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,476
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,476
10	Costul unitar	lei/l	3,204
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,779
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,20
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	13,95
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	226,62
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	796,76
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1152,83
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,425
18	Rata rentabilității	%	-13,3
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,051
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	16,1
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	509
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	183,16
23	Rata riscului de exploatare	%	329
24	Indicele de securitate (Is)		-2,29

25	Poziția absolută față de PR	lei	-354
26	Poziția relativă față de PR		-0,70

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 6,1%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 78,7% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 78,8% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,204 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 2,779 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,425 lei/litru, respectiv -23,6 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -13,26%.

Rata veniturii net fără subvenții: -13,26%.

Rata veniturii net + subvenții: rămâne negativă și este de -0,34%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,2 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 13,95 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 226,62 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 329%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -2,29. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 183,16 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 509 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 69,6%.

4.1.14. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.53. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 43378,9 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	790
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	62,67 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăpost tip saivan, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Rasa Țigaie Furajarea sezonieră, vara doar pe pășune în Balta Ialomiței, iarna în stabulație, cu fân de lucernă, grosiere și adaos de concentrate.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale, sau pentru îngrășat.

Tabelul 4.54. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

790,0

Productia medie

62,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	274,1	216512,7
Fân de lucernă	117,0	92430,0
Masă verde pășune	102,7	81106,7
Concentrate	38,2	30204,3
Grosiere	11,7	9216,7
Sare	4,5	3555,0
2. Material biologic	27,78	21944,4
3. Energie și combustibil	12,3	9743,3

4. Medicamente si material sanitar	12,0	9480,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	4345,0
6. Cota de aprovizionare	3,1	2479,4
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	334,8	264504,8
8. Cheltuieli cu forta de munca	88,0	69485,8
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	88,0	69485,8
TOTAL CHELTUIELI	422,8	333990,6

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.55. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 62,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	437,5	6,981	345610,77
A ₁ . Din care producția principală	238,6	3,807	188471,88
B. SUBVENTII	23,0	0,368	18202,14
C. PRODUSUL BRUT	460,5	7,349	363812,92
D. CHELTUIELI TOTALE	422,8	6,746	333990,58
D ₁ Din care pentru producția principală	223,9	3,572	176851,70
I. CHELTUIELI VARIABILE	334,8	5,343	264504,82
1.Cheltuieli cu furaje	274,1	4,373	216512,67
2.Material biologic	27,8	0,443	21944,44
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,197	9743,33
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,191	9480,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,088	4345,00
6.Cotă de aprovizionare	3,1	0,050	2479,37
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	88,0	1,404	69485,77
-Cheltuieli cu forța de muncă	88,0	1,404	69485,77
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00

E.VENIT IMPOZABIL	14,7	0,235	11620,19
Impozite și taxe	1,5	0,023	1162,02
F. VENIT NET + subvenție	36,3	0,579	28660,31
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	6,57	6,57	6,57
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	16,21	16,21	16,21
COST DE PRODUCTIE	223,9	3,572	176851,70
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	238,6	3,807	188471,88

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.56. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	62,67
2	Valoarea producției	lei/l	6,981
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,807
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,746
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,572
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,343
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,096
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,404
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,404
10	Costul unitar	lei/l	3,572
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,807
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,18
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	21,52
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	201,05
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	729,96
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	938,35
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,235
18	Rata rentabilității	%	6,6
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,638
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	23,5
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	375
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	1	98,45

23	Rata riscului de exploatare	%	157
24	Indicele de securitate (Is)		-0,57
25	Poziția absolută față de PR	lei	-136
26	Poziția relativă față de PR		-0,36

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 3,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 79,2% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 81,8% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,572 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căruora au fost calculate veniturile totale și este de 3,807 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,235 lei/litru, respectiv 14,7 lei/cap.

Rata venitului impozabil: 6,57%.

Rata venitului net fără subvenții: 5,91%.

Rata venitului net + subvenții: 16,21%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,18 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 21,52 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 201,05 lei.

Chiar dacă rezultatele economice ale activității sunt pozitive și numărul de animale din fermă este destul de ridicat, totuși, datorită nivelului relativ scăzut al producției de lapte, **rata riscului de exploatare** este de 157%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,57, indicând faptul că ferma este vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 98,45 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 375 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 36,3%.

4.1.15. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.57. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 23794,33 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	433,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	97,33 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Rasa Carabașă Furajarea sezonieră, vara pe pășune, iarna în stabulație, cu fân de lucernă, grosiere și adaos de concentrate+PVM.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză în capitală. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale, sau pentru îngrășat.

Tabelul 4.58. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

433,3

Productia medie

97,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	298,8	129494,4
Fân de lucernă	112,5	48750,0
Masă verde pășune	95,3	41311,1
Grosiere	14,0	6066,7
Concentrate+PVM	72,5	31416,7
Sare	4,5	1950,0
2. Material biologic	31,67	13722,2
3. Energie si combustibil	11,7	5055,6

4. Medicamente si material sanitar	12,0	5200,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	2311,1
6. Cota de aprovizionare	3,4	1484,2
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	362,9	157267,5
8. Cheltuieli cu forta de munca	123,5	53503,6
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	123,5	53503,6
TOTAL CHELTUIELI	486,4	210771,1

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.59. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 97,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	546,0	5,609	236586,04
A ₁ . Din care producția principală	352,5	3,622	152752,71
B. SUBVENTII	23,0	0,236	9966,67
C. PRODUSUL BRUT	569,0	5,846	246552,71
D. CHELTUIELI TOTALE	486,4	4,997	210771,13
D ₁ Din care pentru producția principală	292,9	3,010	126937,80
I. CHELTUIELI VARIABILE	362,9	3,729	157267,50
1.Cheltuieli cu furaje	298,8	3,070	129494,44
2.Material biologic	31,7	0,325	13722,22
3.Energie electrică + combustibil	11,7	0,120	5055,56
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,123	5200,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,3	0,055	2311,11
6.Cotă de aprovizionare	3,4	0,035	1484,17
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	123,5	1,269	53503,63
-Cheltuieli cu forța de muncă	123,5	1,269	53503,63
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00

E.VENIT IMPOZABIL	59,6	0,612	25814,91
Impozite și taxe	6,0	0,061	2581,49
F. VENIT NET + subvenție	76,6	0,787	33200,09
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	20,34	20,34	20,34
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	26,15	26,15	26,15
COST DE PRODUCTIE	292,9	3,010	126937,80
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	352,5	3,622	152752,71

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.60. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	97,33
2	Valoarea producției	lei/l	5,609
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,622
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,997
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,010
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,729
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,574
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,269
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,269
10	Costul unitar	lei/l	3,010
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,622
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,14
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	26,16
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	226,15
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	637,09
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	831,00
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,612
18	Rata rentabilității	%	20,3
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,881
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	33,5
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	368
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	101,69

23	Rata riscului de exploatare	%	104
24	Indicele de securitate (Is)		-0,04
25	Poziția absolută față de PR	lei	-16
26	Poziția relativă față de PR		-0,04

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 12,2%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 74,6% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 82,3% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,010 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,622 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,612 lei/litru, respectiv 59,6 lei/cap.

Rata veniturului impozabil: 20,34%.

Rata veniturului net fără subvenții: 18,30%.

Rata veniturului net + subvenții: 26,15%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,14 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 26,16 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 226,15 lei.

Rata riscului de exploatare este de 104%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,04. Această valoare, foarte aproape de pozitivitate indică faptul că, deși cu un număr destul de ridicat de oi pentru lapte și cu o producție bună, totuși ferma este vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 101,69 litri/cap, foarte aproape de nivelul producției realizate de fermă, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 368 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este, totuși, instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 4,2%.

4.1.16. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.61. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 23794,33 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	253,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	96 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Furajarea sezonieră, vara pe pășune, iarna în stabulație, cu fân de lucernă, grosiere și adaos de concentrate+PVM.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.62. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte
253,3
Productia medie
96,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	298,8	75704,4
Fân de lucernă	112,5	28500,0
Masă verde pășune	95,3	24151,1
Grosiere	14,0	3546,7
Concentrate+PVM	72,5	18366,7
Sare	4,5	1140,0
2. Material biologic	31,67	8022,2
3. Energie si combustibil	11,7	2955,6
4. Medicamente si material sanitar	12,0	3040,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	1351,1

6. Cota de aprovizionare	3,4	867,7
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	362,9	91941,0
8. Cheltuieli cu forta de munca	105,7	26767,6
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	105,7	26767,6
TOTAL CHELTUIELI	468,6	118708,6

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.63. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 96,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	515,3	5,368	130550,91
A ₁ . Din care producția principală	330,3	3,441	83673,14
B. SUBVENTII	23,0	0,240	5826,67
C. PRODUSUL BRUT	538,3	5,608	136377,58
D. CHELTUIELI TOTALE	468,6	4,881	118708,59
D ₁ Din care pentru producția principală	283,5	2,954	71830,81
I. CHELTUIELI VARIABLE	362,9	3,780	91941,00
1.Cheltuieli cu furaje	298,8	3,113	75704,44
2.Material biologic	31,7	0,330	8022,22
3.Energie electrică + combustibil	11,7	0,122	2955,56
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,125	3040,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,3	0,056	1351,11
6.Cotă de aprovizionare	3,4	0,036	867,67
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	105,7	1,101	26767,59
-Cheltuieli cu forța de muncă	105,7	1,101	26767,59
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E. VENIT IMPOZABIL	46,7	0,487	11842,32
Impozite și taxe	4,7	0,049	1184,23
F. VENIT NET + subvenție	65,1	0,678	16484,76

G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	16,49	16,49	16,49
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	22,95	22,95	22,95
COST DE PRODUCTIE	283,5	2,954	71830,81
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	330,3	3,441	83673,14

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.64. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	96,00
2	Valoarea producției	lei/l	5,368
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,441
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,881
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,954
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,780
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,623
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,101
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,101
10	Costul unitar	lei/l	2,954
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,441
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,12
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	28,66
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	205,04
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	674,97
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	858,47
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,487
18	Rata rentabilității	%	16,5
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,588
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	29,6
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	357
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	103,84
23	Rata riscului de exploatare	%	108
24	Indicele de securitate (Is)		-0,08
25	Poziția absolută față de PR	lei	-27

26	Poziția relativă față de PR		-0,08
----	-----------------------------	--	-------

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 9,97%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 77,4% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 82,3% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,954 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,441 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,487 lei/litru, respectiv 46,7 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 16,49%.

Rata veniturii net fără subvenții: 14,84%.

Rata veniturii net + subvenții: 22,95%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,12 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 28,66 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 205,04lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 108%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,08. ferma fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 103,84 litri/cap, fiind aproape de producția medie realizată, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 357 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie pentru intervalul studiat este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 7,4%, însă ferma este foarte aproape de punctul de echilibru.

4.1.17. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.65. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 26173,77 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	476,7

<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	88,67 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Ovine din rasa Carabașă. Furajarea sezonieră, vara pe pășune, iarna în stabulație, cu fân de lucernă, grosiere și adaos de concentrate+PVM.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.66. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

476,7

Productia medie

88,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	294,8	140537,2
Fân de lucernă	111,2	52989,4
Masă verde pășune	94,2	44886,1
Grosiere	14,0	6673,3
Concentrate+PVM	71,0	33843,3
Sare	4,5	2145,0
2. Material biologic	31,67	15094,4
3. Energie si combustibil	11,7	5561,1
4. Medicamente si material sanitar	12,0	5720,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	2542,2
6. Cota de aprovizionare	3,4	1613,5
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	358,9	171068,5
8. Cheltuieli cu forta de munca	112,4	53598,5
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	112,4	53598,5

TOTAL CHELTUIELI	471,3	224667,0
------------------	-------	----------

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.67. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 88,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	492,4	5,554	234719,82
A ₁ . Din care producția principală	305,0	3,440	145386,49
B. SUBVENTII	23,0	0,259	10963,33
C. PRODUSUL BRUT	515,4	5,813	245683,16
D. CHELTUIELI TOTALE	471,3	5,316	224667,04
D ₁ Din care pentru producția principală	283,9	3,202	135333,70
I. CHELTUIELI VARIABLE	358,9	4,048	171068,52
1.Cheltuieli cu furaje	294,8	3,325	140537,22
2.Material biologic	31,7	0,357	15094,44
3.Energie electrică + combustibil	11,7	0,132	5561,11
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,135	5720,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,3	0,060	2542,22
6.Cotă de aprovizionare	3,4	0,038	1613,52
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	112,4	1,268	53598,52
-Cheltuieli cu forța de muncă	112,4	1,268	53598,52
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	21,1	0,238	10052,79
Impozite și taxe	2,1	0,024	1005,28
F. VENIT NET + subvenție	42,0	0,473	20010,84
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	7,43	7,43	7,43
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	14,79	14,79	14,79
COST DE PRODUCTIE	283,9	3,202	135333,70
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	305,0	3,440	145386,49

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.68. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	88,67
2	Valoarea producției	lei/l	5,554
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,440
4	Cheltuieli totale	lei/l	5,316
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,202
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,048
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,878
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,268
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,268
10	Costul unitar	lei/l	3,202
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,440
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,14
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	24,89
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	228,35
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	698,25
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	930,85
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,238
18	Rata rentabilității	%	7,4
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,506
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	27,1
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	415
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	120,54
23	Rata riscului de exploatare	%	136
24	Indicele de securitate (Is)		-0,36
25	Poziția absolută față de PR	lei	-110
26	Poziția relativă față de PR		-0,26

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 4,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 76,1% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 82,1% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,202 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,440 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,238 lei/litru, respectiv 21,1 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 7,43%.

Rata veniturii net fără subvenții: 6,69%.

Rata veniturii net + subvenții: 14,79%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,14 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 24,89 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 228,35 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 136%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,36. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 120,54 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 415 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 26,5%.

4.1.18. REGIUNEA DOBROGEA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.69. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 27088,93 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	493,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	30,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă. Ovine Merinos și metiși.

	Furajarea sezonieră, vara pe pășune, iarna în stabulație, cu fân de lucernă, grosiere și concentrate.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale, sau livrați pentru îngrășat.

Tabelul 4.70. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

493,3

Productia medie

30,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	209,1	103147,8
Fân de lucernă	75,0	37000,0
Masă verde pășune	89,6	44194,4
Grosiere	14,0	6906,7
Concentrate	26,0	12826,7
Sare	4,5	2220,0
2. Material biologic	31,11	15348,1
3. Energie si combustibil	11,7	5755,6
4. Medicamente si material sanitar	12,0	5920,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	2631,1
6. Cota de aprovizionare	2,5	1244,2
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	271,7	134046,8
8. Cheltuieli cu forta de munca	87,8	43337,7
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	87,8	43337,7
TOTAL CHELTUIELI	359,6	177384,4

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.71. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 30,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	343,0	11,306	169191,62
A ₁ . Din care producția principală	114,4	3,771	56424,95
B. SUBVENTII	23,0	0,758	11346,67
C. PRODUSUL BRUT	366,0	12,064	180538,29
D. CHELTUIELI TOTALE	359,6	11,854	177384,44
D ₁ Din care pentru producția principală	131,0	4,318	64617,77
I. CHELTUIELI VARIABLE	271,7	8,958	134046,75
1.Cheltuieli cu furaje	209,1	6,893	103147,78
2.Material biologic	31,1	1,026	15348,15
3.Energie electrică + combustibil	11,7	0,385	5755,56
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,396	5920,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,3	0,176	2631,11
6.Cotă de aprovizionare	2,5	0,083	1244,16
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	87,8	2,896	43337,69
-Cheltuieli cu forța de muncă	87,8	2,896	43337,69
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-16,6	-0,547	-8192,82
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	6,4	0,211	3153,85
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-12,68	-12,68	-12,68
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	4,88	4,88	4,88
COST DE PRODUCTIE	131,0	4,318	64617,77
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	114,4	3,771	56424,95

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.72. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	30,33
2	Valoarea producției	lei/l	11,306
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,771
4	Cheltuieli totale	lei/l	11,854
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	4,318
6	Cheltuieli variabile	lei/l	8,958
7	Cheltuieli materiale	lei/l	8,490
8	Cheltuieli fixe	lei/l	2,896
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	2,896
10	Costul unitar	lei/l	4,318
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,771
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,39
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	9,66
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	256,15
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	750,91
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1145,20
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,547
18	Rata rentabilității	%	-12,7
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	2,349
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	20,8
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	423
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	112,16
23	Rata riscului de exploatare	%	370
24	Indicele de securitate (Is)		-2,70
25	Poziția absolută față de PR	lei	-309
26	Poziția relativă față de PR		-0,73

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 4,6%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 75,5% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 77% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 4,318 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,771 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,547 lei/litru, respectiv -16,6 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -12,68%.

Rata veniturii net fără subvenții: -12,68%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 4,88%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,39 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este scăzută: 9,66 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 256,15 lei.

Rata riscului de exploatare este foarte mare, de 370%, iar **indicele de securitate** negativ, de -2,7. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 112,16 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 423 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 72,9%.

4.1.19. REGIUNEA DOBROGEA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.73. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 26832,69 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	488,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	31,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără mecanizarea sau automatizarea proceselor de muncă.

	Ovine Merinos și metiși. Furajarea sezonieră, vara pe pășune, iarna în stabulație, cu fân de lucernă, grosiere și concentrate.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale, sau livrați pentru îngrășat.

Tabelul 4.74. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

488,7

Productia medie

31,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	212,7	103923,1
Fân de lucernă	76,5	37383,0
Masă verde pășune	91,7	44794,4
Grosiere	14,0	6841,3
Concentrate	26,0	12705,3
Sare	4,5	2199,0
2. Material biologic	31,11	15203,0
3. Energie si combustibil	11,7	5701,1
4. Medicamente si material sanitar	12,0	5864,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	2606,2
6. Cota de aprovizionare	2,6	1249,9
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	275,3	134547,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	88,7	43353,9
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	88,7	43353,9
TOTAL CHELTUIELI	364,1	177901,2

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.75. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 31,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	351,7	11,223	171848,87
A ₁ . Din care producția principală	118,2	3,773	57775,53
B. SUBVENTII	23,0	0,734	11239,33
C. PRODUSUL BRUT	374,7	11,958	183088,20
D. CHELTUIELI TOTALE	364,1	11,619	177901,18
D ₁ Din care pentru producția principală	130,6	4,169	63827,85
I. CHELTUIELI VARIABLE	275,3	8,787	134547,31
1.Cheltuieli cu furaje	212,7	6,787	103923,11
2.Material biologic	31,1	0,993	15202,96
3.Energie electrică + combustibil	11,7	0,372	5701,11
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,383	5864,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,3	0,170	2606,22
6.Cotă de aprovizionare	2,6	0,082	1249,90
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	88,7	2,831	43353,88
-Cheltuieli cu forța de muncă	88,7	2,831	43353,88
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-12,4	-0,395	-6052,32
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	10,6	0,339	5187,01
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-9,48	-9,48	-9,48
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	8,13	8,13	8,13
COST DE PRODUCTIE	130,6	4,169	63827,85
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	118,2	3,773	57775,53

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.76. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	31,33
2	Valoarea producției	lei/l	11,223
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,773
4	Cheltuieli totale	lei/l	11,619
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	4,169
6	Cheltuieli variabile	lei/l	8,787
7	Cheltuieli materiale	lei/l	8,333
8	Cheltuieli fixe	lei/l	2,831
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	2,831
10	Costul unitar	lei/l	4,169
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,773
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,38
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	9,89
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	252,28
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	742,49
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1104,76
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,395
18	Rata rentabilității	%	-9,5
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	2,436
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	21,7
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	409
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	108,32
23	Rata riscului de exploatare	%	346
24	Indicele de securitate (Is)		-2,46
25	Poziția absolută față de PR	lei	-290
26	Poziția relativă față de PR		-0,71

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 3,4%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 75,6% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 77,3% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 4,169 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,773 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,395 lei/litru, respectiv -12,4 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -9,48%.

Rata veniturii net fără subvenții: -9,48%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 8,13%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,38 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este scăzută: 9,89 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 252,28 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 346%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -2,46. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 108,32 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 409 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 71,1%.

4.1.20. REGIUNEA DOBROGEA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.77. Descrierea tehnologiei

Zona de câmpie	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie (la limita superioară a categoriei de mărime) - 218724,83 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	3983,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	31,33 l / cap

<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, fără automatizarea proceselor de muncă. Ovine Merinos și metiși. Furajarea sezonieră, vara pe pășune, iarna în stabulație, cu fân de lucernă, grosiere și concentrate.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale, sau livrați pentru îngrășat.

Tabelul 4.78. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

3983,3

Productia medie

31,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	212,7	847122,2
Fân de lucernă	76,5	304725,0
Masă verde pășune	91,7	365138,9
Grosiere	14,0	55766,7
Concentrate	26,0	103566,7
Sare	4,5	17925,0
2. Material biologic	31,11	123925,9
3. Energie si combustibil, d.c.	11,7	46472,2
4. Medicamente si material sanitar, d.c.:	12,0	47800,0
5. Alte cheltuieli materiale	4,2	16862,8
6. Cota de aprovizionare	2,6	10188,5
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	274,2	1092371,6
8. Cheltuieli cu forta de munca	81,7	325539,2
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	81,7	325539,2
TOTAL CHELTUIELI	356,0	1417910,8

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.79. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 31,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	368,9	11,772	1469331,29
A ₁ . Din care producția principală	120,4	3,842	479497,96
B. SUBVENTII	23,0	0,734	91616,67
C. PRODUSUL BRUT	391,9	12,506	1560947,96
D. CHELTUIELI TOTALE	356,0	11,360	1417910,81
D ₁ Din care pentru producția principală	107,5	3,430	428077,47
I. CHELTUIELI VARIABLE	274,2	8,752	1092371,63
1.Cheltuieli cu furaje	212,7	6,787	847122,22
2.Material biologic	31,1	0,993	123925,93
3.Energie electrică + combustibil	11,7	0,372	46472,22
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,383	47800,00
5.Alte cheltuieli materiale	4,2	0,135	16862,78
6.Cotă de aprovizionare	2,6	0,082	10188,48
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	81,7	2,608	325539,18
-Cheltuieli cu forța de muncă	81,7	2,608	325539,18
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	12,9	0,412	51420,49
Impozite și taxe	1,3	0,041	5142,05
F. VENIT NET + subvenție	34,6	1,105	137895,10
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	12,01	12,01	12,01
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	32,21	32,21	32,21
COST DE PRODUCTIE	107,5	3,430	428077,47
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	120,4	3,842	479497,96

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.80. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	31,33
2	Valoarea producției	lei/l	11,772
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,842
4	Cheltuieli totale	lei/l	11,360
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,430
6	Cheltuieli variabile	lei/l	8,752
7	Cheltuieli materiale	lei/l	8,298
8	Cheltuieli fixe	lei/l	2,608
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	2,608
10	Costul unitar	lei/l	3,430
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,842
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,35
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	10,95
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	221,56
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	704,89
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	892,76
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,412
18	Rata rentabilității	%	12,0
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	3,020
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	25,7
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	319
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	82,92
23	Rata riscului de exploatare	%	265
24	Indicele de securitate (Is)		-1,65
25	Poziția absolută față de PR	lei	-198
26	Poziția relativă față de PR		-0,62

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 3,6%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 77% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 77,5% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,43 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,842 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,412 lei/litru, respectiv 12,9 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 12,01%.

Rata veniturii net fără subvenții: 10,81%.

Rata veniturii net + subvenții: 32,21%.

Productivitatea muncii: producția de lapte fiind foarte mică, pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este mare, de 0,35 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este redusă: 10,95 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 221,56 lei.

Chiar dacă dimensiunea fermei este mare, datorită producției mici de lapte, **rata riscului de exploatare** este mare, de 265%, iar **indicele de securitate** negativ: -1,65. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) la nivelul actual de producție și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 82,92 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 319 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 62,2%.

4.2. ZONA DE DEAL

4.2.1. REGIUNEA MOLDOVA: FERMĂ MICĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.81. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă mică - 8877,1 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	161,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	102,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane fără mecanizarea sau automatizarea proceselor tehnologice. Fără iluminat electric Furajare sezonieră, cu pășune / furaje de volum și nutrețuri concentrate (boabe de porumb) Reproducție sezonieră.
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele este procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.82. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

161,7

Productia medie

102,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	351,9	56893,2
Porumb boabe	83,9	13566,5
Fanuri	170,2	27510,3
Nutrețuri verzi	93,3	15088,9
Sare	4,5	727,5
2. Material biologic	22,22	3592,6

3. Energie si combustibil, d.c.	12,9	2089,8
Energie	0,0	0,0
Combustibil	12,9	2089,8
4. Medicamente si material sanitar	10,3	1670,6
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	889,2
6. Cota de aprovizionare	3,8	621,6
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	406,7	65756,8
8. Cheltuieli cu forta de munca	28,0	4529,1
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	28,0	4529,1
TOTAL CHELTUIELI	434,8	70285,9

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.83. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 102,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	421,9	4,123	68214,15
A ₁ . Din care producția principală	259,2	2,533	41911,19
B. SUBVENTII	23,0	0,225	3724,91
C. PRODUSUL BRUT	445,0	4,348	71939,06
D. CHELTUIELI TOTALE	434,8	4,248	70285,90
D ₁ Din care pentru producția principală	272,1	2,659	43982,94
I. CHELTUIELI VARIABLE	406,7	3,975	65756,83
1.Cheltuieli cu furaje	351,9	3,439	56893,19
2.Material biologic	22,2	0,217	3592,59
3.Energie electrică + combustibil	12,9	0,126	2089,76
4.Medicamente și material sanitar	10,3	0,101	1670,56
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,054	889,17
6.Cotă de aprovizionare	3,8	0,038	621,56
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	28,0	0,274	4529,07
-Cheltuieli cu forța de muncă	28,0	0,274	4529,07
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00

-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-12,8	-0,125	-2071,75
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	10,2	0,100	1653,16
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-4,71	-4,71	-4,71
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	3,76	3,76	3,76
COST DE PRODUCTIE	272,1	2,659	43982,94
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	259,2	2,533	41911,19

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.84. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	102,33
2	Valoarea producției	lei/l	4,123
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,533
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,248
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,659
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,975
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,811
8	Cheltuieli fixe	lei/l	0,274
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	0,274
10	Costul unitar	lei/l	2,659
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,533
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,35
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	7,18
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	66,39
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	924,23
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1049,43
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,125
18	Rata rentabilității	%	-4,7
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	0,149
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	3,6

21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	778
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	306,98
23	Rata riscului de exploatare	%	300
24	Indicele de securitate (Is)		-2,00
25	Poziția absolută față de PR	lei	-518
26	Poziția relativă față de PR		-0,67

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 2,9%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 71,8% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 93,5% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,659 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 2,533 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,125 lei/litru, respectiv -12,8 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -4,71%.

Rata veniturii net fără subvenții: -4,71%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 3,76%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,35 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 7,18 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 66,39 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 300%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -2. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 306,98 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 778 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 66,6%.

4.2.2. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MICĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.85. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă mică - 11640,9 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	212
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	64,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane fără mecanizarea sau automatizarea proceselor tehnologice. Oi din rasa Țurcană. Furajare sezonieră, cu pășune și supliment de gozuri de cereale și leguminoase la muls vara, iar în stabulație fân de deal, nutrețuri concentrate (boabe de porumb), gozuri.
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele este procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale, atât pe piața internă, cât și pe piața externă (la bulgari).

Tabelul 4.86. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

212,0

Producția medie

64,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	258,0	54698,8
Fân de deal	131,7	27913,3
Masă verde pășune	83,3	17666,7
Gozuri de cereale și de leguminoase	7,3	1557,5
Concentrate	31,2	6607,3
Sare	4,5	954,0

2. Material biologic	32,22	6831,1
3. Energie si combustibil	11,0	2332,0
4. Medicamente si material sanitar	12,0	2544,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1166,0
6. Cota de aprovizionare	3,0	640,7
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	321,8	68212,7
8. Cheltuieli cu forta de munca	113,9	24145,8
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	113,9	24145,8
TOTAL CHELTUIELI	435,7	92358,5

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.87. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
		64,33	l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	405,2	6,298	85898,24
A ₁ . Din care producția principală	198,3	3,083	42047,13
B. SUBVENTII	23,0	0,358	4884,63
C. PRODUSUL BRUT	428,2	6,656	90782,87
D. CHELTUIELI TOTALE	435,7	6,772	92358,51
D ₁ Din care pentru producția principală	228,8	3,557	48507,39
I. CHELTUIELI VARIABLE	321,8	5,001	68212,68
1.Cheltuieli cu furaje	258,0	4,011	54698,83
2.Material biologic	32,2	0,501	6831,11
3.Energie electrică + combustibil	11,0	0,171	2332,00
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,187	2544,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,085	1166,00
6.Cotă de aprovizionare	3,0	0,047	640,74
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	113,9	1,770	24145,83
-Cheltuieli cu forța de muncă	113,9	1,770	24145,83
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00

-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-30,5	-0,474	-6460,27
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	-7,4	-0,116	-1575,64
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-13,32	-13,32	-13,32
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-3,25	-3,25	-3,25
COST DE PRODUCTIE	228,8	3,557	48507,39
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	198,3	3,083	42047,13

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.88. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	64,33
2	Valoarea producției	lei/l	6,298
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,083
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,772
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,557
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,001
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,783
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,770
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,770
10	Costul unitar	lei/l	3,557
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,083
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,29
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	10,79
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	281,10
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	759,50
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1153,64
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,474
18	Rata rentabilității	%	-13,3
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,297
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	20,6

21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	553
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	179,44
23	Rata riscului de exploatare	%	279
24	Indicele de securitate (Is)		-1,79
25	Poziția absolută față de PR	lei	-355
26	Poziția relativă față de PR		-0,64

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 7%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 73,8% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,2% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,557 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,083 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,474 lei/litru, respectiv -30,5 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -13,32%.

Rata veniturii net fără subvenții: -13,32%.

Rata veniturii net + subvenții: rămâne negativă: -3,25%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,29 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 10,79 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 281,1 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 279%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,79. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 179,44 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 553 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 64,1%.

4.2.3. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MICĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.89. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă mică - 8328 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	151,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	65 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane fără mecanizarea sau automatizarea proceselor tehnologice. Oi din rasa Țurcană. Furajare sezonieră, cu pășune, iar în stabulație fân de deal+lucernă, nutrețuri concentrate (boabe de porumb), gozuri, în special în partea a doua a gestației.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele este procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.90. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

151,7

Productia medie

65,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	278,8	42279,6
Fân de deal	121,3	18402,2
Masă verde pășune	95,3	14458,9
Grosiere	23,6	3579,3
Gozuri	34,0	5156,7
Sare	4,5	682,5
2. Material biologic	35,00	5308,3

3. Energie si combustibil	13,3	2022,2
4. Medicamente si material sanitar	12,0	1820,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	834,2
6. Cota de aprovizionare	3,3	494,1
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	347,9	52758,4
8. Cheltuieli cu forta de munca	85,9	13028,1
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	85,9	13028,1
TOTAL CHELTUIELI	433,8	65786,5

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.91. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 65,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	417,9	6,430	63385,56
A ₁ . Din care producția principală	211,0	3,246	31996,67
B. SUBVENTII	23,0	0,354	3494,50
C. PRODUSUL BRUT	441,0	6,784	66880,06
D. CHELTUIELI TOTALE	433,8	6,673	65786,48
D ₁ Din care pentru producția principală	226,8	3,489	34397,59
I. CHELTUIELI VARIABLE	347,9	5,352	52758,41
1.Cheltuieli cu furaje	278,8	4,289	42279,61
2.Material biologic	35,0	0,538	5308,33
3.Energie electrică + combustibil	13,3	0,205	2022,22
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,185	1820,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,085	834,17
6.Cotă de aprovizionare	3,3	0,050	494,08
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	85,9	1,322	13028,07
-Cheltuieli cu forța de muncă	85,9	1,322	13028,07
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00

E.VENIT IMPOZABIL	-15,8	-0,244	-2400,93
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	7,2	0,111	1093,58
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-6,98	-6,98	-6,98
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	3,18	3,18	3,18
COST DE PRODUCTIE	226,8	3,489	34397,59
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	211,0	3,246	31996,67

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.92. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	65,00
2	Valoarea producției	lei/l	6,430
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,246
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,673
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,489
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,352
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,096
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,322
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,322
10	Costul unitar	lei/l	3,489
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,246
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,18
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	18,26
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	205,54
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	792,64
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1075,04
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,244
18	Rata rentabilității	%	-7,0
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,078
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	16,8
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	512
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	157,86

23	Rata riscului de exploatare	%	243
24	Indicele de securitate (Is)		-1,43
25	Poziția absolută față de PR	lei	-301
26	Poziția relativă față de PR		-0,59

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 3,6%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 80,2% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,1% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,489 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,246 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,244 lei/litru, respectiv -15,8 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -6,98%.

Rata veniturii net fără subvenții: -6,98%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 3,18%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,18 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 18,26 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 205,54 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 243%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,43. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 157,86 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 512 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 58,7%.

4.2.4. REGIUNEA MOLDOVA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.93. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 13908,7 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	253,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	112,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane acoperite. Platformă de gunoi. Utilități: curent electric, apă curentă. Fără mecanizare sau automatizare a proceselor de muncă Tehnologia de furajare: pășunat vara; în stabulație – fân de lucernă și porumb boabe
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Micii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.94. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

253,3

Productia medie

112,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	364,8	92420,2
Porumb boabe	90,1	22816,9
Fanuri	176,9	44818,9
Nutreturi verzi	93,3	23644,4
Sare	4,5	1140,0
2. Material biologic	22,22	5629,6

3. Energie si combustibil	11,7	2972,7
Energie	3,5	886,7
Combustibil	8,2	2086,0
4. Medicamente si material sanitar	10,3	2617,8
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1393,3
6. Cota de aprovizionare	4,0	1006,7
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	418,6	106040,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	17,8	4505,6
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	17,8	4505,6
TOTAL CHELTUIELI	436,4	110545,9

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.95. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	112,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	429,1	3,820	108708,44
A ₁ . Din care producția principală	277,1	2,467	70195,85
B. SUBVENTII	23,0	0,205	5836,97
C. PRODUSUL BRUT	452,2	4,025	114545,42
D. CHELTUIELI TOTALE	436,4	3,885	110545,95
D ₁ . Din care pentru producția principală	284,3	2,531	72033,35
I. CHELTUIELI VARIABLE	418,6	3,726	106040,34
1. Cheltuieli cu furaje	364,8	3,248	92420,22
2. Material biologic	22,2	0,198	5629,63
3. Energie electrică + combustibil	11,7	0,104	2972,70
4. Medicamente și material sanitar	10,3	0,092	2617,78
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	0,049	1393,33
6. Cotă de aprovizionare	4,0	0,035	1006,68
7. Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	17,8	0,158	4505,61
-Cheltuieli cu forța de muncă	17,8	0,158	4505,61
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00

-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-7,3	-0,065	-1837,50
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	15,8	0,141	3999,47
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-2,55	-2,55	-2,55
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	5,55	5,55	5,55
COST DE PRODUCTIE	284,3	2,531	72033,35
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	277,1	2,467	70195,85

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.96. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	112,33
2	Valoarea producției	lei/l	3,820
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,467
4	Cheltuieli totale	lei/l	3,885
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,531
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,726
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,586
8	Cheltuieli fixe	lei/l	0,158
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	0,158
10	Costul unitar	lei/l	2,531
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,467
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,21
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	12,02
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	41,45
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	938,85
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1026,18
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,065
18	Rata rentabilității	%	-2,6
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	0,094
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	2,5
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	725

22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	293,77
23	Rata riscului de exploatare	%	262
24	Indicele de securitate (Is)		-1,62
25	Poziția absolută față de PR	lei	-448
26	Poziția relativă față de PR		-0,62

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 1,6%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 95,9% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 87,1% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,531 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 2,467 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,065 lei/litru, respectiv -7,3 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -2,55%.

Rata veniturii net fără subvenții: -2,55%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 5,55%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,21 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 12,02 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 41,45 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 262%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,62. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 293,77 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 725 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 61,7%.

4.2.5. REGIUNEA MOLDOVA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.97. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 13453 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	245
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	94,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane. Fără curent electric, fără apă curentă. Fără mecanizare sau automatizare a proceselor de muncă Tehnologia de furajare: pășunat vara; în stabulație furajare din producție proprie fân și porumb boabe
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.98. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

245,0

Productia medie

94,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	341,8	83741,0
Porumb boabe	78,6	19244,8
Fanuri	165,4	40527,1
Nutreturi verzi	93,3	22866,7
Sare	4,5	1102,5
2. Material biologic	23,33	5716,7
3. Energie si combustibil, d.c.	10,9	2668,2
Energie	3,2	775,8

Combustibil	7,7	1892,4
4. Medicamente si material sanitar	9,7	2368,3
5. Alte cheltuieli materiale	5,6	1363,8
6. Cota de aprovizionare	3,7	918,3
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	395,0	96776,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	18,5	4543,5
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	18,5	4543,5
TOTAL CHELTUIELI	413,6	101319,8

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.99. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 94,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	399,7	4,237	97920,67
A ₁ . Din care producția principală	239,0	2,533	58549,56
B. SUBVENTII	23,0	0,244	5644,97
C. PRODUSUL BRUT	422,7	4,481	103565,64
D. CHELTUIELI TOTALE	413,6	4,384	101319,77
D ₁ Din care pentru producția principală	252,9	2,680	61948,66
I. CHELTUIELI VARIABLE	395,0	4,187	96776,28
1.Cheltuieli cu furaje	341,8	3,623	83741,00
2.Material biologic	23,3	0,247	5716,67
3.Energie electrică + combustibil	10,9	0,115	2668,19
4.Medicamente și material sanitar	9,7	0,102	2368,33
5.Alte cheltuieli materiale	5,6	0,059	1363,83
6.Cotă de aprovizionare	3,7	0,040	918,26
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	18,5	0,197	4543,49
-Cheltuieli cu forța de muncă	18,5	0,197	4543,49
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00

E.VENIT IMPOZABIL	-13,9	-0,147	-3399,10
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	9,2	0,097	2245,87
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-5,49	-5,49	-5,49
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	3,63	3,63	3,63
COST DE PRODUCTIE	252,9	2,680	61948,66
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	239,0	2,533	58549,56

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.100. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	94,33
2	Valoarea producției	lei/l	4,237
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,533
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,384
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,680
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,187
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,032
8	Cheltuieli fixe	lei/l	0,197
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	0,197
10	Costul unitar	lei/l	2,680
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,533
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,25
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	10,03
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	46,40
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	951,69
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1058,06
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,147
18	Rata rentabilității	%	-5,5
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	0,050
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	1,2
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	1587
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	626,37

23	Rata riscului de exploatare	%	664
24	Indicele de securitate (Is)		-5,64
25	Poziția absolută față de PR	lei	-1348
26	Poziția relativă față de PR		-0,85

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 3,3%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 95,5% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 86,5% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,68 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căruora au fost calculate veniturile totale și este de 2,533 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,147 lei/litru, respectiv -13,9 lei/cap.

Rata venitului impozabil: -5,49%.

Rata venitului net fără subvenții: -5,49%.

Rata venitului net + subvenții: devine pozitivă și este de 3,63%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,25 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 10,03 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 46,4 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 664%, iar **indicele de securitate** pentru o producție medie de 86 litri și cu un număr mediu de 153,3 oi pentru lapte este negativ, de -5,64. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic. Chiar dacă producția este ridicată, mărimea mică a fermei expune activitatea la riscuri economice foarte mari. Ferma trebuie să-și mărească dimensiunea, pentru a reduce din pierderi și pentru a ajunge în final la punctul de echilibru.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 626,37 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 1587 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 85%.

4.2.6. REGIUNEA MOLDOVA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.101. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 20481,4 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	373
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	126 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane. Utilități: curent electric, apă curentă. Fără mecanizare sau automatizare a proceselor de muncă Tehnologia de furajare: pășunat vara; în stabulație furajare cu fân și porumb boabe
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.102. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

373,0

Productia medie

126,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	382,4	142641,4
Porumb boabe	95,4	35571,8
Fanuri	188,8	70403,8
Nutreturi verzi	93,8	34987,4
Sare	4,5	1678,5
2. Material biologic	22,78	8496,1
3. Energie si combustibil, d.c.	8,8	3270,2
Energie	3,2	1181,2
Combustibil	5,6	2089,0

4. Medicamente si material sanitar	10,3	3854,3
5. Alte cheltuieli materiale	5,6	2076,4
6. Cota de aprovizionare	4,2	1549,9
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	434,0	161888,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	70,4	26255,5
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	70,4	26255,5
TOTAL CHELTUIELI	504,4	188143,8

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.103. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	506,8	4,022	189044,66
A ₁ . Din care producția principală	319,2	2,533	119061,60
B. SUBVENTII	23,0	0,183	8594,18
C. PRODUSUL BRUT	529,9	4,205	197638,83
D. CHELTUIELI TOTALE	504,4	4,003	188143,83
D ₁ Din care pentru producția principală	316,8	2,514	118160,77
I. CHELTUIELI VARIABLE	434,0	3,445	161888,33
1.Cheltuieli cu furaje	382,4	3,035	142641,42
2.Material biologic	22,8	0,181	8496,11
3.Energie electrică + combustibil	8,8	0,070	3270,19
4.Medicamente și material sanitar	10,3	0,082	3854,33
5.Alte cheltuieli materiale	5,6	0,044	2076,37
6.Cotă de aprovizionare	4,2	0,033	1549,92
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	70,4	0,559	26255,49
-Cheltuieli cu forța de muncă	70,4	0,559	26255,49
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	2,4	0,019	900,83

Impozite și taxe	0,2	0,002	90,08
F. VENIT NET + subvenție	25,2	0,200	9404,92
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	0,76	0,76	0,76
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	7,96	7,96	7,96
COST DE PRODUCTIE	316,8	2,514	118160,77
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	319,2	2,533	119061,60

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.104. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	126,00
2	Valoarea producției	lei/l	4,022
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,533
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,003
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,514
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,445
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,342
8	Cheltuieli fixe	lei/l	0,559
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	0,559
10	Costul unitar	lei/l	2,514
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,533
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,19
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	13,59
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	138,89
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	830,85
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	992,43
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,019
18	Rata rentabilității	%	0,8
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	0,578
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	14,4
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	490
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	193,42
23	Rata riscului de exploatare	%	154

24	Indicele de securitate (Is)		-0,54
25	Poziția absolută față de PR	lei	-171
26	Poziția relativă față de PR		-0,35

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 0,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 86% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 88,1% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,514 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 2,533 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este slab pozitiv: 0,019 lei/litru, respectiv 2,4 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 0,76%.

Rata veniturii net fără subvenții: 0,69%.

Rata veniturii net + subvenții: 7,96%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,19 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 13,59 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 138,89 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 154%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,54. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 193,42 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 490 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 34,8%.

4.2.7. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.105. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 14789,1 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	269,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	65 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane. Oi din rasa Țurcană. Tehnologia de furajare: pășunat vara, cu adaos de boabe la muls; în stabulație furajare cu fân și boabe de concentrate
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.106. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

269,3

Productia medie

65,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	270,8	72948,0
Fân de deal	131,7	35462,2
Masă verde pășune	92,9	25030,0
Gozuri	7,3	1978,7
Concentrate	34,4	9265,1
Sare	4,5	1212,0
2. Material biologic	32,22	8678,5
3. Energie și combustibil	11,0	2962,7
4. Medicamente și material sanitar	12,0	3232,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1481,3
6. Cota de aprovizionare	3,2	848,6

7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	334,7	90151,1
8. Cheltuieli cu forta de munca	89,8	24175,9
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	89,8	24175,9
TOTAL CHELTUIELI	424,5	114327,0

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.107. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 65,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	392,5	6,039	105719,12
A ₁ . Din care producția principală	196,0	3,015	52776,89
B. SUBVENTII	23,0	0,354	6205,63
C. PRODUSUL BRUT	415,6	6,393	111924,74
D. CHELTUIELI TOTALE	424,5	6,530	114327,04
D ₁ . Din care pentru producția principală	227,9	3,506	61384,82
I. CHELTUIELI VARIABILE	334,7	5,150	90151,14
1. Cheltuieli cu furaje	270,8	4,167	72948,04
2. Material biologic	32,2	0,496	8678,52
3. Energie electrică + combustibil	11,0	0,169	2962,67
4. Medicamente și material sanitar	12,0	0,185	3232,00
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	0,085	1481,33
6. Cotă de aprovizionare	3,2	0,048	848,59
7. Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	89,8	1,381	24175,90
-Cheltuieli cu forța de muncă	89,8	1,381	24175,90
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E. VENIT IMPOZABIL	-32,0	-0,492	-8607,93
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	-8,9	-0,137	-2402,30
G. RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-14,02	-14,02	-14,02

H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-3,91	-3,91	-3,91
COST DE PRODUCTIE	227,9	3,506	61384,82
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	196,0	3,015	52776,89

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.108. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	65,00
2	Valoarea producției	lei/l	6,039
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,015
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,530
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,506
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,150
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,932
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,381
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,381
10	Costul unitar	lei/l	3,506
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,015
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,22
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	13,55
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	228,68
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	816,69
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1163,10
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,492
18	Rata rentabilității	%	-14,0
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	0,889
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	14,7
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	610
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	1	202,20
23	Rata riscului de exploatare	%	311
24	Indicele de securitate (Is)		-2,11
25	Poziția absolută față de PR	lei	-414
26	Poziția relativă față de PR		-0,68

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 7,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 78,8% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,9% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,506 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,015 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,492 lei/litru, respectiv -32 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -14,02%.

Rata veniturii net fără subvenții: -14,02%.

Rata veniturii net + subvenții: -3,91%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,22 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 13,55 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 228,68 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 311%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -2,11. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 202,2 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 610 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 67,8%.

4.2.8. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.109. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 18852,4 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	343,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	65 l / cap

<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane. Oi din rasa Țurcană. Tehnologia de furajare: pășunat vara, cu adaos de boabe la muls; în stabulație furajare cu fân de deal și boabe de concentrate
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.110. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

343,3

Productia medie

65,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	287,4	98690,0
Fân de deal	131,7	45205,6
Masă verde pășune	92,9	31907,1
Gozuri	7,3	2522,4
Concentrate	51,0	17510,0
Sare	4,5	1545,0
2. Material biologic	32,22	11063,0
3. Energie si combustibil	11,0	3776,7
4. Medicamente si material sanitar	12,0	4120,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1888,3
6. Cota de aprovizionare	3,3	1138,7
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	351,5	120676,7
8. Cheltuieli cu forta de munca	72,4	24856,4
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	72,4	24856,4
TOTAL CHELTUIELI	423,9	145533,2

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.111. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 65,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	406,5	6,254	139570,41
A ₁ . Din care producția principală	206,4	3,176	70870,41
B. SUBVENTII	23,0	0,354	7910,64
C. PRODUSUL BRUT	429,6	6,609	147481,04
D. CHELTUIELI TOTALE	423,9	6,521	145533,16
D ₁ Din care pentru producția principală	223,8	3,443	76833,16
I. CHELTUIELI VARIABLE	351,5	5,407	120676,72
1.Cheltuieli cu furaje	287,4	4,422	98690,02
2.Material biologic	32,2	0,496	11062,96
3.Energie electrică + combustibil	11,0	0,169	3776,67
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,185	4120,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,085	1888,33
6.Cotă de aprovizionare	3,3	0,051	1138,73
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	72,4	1,114	24856,44
-Cheltuieli cu forța de muncă	72,4	1,114	24856,44
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-17,4	-0,267	-5962,75
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	5,7	0,087	1947,88
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-7,76	-7,76	-7,76
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	2,54	2,54	2,54
COST DE PRODUCTIE	223,8	3,443	76833,16
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	206,4	3,176	70870,41

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.112. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	65,00
2	Valoarea producției	lei/l	6,254
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,176
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,521
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,443
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,407
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,187
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,114
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,114
10	Costul unitar	lei/l	3,443
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,176
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,19
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	17,12
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	178,09
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	829,41
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1084,14
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,267
18	Rata rentabilității	%	-7,8
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	0,847
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	13,5
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	535
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	168,41
23	Rata riscului de exploatare	%	259
24	Indicele de securitate (Is)		-1,59
25	Poziția absolută față de PR	lei	-328
26	Poziția relativă față de PR		-0,61

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 4%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 82,9% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 81,7% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,443 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,1766 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,267 lei/litru, respectiv -17,4 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -7,76%.

Rata veniturii net fără subvenții: -7,76%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 2,54%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,19 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 17,12 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 178,09 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 259%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,59. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 168,41 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 535 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 61,4%.

4.2.9. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.113. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 14825,7 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	270
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	75 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane.

	Tehnologia de furajare: pășunat vara, cu adaos de spărtură de concentrate la muls (ferma dotată cu moară cu ciocănele); în stabulație furajare cu fân de deal și concentrate
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.114. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

270,0

Productia medie

75,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	267,7	72279,0
Fân de deal	131,7	35550,0
Masă verde pășune	95,3	25740,0
Gozuri	7,9	2124,0
Concentrate	28,3	7650,0
Sare	4,5	1215,0
2. Material biologic	32,22	8700,0
3. Energie si combustibil	13,3	3600,0
4. Medicamente si material sanitar	12,0	3240,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1485,0
6. Cota de aprovizionare	3,1	842,2
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	333,9	90146,2
8. Cheltuieli cu forta de munca	91,9	24802,3
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	91,9	24802,3
TOTAL CHELTUIELI	425,7	114948,5

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.115. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
		75,00	l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	423,5	5,646	114333,20
A ₁ . Din care producția principală	235,5	3,140	63588,76
B. SUBVENTII	23,0	0,307	6220,99
C. PRODUSUL BRUT	446,5	5,953	120554,19
D. CHELTUIELI TOTALE	425,7	5,676	114948,48
D ₁ Din care pentru producția principală	237,8	3,171	64204,04
I. CHELTUIELI VARIABILE	333,9	4,452	90146,19
1.Cheltuieli cu furaje	267,7	3,569	72279,00
2.Material biologic	32,2	0,430	8700,00
3.Energie electrică + combustibil	13,3	0,178	3600,00
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,160	3240,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,073	1485,00
6.Cotă de aprovizionare	3,1	0,042	842,19
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	91,9	1,225	24802,29
-Cheltuieli cu forța de muncă	91,9	1,225	24802,29
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-2,3	-0,030	-615,28
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	20,8	0,277	5605,71
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-0,96	-0,96	-0,96
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	8,73	8,73	8,73
COST DE PRODUCTIE	237,8	3,171	64204,04
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	235,5	3,140	63588,76

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.116. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	75,00
2	Valoarea producției	lei/l	5,646
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,140
4	Cheltuieli totale	lei/l	5,676
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,171
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,452
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,232
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,225
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,225
10	Costul unitar	lei/l	3,171
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,140
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,20
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	15,36
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	216,93
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	749,60
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1009,68
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,030
18	Rata rentabilității	%	-1,0
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,194
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	21,2
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	434
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	138,28
23	Rata riscului de exploatare	%	184
24	Indicele de securitate (Is)		-0,84
25	Poziția absolută față de PR	lei	-199
26	Poziția relativă față de PR		-0,46

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 0,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 78,4% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,2% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,171 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,140 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,03 lei/litru, respectiv -2,3 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -0,96%.

Rata veniturii net fără subvenții: -0,96%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 8,73%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,2 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 15,36 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 216,93 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 184%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,84. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 138,28 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 434 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 45,7%.

4.2.10. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.117. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 54543,9 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	993,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	105 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane.

	Tehnologia de furajare: pășunat vara, cu adaos de concentrate la mulș; în stabulație furajare cu fân de deal, grosiere și concentrate
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți o parte în perioada sărbătorilor pascale, iar o altă parte sunt trecuți la îngrășat

Tabelul 4.118. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

993,3

Productia medie

105,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	369,6	367169,1
Fân de deal	130,0	129133,3
Masă verde pășune	91,7	91055,6
Grosiere	33,5	33243,6
Concentrate	110,0	109266,7
Sare	4,5	4470,0
2. Material biologic	35,00	34766,7
3. Energie și combustibil	13,3	13244,4
4. Medicamente și material sanitar	12,0	11920,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	5463,3
6. Cota de aprovizionare	4,2	4138,6
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	439,6	436702,1
8. Cheltuieli cu forța de muncă	87,4	86771,1
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobânzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	87,4	86771,1
TOTAL CHELTUIELI	527,0	523473,2

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.119. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	571,8	5,446	568004,92
A ₁ . Din care producția principală	369,5	3,519	367049,36
B. SUBVENTII	23,0	0,219	22887,09
C. PRODUSUL BRUT	594,9	5,665	590892,00
D. CHELTUIELI TOTALE	527,0	5,019	523473,23
D ₁ Din care pentru producția principală	324,7	3,092	322517,67
I. CHELTUIELI VARIABLE	439,6	4,187	436702,11
1.Cheltuieli cu furaje	369,6	3,520	367169,11
2.Material biologic	35,0	0,333	34766,67
3.Energie electrică + combustibil	13,3	0,127	13244,44
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,114	11920,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,052	5463,33
6.Cotă de aprovizionare	4,2	0,040	4138,56
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	87,4	0,832	86771,11
-Cheltuieli cu forța de muncă	87,4	0,832	86771,11
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	44,8	0,427	44531,69
Impozite și taxe	4,5	0,043	4453,17
F. VENIT NET + subvenție	63,4	0,604	62965,61
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	13,81	13,81	13,81
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	19,52	19,52	19,52
COST DE PRODUCTIE	324,7	3,092	322517,67
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	369,5	3,519	367049,36

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.120. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	105,00
2	Valoarea producției	lei/l	5,446
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,519
4	Cheltuieli totale	lei/l	5,019
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,092
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,187
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,020
8	Cheltuieli fixe	lei/l	0,832
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	0,832
10	Costul unitar	lei/l	3,092
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,519
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,11
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	31,43
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	152,76
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	738,23
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	878,68
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,427
18	Rata rentabilității	%	13,8
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,259
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	23,1
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	378
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	107,38
23	Rata riscului de exploatare	%	102
24	Indicele de securitate (Is)		-0,02
25	Poziția absolută față de PR	lei	-8
26	Poziția relativă față de PR		-0,02

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 8,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 83,4% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 84% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,092 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,519 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,427 lei/litru, respectiv 44,8 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 13,81%.

Rata veniturii net fără subvenții: 12,43%.

Rata veniturii net + subvenții: 19,52%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este redus, de 0,11 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este ridicată: 31,43 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt mai reduse decât în alte studii de caz, fiind în cuantum de 152,76 lei.

Rata riscului de exploatare este, totuși, ridicată, fiind de 102%, ceea ce înseamnă că ferma trebuie să-și mărească atât efectivele, cât și producția medie de lapte; **indicele de securitate** este, așadar, negativ, de -0,02, însă foarte aproape de pozitivitate.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 107,38 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 378 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este, totuși, instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 2,2%, însă ferma este foarte aproape de punctul de echilibru.

4.2.11. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.121. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 64885,3 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	1181,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	61,67 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, ovine rasa Țurcană

	Tehnologia de furajare: pășunat vara; în stabulație furajare cu fân de deal+lucernă, grosiere și gozuri de porumb cu mazăre
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți o parte în perioada sărbătorilor pascale, iar o altă parte sunt trecuți la îngrășat

Tabelul 4.122. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

1181,7

Productia medie

61,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA 2017-2019	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	271,2	320428,6
Fân de deal	121,3	143375,6
Masă verde pășune	91,7	108319,4
Grosiere	19,7	23239,4
Gozuri	34,0	40176,7
Sare	4,5	5317,5
2. Material biologic	35,00	41358,3
3. Energie si combustibil	13,3	15755,6
4. Medicamente si material sanitar	12,0	14180,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	6499,2
6. Cota de aprovizionare	3,2	3759,7
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	340,2	401981,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	73,4	86775,4
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	73,4	86775,4
TOTAL CHELTUIELI	413,6	488756,7

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.123. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 61,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	427,1	6,926	504658,19
A ₁ . Din care producția principală	218,9	3,550	258691,53
B. SUBVENTII	23,0	0,374	27226,42
C. PRODUSUL BRUT	450,1	7,299	531884,61
D. CHELTUIELI TOTALE	413,6	6,707	488756,71
D ₁ Din care pentru producția principală	205,5	3,332	242790,05
I. CHELTUIELI VARIABLE	340,2	5,516	401981,34
1.Cheltuieli cu furaje	271,2	4,397	320428,61
2.Material biologic	35,0	0,568	41358,33
3.Energie electrică + combustibil	13,3	0,216	15755,56
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,195	14180,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,089	6499,17
6.Cotă de aprovizionare	3,2	0,052	3759,67
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	73,4	1,191	86775,38
-Cheltuieli cu forța de muncă	73,4	1,191	86775,38
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	13,5	0,218	15901,48
Impozite și taxe	1,3	0,022	1590,15
F. VENIT NET + subvenție	35,2	0,570	41537,75
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	6,55	6,55	6,55
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	17,11	17,11	17,11
COST DE PRODUCTIE	205,5	3,332	242790,05
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	218,9	3,550	258691,53

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.124. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	61,67
2	Valoarea producției	lei/l	6,926
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,550
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,707
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,332
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,516
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,249
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,191
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,191
10	Costul unitar	lei/l	3,332
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,550
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,16
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	22,15
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	171,95
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	757,87
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	938,53
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,218
18	Rata rentabilității	%	6,5
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,409
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	20,3
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	361
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	101,67
23	Rata riscului de exploatare	%	165
24	Indicele de securitate (Is)		-0,65
25	Poziția absolută față de PR	lei	-142
26	Poziția relativă față de PR		-0,39

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 3,3%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 82,2% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 79,7% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,332 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,55 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,218 lei/litru, respectiv 13,5 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 6,55%.

Rata veniturii net fără subvenții: 5,89%.

Rata veniturii net + subvenții: 17,11%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,16 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 22,15 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 171,95 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 165%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,65 Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 101,67 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 361 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 39,3%.

4.2.12. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.125. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 43012,8 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	783,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	58,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, ovine rasa Țurcană

	Tehnologia de furajare: pășunat vara; în stabulație furajare cu fân de deal+lucernă, grosiere și gozuri de porumb cu mazăre
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Micii sunt vânduți o parte în perioada sărbătorilor pascale, iar o altă parte sunt trecuți la îngrășat

Tabelul 4.126. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

783,3

Productia medie

58,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	268,5	210325,0
Fân de deal	118,7	92955,6
Masă verde pășune	91,7	71805,6
Grosiere	19,7	15405,6
Gozuri	34,0	26633,3
Sare	4,5	3525,0
2. Material biologic	35,00	27416,7
3. Energie si combustibil	12,3	9661,1
4. Medicamente si material sanitar	12,0	9400,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	4308,3
6. Cota de aprovizionare	3,2	2471,4
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	336,5	263582,5
8. Cheltuieli cu forta de munca	82,9	64938,3
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	82,9	64938,3
TOTAL CHELTUIELI	419,4	328520,9

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.127. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
		58,33	l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	421,4	7,225	330119,75
A ₁ . Din care producția principală	204,8	3,511	160430,86
B. SUBVENTII	23,0	0,395	18048,54
C. PRODUSUL BRUT	444,5	7,619	348168,29
D. CHELTUIELI TOTALE	419,4	7,190	328520,86
D ₁ Din care pentru producția principală	202,8	3,476	158831,97
I. CHELTUIELI VARIABILE	336,5	5,768	263582,53
1.Cheltuieli cu furaje	268,5	4,603	210325,00
2.Material biologic	35,0	0,600	27416,67
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,211	9661,11
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,206	9400,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,094	4308,33
6.Cotă de aprovizionare	3,2	0,054	2471,42
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	82,9	1,421	64938,33
-Cheltuieli cu forța de muncă	82,9	1,421	64938,33
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	2,0	0,035	1598,89
Impozite și taxe	0,2	0,003	159,89
F. VENIT NET + subvenție	24,9	0,426	19487,54
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	1,01	1,01	1,01
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	12,27	12,27	12,27
COST DE PRODUCTIE	202,8	3,476	158831,97
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	204,8	3,511	160430,86

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.128. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	58,33
2	Valoarea producției	lei/l	7,225
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,511
4	Cheltuieli totale	lei/l	7,190
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,476
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,768
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,503
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,421
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,421
10	Costul unitar	lei/l	3,476
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,511
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,19
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	18,31
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	196,71
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	761,69
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	990,03
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,035
18	Rata rentabilității	%	1,0
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,456
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	20,2
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	411
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	117,15
23	Rata riscului de exploatare	%	201
24	Indicele de securitate (Is)		-1,01
25	Poziția absolută față de PR	lei	-206
26	Poziția relativă față de PR		-0,50

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 0,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 80,2% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 79,7% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,476 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,511 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,035 lei/litru, respectiv 2 lei/cap.

Rata venitului impozabil: 1,01%.

Rata venitului net fără subvenții: 0,91%.

Rata venitului net + subvenții: 12,27%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,19 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 18,31 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 196,71 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 201%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,01. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 117,15 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 411 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 50%.

4.2.13. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.129. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 83829,3 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	1526,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	64,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, ovine rasa Țurcană

	Tehnologia de furajare: pășunat vara, în zona de deal, iar în stabulație în zona de câmpie furajare cu fân de lucernă, grosiere și concentrate
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți o parte în perioada sărbătorilor pascale, iar o altă parte sunt trecuți la îngrășat

Tabelul 4.130. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

1526,7

Productia medie

64,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	262,5	400750,0
Fânuri	121,3	185235,6
Masă verde pășune	102,7	156737,8
Concentrate	34,0	51906,7
Sare	4,5	6870,0
2. Material biologic	35,00	53433,3
3. Energie si combustibil	12,3	18828,9
4. Medicamente si material sanitar	12,0	18320,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	8396,7
6. Cota de aprovizionare	3,1	4725,0
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	330,4	504453,9
8. Cheltuieli cu forta de munca	71,2	108704,3
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	71,2	108704,3
TOTAL CHELTUIELI	401,6	613158,3

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.131. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
		64,33	l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	434,7	6,757	663660,58
A ₁ . Din care producția principală	237,4	3,690	362460,58
B. SUBVENTII	23,0	0,358	35175,45
C. PRODUSUL BRUT	457,8	7,115	698836,03
D. CHELTUIELI TOTALE	401,6	6,243	613158,25
D ₁ Din care pentru producția principală	204,3	3,176	311958,25
I. CHELTUIELI VARIABILE	330,4	5,136	504453,92
1.Cheltuieli cu furaje	262,5	4,080	400750,00
2.Material biologic	35,0	0,544	53433,33
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,192	18828,89
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,187	18320,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,085	8396,67
6.Cotă de aprovizionare	3,1	0,048	4725,03
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	71,2	1,107	108704,33
-Cheltuieli cu forța de muncă	71,2	1,107	108704,33
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	33,1	0,514	50502,33
Impozite și taxe	3,3	0,051	5050,23
F. VENIT NET + subvenție	52,8	0,821	80627,55
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	16,19	16,19	16,19
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	25,85	25,85	25,85
COST DE PRODUCTIE	204,3	3,176	311958,25
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	237,4	3,690	362460,58

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.132. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	64,33
2	Valoarea producției	lei/l	6,757
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,690
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,243
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,176
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,136
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,896
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,107
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,107
10	Costul unitar	lei/l	3,176
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,690
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,15
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	24,83
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	163,80
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	724,62
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	860,67
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,514
18	Rata rentabilității	%	16,2
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,621
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	24,0
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	297
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	80,43
23	Rata riscului de exploatare	%	125
24	Indicele de securitate (Is)		-0,25
25	Poziția absolută față de PR	lei	-59
26	Poziția relativă față de PR		-0,20

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 8,2%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 82,2% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 79,4% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,176 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,69 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: 0,514 lei/litru, respectiv 33,1 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 16,9%.

Rata veniturii net fără subvenții: 14,57%.

Rata veniturii net + subvenții: 25,85%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,15 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 24,83 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 163,8 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 125%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,25. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 80,43 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 297 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 31,2%.

4.2.14. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.133. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 27821,1 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	506,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	99,67 l/ cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creștere în sistem tradițional, în adăposturi tip saivane, ovine rasa Țurcană

	Tehnologia de furajare: pășunat vara, iar în stabulație furajare cu fân de deal și lucernă, grosiere și concentrate
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză prin magazinul propriu de desfacere. Mieii sunt vânduți o parte în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.134. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

506,7

Productia medie

99,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	312,5	158333,3
Fân de deal	130,0	65866,7
Masă verde pășune	110,0	55733,3
Concentrate	68,0	34453,3
Sare	4,5	2280,0
2. Material biologic	35,00	17733,3
3. Energie si combustibil	12,3	6248,9
4. Medicamente si material sanitar	12,0	6080,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2786,7
6. Cota de aprovizionare	3,6	1821,5
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	380,9	193003,7
8. Cheltuieli cu forta de munca	92,0	46593,3
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	92,0	46593,3
TOTAL CHELTUIELI	472,9	239597,0

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.135. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
		99,67	l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	525,1	5,268	266032,54
A ₁ . Din care producția principală	331,9	3,330	168165,87
B. SUBVENTII	23,0	0,231	11673,95
C. PRODUSUL BRUT	548,1	5,499	277706,49
D. CHELTUIELI TOTALE	472,9	4,745	239597,02
D ₁ Din care pentru producția principală	279,7	2,807	141730,35
I. CHELTUIELI VARIABILE	380,9	3,822	193003,69
1.Cheltuieli cu furaje	312,5	3,135	158333,33
2.Material biologic	35,0	0,351	17733,33
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,124	6248,89
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,120	6080,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,055	2786,67
6.Cotă de aprovizionare	3,6	0,036	1821,47
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	92,0	0,923	46593,33
-Cheltuieli cu forța de muncă	92,0	0,923	46593,33
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	52,2	0,523	26435,52
Impozite și taxe	5,2	0,052	2643,55
F. VENIT NET + subvenție	70,0	0,702	35465,92
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	18,65	18,65	18,65
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	25,02	25,02	25,02
COST DE PRODUCTIE	279,7	2,807	141730,35
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	331,9	3,330	168165,87

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.136. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	99,67
2	Valoarea producției	lei/l	5,268
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,330
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,745
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,807
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,822
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,662
8	Cheltuieli fixe	lei/l	0,923
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	0,923
10	Costul unitar	lei/l	2,807
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,330
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,14
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	23,82
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	175,14
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	695,15
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	842,80
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,523
18	Rata rentabilității	%	18,7
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,446
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	27,5
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	335
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	100,59
23	Rata riscului de exploatare	%	101
24	Indicele de securitate (Is)		-0,01
25	Poziția absolută față de PR	lei	-3
26	Poziția relativă față de PR		-0,01

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 11%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 80% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 82% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,807 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 3,33 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,523 lei/litru, respectiv 52,2 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 18,65%.

Rata veniturii net fără subvenții: 16,79%.

Rata veniturii net + subvenții: 25,02%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,14 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 23,82 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 175,14 lei.

Rata riscului de exploatare este de 101%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,01. Această valoare arată că ferma prezintă o anumită vulnerabilitate din punct de vedere economic, însă nu atât de mare.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 100,59 litri/cap, foarte apropiat de producția medie înregistrată, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 335 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este ușor instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu doar 0,9%, activitatea fiind foarte aproape de punctul de echilibru.

4.2.15. REGIUNEA MUNTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.137. Descrierea tehnologiei

Zona de deal	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 24819,3 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	452
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	98,33 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creștere în sistem tradițional, în adăposturi tip saivane, ovine rasa Țurcană

	Tehnologia de furajare: pășunat vara, iar în stabulație furajare cu fân de deal și lucernă, grosiere și concentrate
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți o parte în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.138. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

452,0

Productia medie

98,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	301,2	136127,3
Fân de deal	130,0	58760,0
Masă verde pășune	110,0	49720,0
Concentrate	56,7	25613,3
Sare	4,5	2034,0
2. Material biologic	35,00	15820,0
3. Energie si combustibil	12,3	5574,7
4. Medicamente si material sanitar	12,0	5424,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2486,0
6. Cota de aprovizionare	3,5	1573,7
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	369,5	167005,7
8. Cheltuieli cu forta de munca	112,9	51016,6
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	112,9	51016,6
TOTAL CHELTUIELI	482,4	218022,3

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.139. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	98,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	529,9	5,389	239516,71
A ₁ . Din care producția principală	328,2	3,338	148343,38
B. SUBVENTII	23,0	0,234	10414,39
C. PRODUSUL BRUT	552,9	5,623	249931,10
D. CHELTUIELI TOTALE	482,4	4,905	218022,33
D ₁ Din care pentru producția principală	280,6	2,854	126849,00
I. CHELTUIELI VARIABLE	369,5	3,757	167005,71
1.Cheltuieli cu furaje	301,2	3,063	136127,33
2.Material biologic	35,0	0,356	15820,00
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,125	5574,67
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,122	5424,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,056	2486,00
6.Cotă de aprovizionare	3,5	0,035	1573,71
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	112,9	1,148	51016,62
-Cheltuieli cu forța de muncă	112,9	1,148	51016,62
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	47,6	0,484	21494,38
Impozite și taxe	4,8	0,048	2149,44
F. VENIT NET + subvenție	65,8	0,670	29759,33
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	16,94	16,94	16,94
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	23,46	23,46	23,46
COST DE PRODUCTIE	280,6	2,854	126849,00
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	328,2	3,338	148343,38

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.140. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	98,33
2	Valoarea producției	lei/l	5,389
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,338
4	Cheltuieli totale	lei/l	4,905
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,854
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,757
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,597
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,148
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,148
10	Costul unitar	lei/l	2,854
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,338
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,20
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	16,93
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	213,00
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	667,42
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	855,10
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,484
18	Rata rentabilității	%	16,9
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,631
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	30,3
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	373
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	111,71
23	Rata riscului de exploatare	%	114
24	Indicele de securitate (Is)		-0,14
25	Poziția absolută față de PR	lei	-45
26	Poziția relativă față de PR		-0,12

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 9,8%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 76,5% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 81,5% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,854 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,338 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,484 lei/litru, respectiv 47,6 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 16,94%.

Rata veniturii net fără subvenții: 15,25%.

Rata veniturii net + subvenții: 23,46%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,2 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 16,93 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 213 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 114%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,14. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 111,71 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 373 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 12%.

4.3. ZONA DE MUNTE

4.3.1. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ DE SEMISUBZISTENȚĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.141. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă de semisubzistență - 5308 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	96,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	59,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creșterea și întreținerea ovinelor din rasa Țurcană se face în sistem extensiv. Activitățile fermei sunt realizate exclusiv manual, fără mecanizare sau automatizare. Furajarea pe timp de vară se realizează pe pășune montane, iar în stabulație oile sunt hrănite cu fân de munte și adaos de porumb boabe.
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele este valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.142. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

96,7

Productia medie

59,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	262,4	25365,3
Fân de munte	117,0	11310,0
Masă verde pășune	102,7	9924,4

Concentrate	38,2	3695,9
Sare	4,5	435,0
2. Material biologic	33,33	3222,2
3. Energie si combustibil	12,3	1192,2
4. Medicamente si material sanitar	12,0	1160,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	531,7
6. Cota de aprovizionare	3,1	297,5
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	328,6	31768,9
8. Cheltuieli cu forta de munca	238,7	23071,1
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	238,7	23071,1
TOTAL CHELTUIELI	567,3	54840,0

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.143. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	59,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	516,3	8,702	49909,85
A ₁ . Din care producția principală	271,9	4,583	26287,63
B. SUBVENTII	23,0	0,388	2227,27
C. PRODUSUL BRUT	539,3	9,090	52137,12
D. CHELTUIELI TOTALE	567,3	9,561	54840,03
D ₁ . Din care pentru producția principală	322,9	5,443	31217,81
I. CHELTUIELI VARIABILE	328,6	5,539	31768,92
1. Cheltuieli cu furaje	262,4	4,422	25365,33
2. Material biologic	33,3	0,562	3222,22
3. Energie electrică + combustibil	12,3	0,208	1192,22
4. Medicamente și material sanitar	12,0	0,202	1160,00
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	0,093	531,67
6. Cotă de aprovizionare	3,1	0,052	297,48
7. Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	238,7	4,022	23071,11
-Cheltuieli cu forța de muncă	238,7	4,022	23071,11

-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-51,0	-0,860	-4930,18
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	-28,0	-0,471	-2702,91
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-15,79	-15,79	-15,79
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-8,66	-8,66	-8,66
COST DE PRODUCTIE	322,9	5,443	31217,81
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	271,9	4,583	26287,63

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.144. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	59,33
2	Valoarea producției	lei/l	8,702
3	Valoarea producției principale	lei/l	4,583
4	Cheltuieli totale	lei/l	9,561
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	5,443
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,539
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,279
8	Cheltuieli fixe	lei/l	4,022
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	4,022
10	Costul unitar	lei/l	5,443
11	Prețul de valorificare	lei/l	4,583
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,51
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	9,00
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	462,26
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	606,68
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1187,55
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,860
18	Rata rentabilității	%	-15,8
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	3,163

20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	36,3
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	657
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	143,27
23	Rata riscului de exploatare	%	241
24	Indicele de securitate (Is)		-1,41
25	Poziția absolută față de PR	lei	-385
26	Poziția relativă față de PR		-0,59

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 8,9%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 57,9% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 79,8% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 5,443 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza cărora au fost calculate veniturile totale și este de 4,583 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,86 lei/litru, respectiv -0,51 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -15,79%.

Rata veniturii net fără subvenții: -15,79%.

Rata veniturii net + subvenții: -8,66%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,51 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 9 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 462,26 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 241%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,41. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 143,27 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 657 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 58,6%.

4.3.2. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MICĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.145. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă mică - 10542,7 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	192
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	120,67 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creșterea și întreținerea ovinelor se face în sistem extensiv. Adăposturile amplasate înafara localității sunt de tip saivan Activitățile fermei sunt realizate exclusiv manual, existând doar aducțiuni de apă, fără mecanizare sau automatizare. Furajarea pe timp de vară se realizează pe pășuni montane, iar în stabulație oile sunt hrănite cu furaj fibros și cereale, în principal porumb
<i>Forța de muncă</i>	Membrii familiei
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele este procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.146. Deviz mediu 2017-2019

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	362,3	69555,2
Fân de munte	132,3	25408,0

Masă verde pășune	96,1	18451,2
Porumb	129,3	24832,0
Sare	4,5	864,0
2. Material biologic	52,78	10133,3
3. Energie si combustibil, d.c.	8,3	1600,0
4. Medicamente si material sanitar, d.c.:	14,0	2688,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,6	1068,8
6. Cota de aprovizionare	4,3	823,8
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	447,2	85869,1
8. Cheltuieli cu forta de munca	159,0	30530,1
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	159,0	30530,1
TOTAL CHELTUIELI	606,2	116399,2

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.147. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	120,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	579,3	4,801	111234,20
A ₁ . Din care producția principală	335,1	2,777	64344,20
B. SUBVENTII	23,0	0,191	4423,81
C. PRODUSUL BRUT	602,4	4,992	115658,01
D. CHELTUIELI TOTALE	606,2	5,024	116399,17
D ₁ Din care pentru producția principală	362,0	3,000	69509,17
I. CHELTUIELI VARIABILE	447,2	3,706	85869,10
1.Cheltuieli cu furaje	362,3	3,002	69555,20
2.Material biologic	52,8	0,437	10133,33
3.Energie electrică + combustibil	8,3	0,069	1600,00
4.Medicamente și material sanitar	14,0	0,116	2688,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,6	0,046	1068,80
6.Cotă de aprovizionare	4,3	0,036	823,77
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	159,0	1,318	30530,07

-Cheltuieli cu forța de muncă	159,0	1,318	30530,07
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-26,9	-0,223	-5164,96
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	-3,9	-0,032	-741,15
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-7,43	-7,43	-7,43
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	-1,07	-1,07	-1,07
COST DE PRODUCTIE	362,0	3,000	69509,17
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	335,1	2,777	64344,20

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.148. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	120,67
2	Valoarea producției	lei/l	4,801
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,777
4	Cheltuieli totale	lei/l	5,024
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,000
6	Cheltuieli variabile	lei/l	3,706
7	Cheltuieli materiale	lei/l	3,602
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,318
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,318
10	Costul unitar	lei/l	3,000
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,777
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,19
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	14,69
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	274,47
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	750,18
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1080,27
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,223
18	Rata rentabilității	%	-7,4

19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,095
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	22,8
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	697
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	251,08
23	Rata riscului de exploatare	%	208
24	Indicele de securitate (Is)		-1,08
25	Poziția absolută față de PR	lei	-362
26	Poziția relativă față de PR		-0,52

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 4,4%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 73,7% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 81% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căruora au fost calculate veniturile totale și este de 2,777 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,223 lei/litru, respectiv -26,9 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -7,43%.

Rata veniturii net fără subvenții: -7,43%.

Rata veniturii net + subvenții: -1,07%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,19 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 14,69 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 274,47 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 208%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,08. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 251,08 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 697 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 51,9%.

4.3.3. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MICĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.149. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă mică - 11073,5 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	201,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	66,67 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creșterea și întreținerea ovinelor în sistem extensiv. Activitățile fermei sunt realizate exclusiv manual. Furajarea pe timp de vară se realizează pe pășuni montane, iar în stabulație oile sunt hrănite cu fân de munte și boabe de cereale, în principal porumb
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele este procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.150. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

201,7

Productia medie

66,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	266,3	53710,6
Fân de munte	117,0	23595,0
Masă verde pășune	105,2	21208,6
Concentrate	39,7	7999,4

Sare	4,5	907,5
2. Material biologic	33,33	6722,2
3. Energie si combustibil	12,3	2487,2
4. Medicamente si material sanitar	12,0	2420,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1109,2
6. Cota de aprovizionare	3,1	628,5
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	332,6	67077,7
8. Cheltuieli cu forta de munca	135,0	27227,7
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	135,0	27227,7
TOTAL CHELTUIELI	467,6	94305,4

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.151. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	455,5	6,832	91854,11
A ₁ . Din care producția principală	273,2	4,098	55098,55
B. SUBVENTII	23,0	0,346	4646,54
C. PRODUSUL BRUT	478,5	7,178	96500,65
D. CHELTUIELI TOTALE	467,6	7,014	94305,35
D ₁ Din care pentru producția principală	285,4	4,281	57549,79
I. CHELTUIELI VARIABLE	332,6	4,989	67077,69
1.Cheltuieli cu furaje	266,3	3,995	53710,56
2.Material biologic	33,3	0,500	6722,22
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,185	2487,22
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,180	2420,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,083	1109,17
6.Cotă de aprovizionare	3,1	0,047	628,53
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	135,0	2,025	27227,66
-Cheltuieli cu forța de muncă	135,0	2,025	27227,66
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00

-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	-12,2	-0,182	-2451,24
Impozite și taxe	0,0	0,000	0,00
F. VENIT NET + subvenție	10,9	0,163	2195,30
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	-4,26	-4,26	-4,26
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	3,81	3,81	3,81
COST DE PRODUCTIE	285,4	4,281	57549,79
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	273,2	4,098	55098,55

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.152. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	66,67
2	Valoarea producției	lei/l	6,832
3	Valoarea producției principale	lei/l	4,098
4	Cheltuieli totale	lei/l	7,014
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	4,281
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,989
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,758
8	Cheltuieli fixe	lei/l	2,025
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	2,025
10	Costul unitar	lei/l	4,281
11	Prețul de valorificare	lei/l	4,098
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,33
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	12,57
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	296,42
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	696,34
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1044,49
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,182
18	Rata rentabilității	%	-4,3
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,843
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	27,0

21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	501
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	122,13
23	Rata riscului de exploatare	%	183
24	Indicele de securitate (Is)		-0,83
25	Poziția absolută față de PR	lei	-227
26	Poziția relativă față de PR		-0,45

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mică decât cheltuielile totale cu 2,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 71,1% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 4,281 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 4,098 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este negativ: -0,182 lei/litru, respectiv -12,2 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: -4,26%.

Rata veniturii net fără subvenții: -4,26%.

Rata veniturii net + subvenții: devine pozitivă și este de 3,81%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,33 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 12,57 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 296,42 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 183%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,83. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 122,13 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 501 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 45,4%.

4.3.4. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MICĂ

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.153. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă mică - 10799 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	196,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	73 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Creșterea și întreținerea ovinelor în sistem extensiv. Activitățile fermei sunt realizate exclusiv manual. Furajarea pe timp de vară se realizează pe pajiște montană de calitate, iar în stabulație oile sunt hrănite cu fân de munte și boabe de cereale, în principal porumb
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele este procesat primar în fermă și valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.154. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

196,7

Productia medie

73,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	269,0	52903,3
Fân de munte	118,5	23305,0
Masă verde pășune	106,3	20912,2
Concentrate	39,7	7801,1
Sare	4,5	885,0
2. Material biologic	33,33	6555,6
3. Energie si combustibil	12,3	2425,6

4. Medicamente si material sanitar	12,0	2360,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1081,7
6. Cota de aprovizionare	3,1	618,2
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	335,3	65944,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	136,9	26914,0
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	136,9	26914,0
TOTAL CHELTUIELI	472,2	92858,3

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.155. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	73,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	473,0	6,480	93027,42
A ₁ . Din care producția principală	302,7	4,147	59538,53
B. SUBVENTII	23,0	0,316	4531,34
C. PRODUSUL BRUT	496,1	6,795	97558,75
D. CHELTUIELI TOTALE	472,2	6,468	92858,34
D ₁ Din care pentru producția principală	301,9	4,135	59369,45
I. CHELTUIELI VARIABILE	335,3	4,593	65944,30
1.Cheltuieli cu furaje	269,0	3,685	52903,33
2.Material biologic	33,3	0,457	6555,56
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,169	2425,56
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,164	2360,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,075	1081,67
6.Cotă de aprovizionare	3,1	0,043	618,19
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	136,9	1,875	26914,04
-Cheltuieli cu forța de muncă	136,9	1,875	26914,04
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00

E.VENIT IMPOZABIL	0,9	0,012	169,08
Impozite și taxe	0,1	0,001	16,91
F. VENIT NET + subvenție	23,8	0,326	4683,51
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	0,28	0,28	0,28
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	7,89	7,89	7,89
COST DE PRODUCTIE	301,9	4,135	59369,45
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	302,7	4,147	59538,53

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.156. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	73,00
2	Valoarea producției	lei/l	6,480
3	Valoarea producției principale	lei/l	4,147
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,468
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	4,135
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,593
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,381
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,875
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,875
10	Costul unitar	lei/l	4,135
11	Prețul de valorificare	lei/l	4,147
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,31
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	13,58
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	289,31
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	676,15
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	997,16
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,012
18	Rata rentabilității	%	0,3
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,886
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	29,1
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	470
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	113,35

23	Rata riscului de exploatare	%	155
24	Indicele de securitate (Is)		-0,55
25	Poziția absolută față de PR	lei	-167
26	Poziția relativă față de PR		-0,36

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 0,2%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 71% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,2% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 4,135 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căruora au fost calculate veniturile totale și este de 4,147 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,012 lei/litru, respectiv 0,9 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 0,28%.

Rata veniturii net fără subvenții: 0,26%.

Rata veniturii net + subvenții: 7,89%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,31 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 13,58 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 289,31 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 155%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,55. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 113,35 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 470 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 35,5%.

4.3.5. REGIUNEA BANAT: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.157. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 54910 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	1000
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	43 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, în care se poate intra cu tractorul să se facă furajarea. Utilități: curent electric, apă curentă Furajarea se face vara pe pășune, iarna în stabulație, cu furaje din producție proprie.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză. Micii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.158. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

1000,0

Productia medie

43,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	186,7	186700,0
Fânuri	75,0	75000,0
Masă verde pășune	64,4	64366,7
Grosiere	2,8	2833,3
Concentrate	40,0	40000,0
Sare	4,5	4500,0
2. Material biologic	36,67	36666,7
3. Energie si combustibil	7,0	7000,0
4. Medicamente si material sanitar	11,3	11333,3
5. Alte cheltuieli materiale	4,7	4666,7

6. Cota de aprovizionare	2,3	2347,0
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	248,7	248713,7
8. Cheltuieli cu forta de munca	54,9	54874,8
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	54,9	54874,8
TOTAL CHELTUIELI	303,6	303588,4

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.159. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	43,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	308,5	7,175	308523,04
A ₁ . Din care producția principală	122,4	2,847	122411,93
B. SUBVENTII	23,0	0,536	23040,69
C. PRODUSUL BRUT	331,6	7,711	331563,73
D. CHELTUIELI TOTALE	303,6	7,060	303588,44
D ₁ Din care pentru producția principală	117,5	2,732	117477,33
I. CHELTUIELI VARIABILE	248,7	5,784	248713,67
1. Cheltuieli cu furaje	186,7	4,342	186700,00
2. Material biologic	36,7	0,853	36666,67
3. Energie electrică + combustibil	7,0	0,163	7000,00
4. Medicamente și material sanitar	11,3	0,264	11333,33
5. Alte cheltuieli materiale	4,7	0,109	4666,67
6. Cotă de aprovizionare	2,3	0,055	2347,00
7. Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	54,9	1,276	54874,78
-Cheltuieli cu forța de muncă	54,9	1,276	54874,78
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E. VENIT IMPOZABIL	4,9	0,115	4934,59
Impozite și taxe	0,5	0,011	493,46

F. VENIT NET + subvenție	27,5	0,639	27481,82
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	4,20	4,20	4,20
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	23,39	23,39	23,39
COST DE PRODUCTIE	117,5	2,732	117477,33
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	122,4	2,847	122411,93

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.160. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	43,00
2	Valoarea producției	lei/l	7,175
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,847
4	Cheltuieli totale	lei/l	7,060
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,732
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,784
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,567
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,276
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,276
10	Costul unitar	lei/l	2,732
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,847
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,20
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	13,97
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	177,86
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	775,85
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	959,69
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,115
18	Rata rentabilității	%	4,2
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,391
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	19,4
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	283
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	99,43
23	Rata riscului de exploatare	%	231
24	Indicele de securitate (Is)		-1,31

25	Poziția absolută față de PR	lei	-161
26	Poziția relativă față de PR		-0,57

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 1,6%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 81,9% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 75% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,732 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 2,847 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,115 lei/litru, respectiv 4,9 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 4,2%.

Rata veniturii net fără subvenții: 3,78%.

Rata veniturii net + subvenții: 23,39%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,2 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 13,97 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 177,86 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 231%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -1,31. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 99,43 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 283 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 56,7%.

4.3.6. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.161. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 19072,1 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	347,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	63,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Sistem de întreținere extensiv, iernat în adăpost, iar vara pe pășune. Adăpost tip saivan, cu 3 pereți, dotat cu hrănitore și adăpători. Furajarea se face vara pe pășune – ad libitum, iar completarea rației se face cu porumb boabe. Iarna, în stabulație, animalele se hrănesc cu fibroase (fân) de bună calitate, vreji de fazole/mazăre, paie de graminee, coceni de porumb și completare porumb/orz/ovăz. Fibroasele sunt din producție proprie, iar concentratele se achiziționează.
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză. Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.162. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

347,3

Productia medie

63,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	280,0	97253,3
Fân de munte	130,0	45153,3
Masă verde pășune	64,0	22229,3

Grosiere (vreji/paie/coceni)	3,5	1215,7
Porumb/orz/ovăz	78,0	27092,0
Sare	4,5	1563,0
2. Material biologic	24,44	8490,4
3. Energie si combustibil	11,0	3820,7
4. Medicamente si material sanitar	5,7	1968,2
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	1852,4
6. Cota de aprovizionare	3,1	1077,1
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABLE	329,5	114462,2
8. Cheltuieli cu forta de munca	124,8	43363,6
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	124,8	43363,6
TOTAL CHELTUIELI	454,4	157825,8

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.163. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 63,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	456,0	7,200	158374,44
A ₁ . Din care producția principală	183,6	2,899	63770,56
B. SUBVENTII	23,0	0,364	8002,80
C. PRODUSUL BRUT	479,0	7,563	166377,24
D. CHELTUIELI TOTALE	454,4	7,175	157825,80
D ₁ Din care pentru producția principală	182,0	2,874	63221,91
I. CHELTUIELI VARIABLE	329,5	5,203	114462,16
1. Cheltuieli cu furaje	280,0	4,421	97253,33
2. Material biologic	24,4	0,386	8490,37
3. Energie electrică + combustibil	11,0	0,174	3820,67
4. Medicamente și material sanitar	5,7	0,089	1968,22
5. Alte cheltuieli materiale	5,3	0,084	1852,44
6. Cotă de aprovizionare	3,1	0,049	1077,12
7. Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	124,8	1,971	43363,64

-Cheltuieli cu forța de muncă	124,8	1,971	43363,64
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	1,6	0,025	548,65
Impozite și taxe	0,2	0,002	54,86
F. VENIT NET + subvenție	24,5	0,386	8496,58
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	0,87	0,87	0,87
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	13,44	13,44	13,44
COST DE PRODUCTIE	182,0	2,874	63221,91
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	183,6	2,899	63770,56

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.164. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	63,33
2	Valoarea producției	lei/l	7,200
3	Valoarea producției principale	lei/l	2,899
4	Cheltuieli totale	lei/l	7,175
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,874
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,203
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,981
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,971
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,971
10	Costul unitar	lei/l	2,874
11	Prețul de valorificare	lei/l	2,899
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,27
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	10,92
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	273,80
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	691,81
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	991,40
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,025
18	Rata rentabilității	%	0,9

19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,996
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	27,7
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	450
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	155,32
23	Rata riscului de exploatare	%	245
24	Indicele de securitate (Is)		-1,45
25	Poziția absolută față de PR	lei	-267
26	Poziția relativă față de PR		-0,59

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 0,3%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 72,5% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 84,9% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,874 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căruora au fost calculate veniturile totale și este de 2,899 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,025 lei/litru, respectiv 1,6 lei/cap.

Rata venitului impozabil: 0,87%.

Rata venitului net fără subvenții: 0,78%.

Rata venitului net + subvenții: 13,44%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,27 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 10,92 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 273,8 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 245%, iar **indicele de securitate** negativ, de -1,45. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 155,32 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 450 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 59,2%.

4.3.7. REGIUNEA OLTENIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.165. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 27180,5 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	495
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	65 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, ovine rasa Țurcană Tehnologia de furajare: pășunat vara; în stabulație furajare cu fân de deal+lucernă, grosiere și gozuri de porumb cu mazăre
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză în zona Horezu Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.166. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

495,0

Productia medie

65,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	289,8	143467,5
Fân de munte	130,0	64350,0
Masă verde pășune	110,0	54450,0
Concentrate	45,3	22440,0
Sare	4,5	2227,5
2. Material biologic	35,00	17325,0
3. Energie si combustibil	12,3	6105,0
4. Medicamente si material sanitar	12,0	5940,0

5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2722,5
6. Cota de aprovizionare	3,4	1667,3
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	358,0	177227,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	87,8	43471,0
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	87,8	43471,0
TOTAL CHELTUIELI	445,9	220698,3

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.167. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	65,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	449,8	6,920	222656,94
A ₁ Din care producția principală	252,8	3,889	125112,50
B. SUBVENTII	23,0	0,354	11405,14
C. PRODUSUL BRUT	472,9	7,275	234062,09
D. CHELTUIELI TOTALE	445,9	6,859	220698,33
D ₁ Din care pentru producția principală	248,8	3,828	123153,88
I. CHELTUIELI VARIABILE	358,0	5,508	177227,33
1.Cheltuieli cu furaje	289,8	4,459	143467,50
2.Material biologic	35,0	0,538	17325,00
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,190	6105,00
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,185	5940,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,085	2722,50
6.Cotă de aprovizionare	3,4	0,052	1667,33
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	87,8	1,351	43471,00
-Cheltuieli cu forța de muncă	87,8	1,351	43471,00
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	4,0	0,061	1958,62

Impozite și taxe	0,4	0,006	195,86
F. VENIT NET + subvenție	26,6	0,409	13167,90
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	1,59	1,59	1,59
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	10,69	10,69	10,69
COST DE PRODUCTIE	248,8	3,828	123153,88
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	252,8	3,889	125112,50

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.168. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	65,00
2	Valoarea producției	lei/l	6,920
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,889
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,859
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,828
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,508
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,267
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,351
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,351
10	Costul unitar	lei/l	3,828
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,889
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,18
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	21,42
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	195,24
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	761,06
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	984,35
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,061
18	Rata rentabilității	%	1,6
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,412
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	20,4
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	430
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	110,69
23	Rata riscului de exploatare	%	170

24	Indicele de securitate (Is)		-0,70
25	Poziția absolută față de PR	lei	-178
26	Poziția relativă față de PR		-0,41

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 0,9%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 80,3% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,9% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,828 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,889 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,061 lei/litru, respectiv 4 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 1,59%.

Rata veniturii net fără subvenții: 1,43%.

Rata veniturii net + subvenții: 10,69%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,18 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 21,42 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 195,24 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 170%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,7. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 110,69 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 430 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 41%.

4.3.8. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.169. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 27235,4 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	496
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	48,33 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăpost tip saivan Tehnologia de furajare: vara pășunat, fără adaos de concentrate; în stabulație furajare cu fân de munte și adaos de grăunțe
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.170. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

496,0

Productia medie

48,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	259,2	128579,7
Fân de munte	117,0	58032,0
Masă verde pășune	92,4	45830,4
Concentrate	45,3	22485,3
Sare	4,5	2232,0
2. Material biologic	30,00	14880,0
3. Energie si combustibil	12,3	6117,3
4. Medicamente si material sanitar	12,0	5952,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2728,0

6. Cota de aprovizionare	3,0	1494,1
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	322,1	159751,2
8. Cheltuieli cu forta de munca	87,5	43375,4
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	87,5	43375,4
TOTAL CHELTUIELI	409,5	203126,6

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.171. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie 48,33 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	417,2	8,633	206951,18
A ₁ . Din care producția principală	194,7	4,029	96581,18
B. SUBVENTII	23,0	0,477	11428,18
C. PRODUSUL BRUT	440,3	9,109	218379,36
D. CHELTUIELI TOTALE	409,5	8,473	203126,63
D ₁ Din care pentru producția principală	187,0	3,869	92756,63
I. CHELTUIELI VARIABILE	322,1	6,664	159751,18
1.Cheltuieli cu furaje	259,2	5,363	128579,73
2.Material biologic	30,0	0,621	14880,00
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,255	6117,33
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,248	5952,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,114	2728,00
6.Cotă de aprovizionare	3,0	0,062	1494,12
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	87,5	1,809	43375,44
-Cheltuieli cu forța de muncă	87,5	1,809	43375,44
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E. VENIT IMPOZABIL	7,7	0,160	3824,55
Impozite și taxe	0,8	0,016	382,46

F. VENIT NET + subvenție	30,0	0,620	14870,28
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	4,12	4,12	4,12
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	16,03	16,03	16,03
COST DE PRODUCTIE	187,0	3,869	92756,63
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	194,7	4,029	96581,18

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.172. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	48,33
2	Valoarea producției	lei/l	8,633
3	Valoarea producției principale	lei/l	4,029
4	Cheltuieli totale	lei/l	8,473
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,869
6	Cheltuieli variabile	lei/l	6,664
7	Cheltuieli materiale	lei/l	6,346
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,809
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,809
10	Costul unitar	lei/l	3,869
11	Prețul de valorificare	lei/l	4,029
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,24
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	16,54
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	209,59
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	735,15
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	960,40
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,160
18	Rata rentabilității	%	4,1
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,969
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	22,8
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	383
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	95,18
23	Rata riscului de exploatare	%	197
24	Indicele de securitate (Is)		-0,97
25	Poziția absolută față de PR	lei	-189

26	Poziția relativă față de PR		-0,49
----	-----------------------------	--	-------

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 1,9%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 78,6% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,4% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,869 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 4,029 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,16 lei/litru, respectiv 7,7 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 4,12%.

Rata veniturii net fără subvenții: 3,71%.

Rata veniturii net + subvenții: 16,03%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,24 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 16,54 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 209,59 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 197%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,97. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 95,18 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 383 lei. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 49%.

4.3.9. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.173. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 27235,4 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	776,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	58,33 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, ovine din rasa Țurcană Tehnologia de furajare: vara pășunat, fără adaos de concentrate; în stabulație furajare cu fân de munte și adaos de grăunțe
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.174. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

776,7

Productia medie

58,33 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	266,5	206981,7
Fân de munte	121,3	94235,6
Masă verde pășune	95,3	74042,2
Concentrate	45,3	35208,9
Sare	4,5	3495,0
2. Material biologic	30,00	23300,0
3. Energie și combustibil	12,3	9578,9
4. Medicamente și material sanitar	12,0	9320,0

5. Alte cheltuieli materiale	5,5	4271,7
6. Cota de aprovizionare	3,1	2396,0
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	329,4	255848,2
8. Cheltuieli cu forta de munca	83,6	64953,2
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	83,6	64953,2
TOTAL CHELTUIELI	413,0	320801,5

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.175. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
		58,33	l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	436,5	7,483	339003,35
A ₁ . Din care producția principală	236,2	4,050	183470,02
B. SUBVENTII	23,0	0,395	17894,94
C. PRODUSUL BRUT	459,5	7,878	356898,29
D. CHELTUIELI TOTALE	413,0	7,081	320801,47
D ₁ . Din care pentru producția principală	212,8	3,648	165268,14
I. CHELTUIELI VARIABILE	329,4	5,647	255848,24
1. Cheltuieli cu furaje	266,5	4,569	206981,67
2. Material biologic	30,0	0,514	23300,00
3. Energie electrică + combustibil	12,3	0,211	9578,89
4. Medicamente și material sanitar	12,0	0,206	9320,00
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	0,094	4271,67
6. Cotă de aprovizionare	3,1	0,053	2396,02
7. Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	83,6	1,434	64953,23
-Cheltuieli cu forța de muncă	83,6	1,434	64953,23
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E. VENIT IMPOZABIL	23,4	0,402	18201,88

Impozite și taxe	2,3	0,040	1820,19
F. VENIT NET + subvenție	44,1	0,757	34276,63
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	11,01	11,01	11,01
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	20,74	20,74	20,74
COST DE PRODUCTIE	212,8	3,648	165268,14
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	236,2	4,050	183470,02

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.176. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	58,33
2	Valoarea producției	lei/l	7,483
3	Valoarea producției principale	lei/l	4,050
4	Cheltuieli totale	lei/l	7,081
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,648
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,647
7	Cheltuieli materiale	lei/l	5,383
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,434
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,434
10	Costul unitar	lei/l	3,648
11	Prețul de valorificare	lei/l	4,050
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,19
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	20,94
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	191,60
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	719,38
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	900,79
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,402
18	Rata rentabilității	%	11,0
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,835
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	24,5
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	341
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	84,19
23	Rata riscului de exploatare	%	144

24	Indicele de securitate (Is)		-0,44
25	Poziția absolută față de PR	lei	-105
26	Poziția relativă față de PR		-0,31

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 5,7%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 79,7% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,9% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,648 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 4,05 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,402 lei/litru, respectiv 23,4 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 11,01%.

Rata veniturii net fără subvenții: 9,91%.

Rata veniturii net + subvenții: 20,74%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,19 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 20,94lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 191,6 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 144%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,44. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 152,35 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 524 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 31%.

4.3.10. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.177. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 90601,5 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	1650
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	75 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, ovine din rasa Țurcană Tehnologia de furajare: vara pășunat, cu adaos de grăunțe la muls; în stabulație furajare cu fân de munte sau fân de lucernă și adaos de grăunțe
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.178. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

1650,0

Productia medie

75,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	318,5	525525,0
Fân de munte/lucernă	173,3	286000,0
Masă verde pășune	95,3	157300,0
Concentrate	45,3	74800,0
Sare	4,5	7425,0
2. Material biologic	30,00	49500,0
3. Energie si combustibil	12,3	20350,0

4. Medicamente si material sanitar	12,0	19800,0
5. Alte cheltuieli materiale	5,5	9075,0
6. Cota de aprovizionare	3,6	5948,3
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	381,9	630198,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	52,5	86626,2
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	52,5	86626,2
TOTAL CHELTUIELI	434,4	716824,4

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.179. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	75,00 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	459,6	6,128	758318,45
A ₁ . Din care producția principală	234,2	3,123	386429,56
B. SUBVENTII	23,0	0,307	38017,14
C. PRODUSUL BRUT	482,6	6,435	796335,58
D. CHELTUIELI TOTALE	434,4	5,793	716824,43
D ₁ Din care pentru producția principală	209,1	2,787	344935,54
I. CHELTUIELI VARIABILE	381,9	5,093	630198,25
1.Cheltuieli cu furaje	318,5	4,247	525525,00
2.Material biologic	30,0	0,400	49500,00
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,164	20350,00
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,160	19800,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,073	9075,00
6.Cotă de aprovizionare	3,6	0,048	5948,25
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	52,5	0,700	86626,18
-Cheltuieli cu forța de muncă	52,5	0,700	86626,18
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00

E.VENIT IMPOZABIL	25,1	0,335	41494,02
Impozite și taxe	2,5	0,034	4149,40
F. VENIT NET + subvenție	45,7	0,609	75361,75
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	12,03	12,03	12,03
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	21,85	21,85	21,85
COST DE PRODUCTIE	209,1	2,787	344935,54
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	234,2	3,123	386429,56

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.180. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	75,00
2	Valoarea producției	lei/l	6,128
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,123
4	Cheltuieli totale	lei/l	5,793
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	2,787
6	Cheltuieli variabile	lei/l	5,093
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,880
8	Cheltuieli fixe	lei/l	0,700
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	0,700
10	Costul unitar	lei/l	2,787
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,123
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,09
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	33,08
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	114,23
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	796,37
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	892,62
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,335
18	Rata rentabilității	%	12,0
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,035
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	16,9
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	311
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	99,51

23	Rata riscului de exploatare	%	133
24	Indicele de securitate (Is)		-0,33
25	Poziția absolută față de PR	lei	-77
26	Poziția relativă față de PR		-0,25

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 5,8%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 87,9% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 83,4% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 2,787 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căruora au fost calculate veniturile totale și este de 3,123 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,335 lei/litru, respectiv 25,1 lei/cap.

Rata venitului impozabil: 12,03%.

Rata venitului net fără subvenții: 10,83%.

Rata venitului net + subvenții: 21,85%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este redus, de 0,09 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este foarte bună, fiind de 33,08 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 114,23 lei.

Rata riscului de exploatare este, însă, ridicată, de 133%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,33, ferma fiind, totuși, vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 99,51 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 311 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 25%.

4.3.11. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.181. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 22330,1 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	406,7
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	67,67 l/cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, ovine din rasa Țurcană Tehnologia de furajare: vara pășunat; în stabulație furajare cu fân de munte și adaos de grăunțe
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale, sau livrați pentru îngrășat.

Tabelul 4.182. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

406,7

Productia medie

67,67 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	254,3	103428,9
Fân de munte	122,0	49613,3
Masă verde pășune	88,2	35854,4
Concentrate	39,7	16131,1
Sare	4,5	1830,0
2. Material biologic	33,33	13555,6
3. Energie si combustibil	12,3	5015,6
4. Medicamente si material sanitar	12,0	4880,0

5. Alte cheltuieli materiale	5,5	2236,7
6. Cota de aprovizionare	3,0	1218,6
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	320,5	130335,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	106,6	43358,4
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	106,6	43358,4
TOTAL CHELTUIELI	427,1	173693,7

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.183. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	67,67 l/cap		
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	434,1	6,416	176540,43
A ₁ . Din care producția principală	210,8	3,115	85718,21
B. SUBVENTII	23,0	0,341	9369,88
C. PRODUSUL BRUT	457,2	6,756	185910,31
D. CHELTUIELI TOTALE	427,1	6,312	173693,72
D ₁ Din care pentru producția principală	203,8	3,012	82871,50
I. CHELTUIELI VARIABILE	320,5	4,736	130335,31
1.Cheltuieli cu furaje	254,3	3,759	103428,89
2.Material biologic	33,3	0,493	13555,56
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,182	5015,56
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,177	4880,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,081	2236,67
6.Cotă de aprovizionare	3,0	0,044	1218,64
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	106,6	1,576	43358,41
-Cheltuieli cu forța de muncă	106,6	1,576	43358,41
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	7,0	0,103	2846,71

Impozite și taxe	0,7	0,010	284,67
F. VENIT NET + subvenție	29,3	0,434	11931,92
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	3,44	3,44	3,44
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	14,40	14,40	14,40
COST DE PRODUCTIE	203,8	3,012	82871,50
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	210,8	3,115	85718,21

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.184. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	67,67
2	Valoarea producției	lei/l	6,416
3	Valoarea producției principale	lei/l	3,115
4	Cheltuieli totale	lei/l	6,312
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,012
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,736
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,510
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,576
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,576
10	Costul unitar	lei/l	3,012
11	Prețul de valorificare	lei/l	3,115
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,21
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	14,68
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	245,60
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	702,96
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	966,79
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	0,103
18	Rata rentabilității	%	3,4
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	1,679
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	26,2
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	407
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	130,78
23	Rata riscului de exploatare	%	193

24	Indicele de securitate (Is)		-0,93
25	Poziția absolută față de PR	lei	-197
26	Poziția relativă față de PR		-0,48

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 1,6%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 75% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 79,3% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,012 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 3,115 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 0,103 lei/litru, respectiv 7 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 3,44%.

Rata veniturii net fără subvenții: 3,09%.

Rata veniturii net + subvenții: 14,4%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,21 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 14,68 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 245,6 lei.

Rata riscului de exploatare este mare, de 193%, iar **indicele de securitate** este negativ, de -0,93. Această valoare demonstrează insecuritatea produsului principal (lapte) și, respectiv, a fermei, aceasta fiind vulnerabilă din punct de vedere economic.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz este de 130,78 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 407 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează de departe sub pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este instabilă, întrucât valoarea producției principale este sub pragul de rentabilitate cu 48%.

4.3.12. REGIUNEA TRANSILVANIA: FERMĂ MEDIE

Descrierea tehnologiei. Devizul tehnologic și bugetul de venituri și cheltuieli

Tabelul 4.185. Descrierea tehnologiei

Zona de munte	
<i>Categoria fermei</i>	Fermă medie - 13361,4 SO
<i>Numărul mediu de oi pentru lapte în perioada 2017-2019</i>	243,3
<i>Producția medie de lapte în perioada 2017-2019</i>	81 l / cap
<i>Elemente tehnologice și elemente de furajare</i>	Adăposturi tip saivane, ovine din rasa Țurcană Tehnologia de furajare: vara pășunat pe pășune amenajată; în stabulație furajare cu fân de munte și adaos de grăunțe
<i>Forța de muncă</i>	Angajată
<i>Valorificarea producției</i>	Laptele valorificat ca brânză de burduf Mieii sunt vânduți în perioada sărbătorilor pascale.

Tabelul 4.186. Deviz mediu 2017-2019

Număr mediu oi pentru lapte

243,3

Productia medie

81,00 l/cap

SPECIFICARE	MEDIA	
	Lei/cap/an	Lei/fermă
1. Cheltuieli cu furaje	281,2	68417,2
Fân de munte	121,3	29524,4
Masă verde pășune amenajată	110,0	26766,7
Concentrate	45,3	11031,1
Sare	4,5	1095,0
2. Material biologic	33,33	8111,1
3. Energie si combustibil	12,3	3001,1
4. Medicamente si material sanitar	12,0	2920,0

5. Alte cheltuieli materiale	5,5	1338,3
6. Cota de aprovizionare	3,3	794,5
7. Asigurari	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI VARIABILE	347,6	84582,3
8. Cheltuieli cu forta de munca	110,7	26943,9
9. Cheltuieli generale	0,0	0,0
10. Dobanzi la credite	0,0	0,0
11. Amortisment	0,0	0,0
TOTAL CHELTUIELI FIXE	110,7	26943,9
TOTAL CHELTUIELI	458,3	111526,1

Sursa: Calculații ICEADR

Tabelul 4.187. Bugetul produsului lapte oaie

INDICATORI	Productie medie		
	81,00		l/cap
	Lei/cap	Lei/l	Lei/fermă
A. VALOAREA PRODUCTIEI	556,9	6,875	135503,36
A ₁ . Din care producția principală	405,8	5,009	98736,70
B. SUBVENTII	23,0	0,284	5606,57
C. PRODUSUL BRUT	579,9	7,159	141109,93
D. CHELTUIELI TOTALE	458,3	5,658	111526,12
D ₁ Din care pentru producția principală	307,2	3,793	74759,45
I. CHELTUIELI VARIABILE	347,6	4,291	84582,26
1.Cheltuieli cu furaje	281,2	3,471	68417,22
2.Material biologic	33,3	0,412	8111,11
3.Energie electrică + combustibil	12,3	0,152	3001,11
4.Medicamente și material sanitar	12,0	0,148	2920,00
5.Alte cheltuieli materiale	5,5	0,068	1338,33
6.Cotă de aprovizionare	3,3	0,040	794,48
7.Asigurări	0,0	0,000	0,00
II. CHELTUIELI FIXE	110,7	1,367	26943,85
-Cheltuieli cu forța de muncă	110,7	1,367	26943,85
-Cheltuieli generale	0,0	0,000	0,00
-Dobânzi la credite	0,0	0,000	0,00
-Amortisment	0,0	0,000	0,00
E.VENIT IMPOZABIL	98,5	1,217	23977,25
Impozite și taxe	9,9	0,122	2397,72

F. VENIT NET + subvenție	111,7	1,379	27186,09
G.RATA VENIT IMPOZABIL(%)	32,07	32,07	32,07
H. RATA VENIT NET + subvenții(%)	36,36	36,36	36,36
COST DE PRODUCTIE	307,2	3,793	74759,45
PRET PIATA INTERNA PREVIZIBIL	405,8	5,009	98736,70

Sursa: Calculații ICEADR

Analiza eficienței economice

Tabelul 4.188. Indicatori economici de sinteză

Nr. crt.	INDICATORI	UM	VALORI
0	1	2	3
1	Producția medie	l/cap	81,00
2	Valoarea producției	lei/l	6,875
3	Valoarea producției principale	lei/l	5,009
4	Cheltuieli totale	lei/l	5,658
5	Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,793
6	Cheltuieli variabile	lei/l	4,291
7	Cheltuieli materiale	lei/l	4,099
8	Cheltuieli fixe	lei/l	1,367
9	Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,367
10	Costul unitar	lei/l	3,793
11	Prețul de valorificare	lei/l	5,009
12	Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore-om/l	0,22
13	Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei/oră-om	22,52
14	Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	198,84
15	Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	596,20
16	Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	757,16
17	Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	1,217
18	Rata rentabilității	%	32,1
19	Marja asupra cheltuielilor variabile (MCV)	lei	2,584
20	Marja asupra cheltuielilor variabile %	%	37,6
21	Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	295
22	Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	58,82
23	Rata riscului de exploatare	%	73
24	Indicele de securitate (Is)		0,27

25	Poziția absolută față de PR	lei	111
26	Poziția relativă față de PR		0,38

Sursa: Calculații ICEADR

Veniturile: Valoarea veniturilor totale este mai mare decât cheltuielile totale cu 21,5%.

Cheltuielile variabile: reprezintă 75,8% din totalul cheltuielilor, iar în cadrul cheltuielilor variabile, ponderea majoritară, de 80,9% o dețin cheltuielile cu furajele.

Costul pe unitatea de produs: se identifică cu cheltuiala pentru produsul principal și este de 3,793 lei/litru.

Prețul mediu de vânzare pe unitatea de produs: este indicatorul pe baza căroră au fost calculate veniturile totale și este de 5,009 lei/l.

Profit brut/Pierdere: rezultatul brut al activității este pozitiv: 1,217 lei/litru, respectiv 98,5 lei/cap.

Rata veniturii impozabil: 32,07%.

Rata veniturii net fără subvenții: 28,87%.

Rata veniturii net + subvenții: 36,36%.

Productivitatea muncii: pentru 1 litru de lapte, timpul de muncă consumat este de 0,22 ore-om, iar productivitatea muncii în expresie valorică este de 22,52 lei-oră/om.

Cheltuielile cu forța de muncă la 1000 lei producție totală sunt în cuantum de 198,84 lei.

Rata riscului de exploatare este de 73%, iar **indicele de securitate** este pozitiv, fiind de 0,27. Această valoare demonstrează un anumit grad de securitate economică a fermei, determinat, în primul rând, de o producție ridicată de lapte, de o mărime medie a fermei, precum și de o valorificare la un preț bun a produselor din lapte.

Pragul de rentabilitate în unități fizice în acest caz a fost atins la o producție de 58,82 litri/cap, iar pragul de rentabilitate în unități valorice este de 295 lei. Așadar, producția medie luată în calcul se situează peste pragul de rentabilitate. Se estimează că situația produsului lapte de oaie este confortabilă, întrucât valoarea producției principale depășește pragul de rentabilitate cu 38%.

4.4. IDENTIFICAREA SEGMENTULUI CEL MAI VULNERABIL DE EXPLOATAȚII DE OVINE PENTRU LAPTE, ÎN VEDEREA ELABORĂRII PLANURILOR DE SUSȚINERE DIN FONDURI PUBLICE

În vederea identificării celor mai vulnerabile exploatații de ovine pentru lapte, au fost calculați și analizați indicatorii de eficiență economică din cadrul fermelor de ovine ce fac obiectul studiilor de caz. În acest sens, fermele au fost grupate pe cele 3 forme de relief (câmpie, deal, munte), în ordinea mărimii lor (ferme de subzistență, de semisubzistență, mici, medii, până la limita inferioară a celor mari, calculându-se, totodată, și SO), specificându-se, de asemenea, regiunea geografică de proveniență.

Analiza diferiților indicatori de sinteză a evidențiat faptul că există o complexitate de factori ce concură la obținerea unor rezultate economice favorabile într-o fermă și aceștia se referă la mărimea fermei, la producția medie și totală de lapte, la cheltuielile realizate, la contextul de piață pentru desfacerea producției, la gradul de procesare a producției (procesare primară, sau crearea de valoare adăugată prin livrarea unor sortimente de brânză precum brânza de burduf ș.a.), la managementul general al fermei ș.a.

În Tabelul 4.189. au fost calculați minimul, maximul și media indicatorilor de sinteză ai studiilor de caz la ovine pentru lapte:

Tabelul 4.189. Minimul, maximul și media indicatorilor de sinteză

INDICATORI DE SINTEZĂ	U.M.	MEDIA	MINIM	MAXIM
Mărimea fermei	cap.	516,75	31,67	3983,33
Producția medie	l/cap	74,18	29,33	146,67
Producția totală	l/fermă	33853,00	1224,44	124811,11
Valoarea producției	lei/l	6,72	3,82	12,96
Valoarea producției principale	lei/l	3,38	2,47	5,01
Cheltuieli totale	lei/l	6,74	3,88	13,72
Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	3,39	2,51	5,44
Cheltuieli variabile	lei/l	5,13	2,90	8,96
Cheltuieli materiale	lei/l	4,91	2,80	8,49
Cheltuieli fixe	lei/l	1,60	0,16	5,64
Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	1,60	0,16	5,64
Costul unitar	lei/l	3,39	2,51	5,44
Prețul de valorificare	lei/l	3,38	2,47	5,01
Productivitatea muncii în expresie fizică	ore-om/l	0,28	0,09	2,38
Productivitatea muncii în expresie valorică	lei/oră-om	16,13	1,31	33,08

Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	227,58	41,45	466,92
Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	738,29	540,97	951,69
Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1009,54	757,16	1212,82
Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,02	-0,86	1,22
Rata veniturii impozabil	%	0,30	-17,55	32,07
Rata veniturii net fără subvenții	%	-0,18	-17,55	28,87
Rata veniturii net + subvenții	%	9,85	-17,55	36,36
Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	490,24	283,07	1586,81
Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	153,35	58,82	626,37
Rata riscului de exploatare	%	222,95	72,62	664,00
Indicele de securitate (Is)		-1,22	-5,64	0,33

Sursa: Calculații ICEADR

Media de mărime a exploatațiilor luate în calcul a fost de 516,75 capete, cu o **producție medie** de 74,18 litri/cap.

Valoarea medie a producției a fost de 6,72 lei/litru, respectiv 498,49 lei/cap, **cheltuielile totale** fiind de 6,74 lei/l, adică 499,9 lei/cap.

Valoarea medie a costului unitar a fost de 3,39 lei/l, fiind cuprinsă între 2,51-5,44 lei/l.

Prețul mediu de valorificare a laptelui a fost de 3,38 lei/l, între 2,47-5,01 lei/l.

Productivitatea medie a muncii în expresie fizică a fost de 0,28 ore-om/l, în timp ce productivitatea medie a muncii în expresie valorică a fost de 16,13 lei/oră-om.

Profit mediu/pierdere medie pe unitatea de produs: -0,02 lei/l, cu un minim de -0,86 lei/l și un maxim de 1,22 lei/l.

Rata medie a veniturii impozabil a fost de 0,3%, cu un minim de -17,55% și un maxim de 32,07%.

Rata medie a veniturii net fără subvenții a fost de -0,18%, cu un minim de -17,55% și un maxim de 28,87%.

Pragul mediu de rentabilitate în unități fizice a fost de 153,35 l/cap, iar cel **valoric** de 490,24 lei/cap.

Rata medie a riscului de exploatare a fost de 222,95% , iar **indicele de securitate** a fost negativ: -1,22.

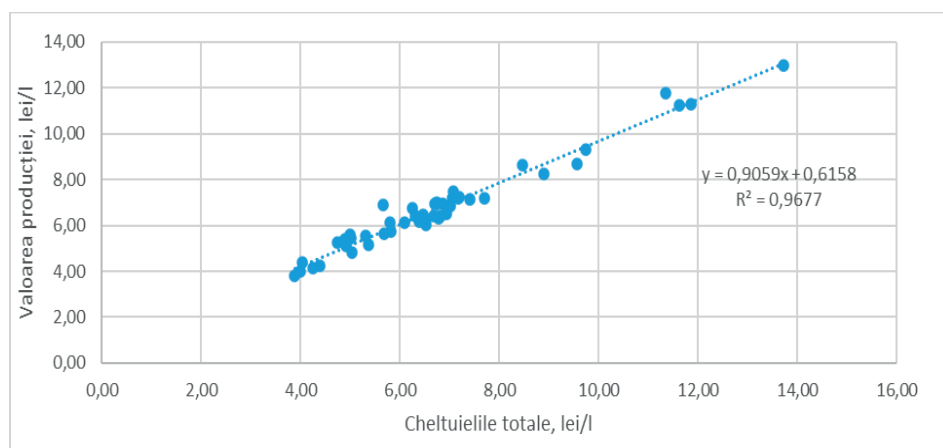
În literatura economică, se specifică faptul că, cu cât veniturile totale sunt mai mari, cu atât riscul de exploatare este mai redus și rezultă că unitatea se adaptează repede la modificările mediului ambiant, prin cantitatea producției obținute. Cu cât veniturile totale se situează mai departe de pragul de rentabilitate, unitatea are stabilitate financiară mai mare. Din studiile statistice s-a dedus că unitățile economice se pot găsi în următoarele situații:

- instabilă când veniturile totale se situează cu până la 10% peste pragul de rentabilitate;
- relativ stabilă când veniturile totale se situează sub 20% peste pragul de rentabilitate;
- confortabilă când veniturile totale depășește cu peste 20% pragul de rentabilitate.

Astfel, în medie, veniturile totale/cap de animal din studiile de caz se situează cu 1,6% peste pragul de rentabilitate, ceea ce denotă că fermele se află într-o *situație instabilă din punct de vedere economic*.

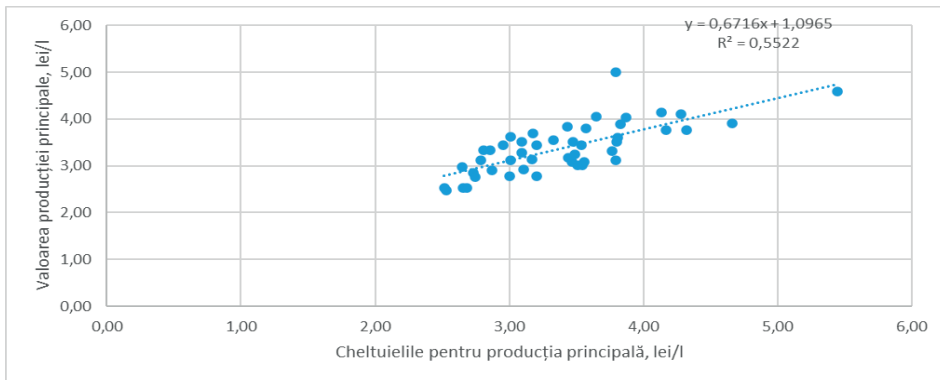
Corelații între diferiți indicatori

Coeficientul de corelație Pearson de 0,98 calculat între cheltuielile totale și valoarea producției indică o foarte bună asociere între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 arată faptul că 96,77% din valoarea producției se poate explica prin relația liniară cu cheltuielile totale (Graficul 4.1.).

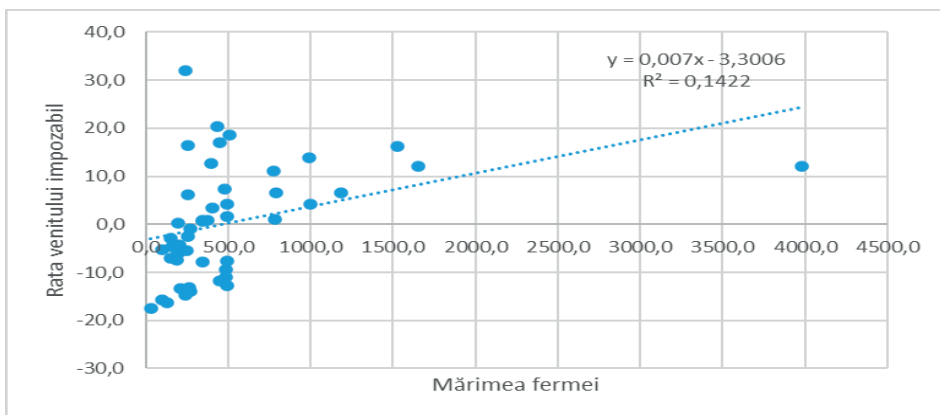
Graficul 4.1. Corelația între cheltuielile totale și valoarea producției
Sursa: Calculații ICEADR

Coeficientul de corelație de 0,74 calculat între cheltuielile pentru producția principală și valoarea producției principale indică o bună asociere între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 arată faptul că 55,22% din valoarea producției principale se poate explica prin relația liniară cu cheltuielile pentru producția principală (Graficul 4.2.).

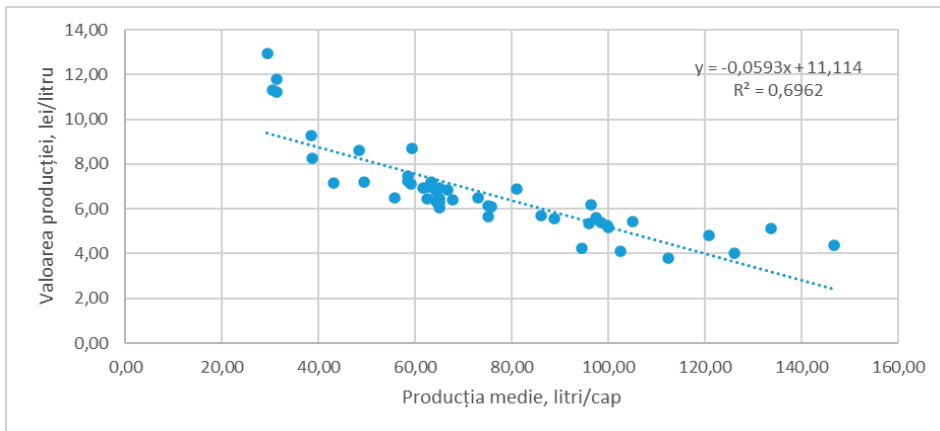
Graficul 4.2. Corelația între cheltuielile pentru producția principală și valoarea producției principale
Sursa: Calculații ICEADR

Coeficientul de corelație de 0,38 calculat între mărimea fermei și rata veniturii impozabil indică un grad de asociere acceptabil între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 în valoare de 0,1422 arată faptul că 14,22% din rata veniturii impozabil se poate explica prin relația liniară cu mărimea fermei (Graficul 4.3.).

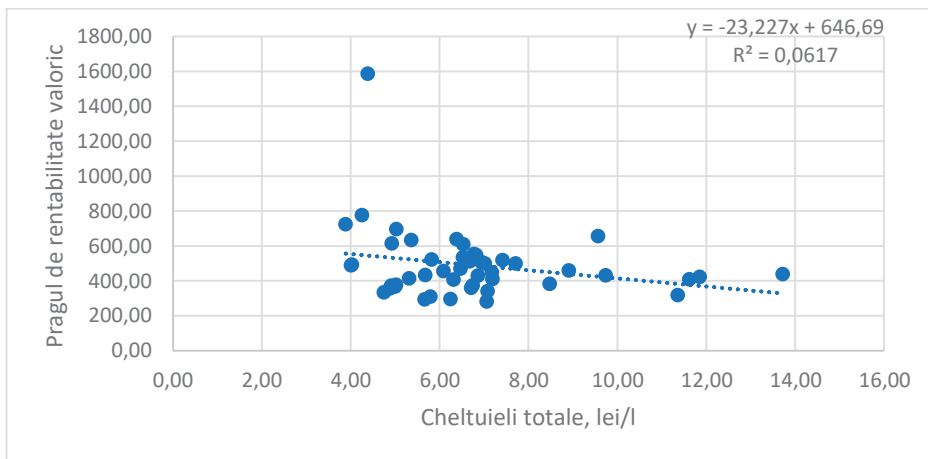
Graficul 4.3. Corelația între mărimea fermei și rata veniturii impozabil
Sursa: Calculații ICEADR

Coeficientul de corelație de -0,83 calculat între producția medie și valoarea producției indică o foarte bună asociere între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 în valoare de 0,6962 arată faptul că 69,62% din valoarea producției se poate explica prin relația liniară cu producția medie de lapte (Graficul 4.4.).

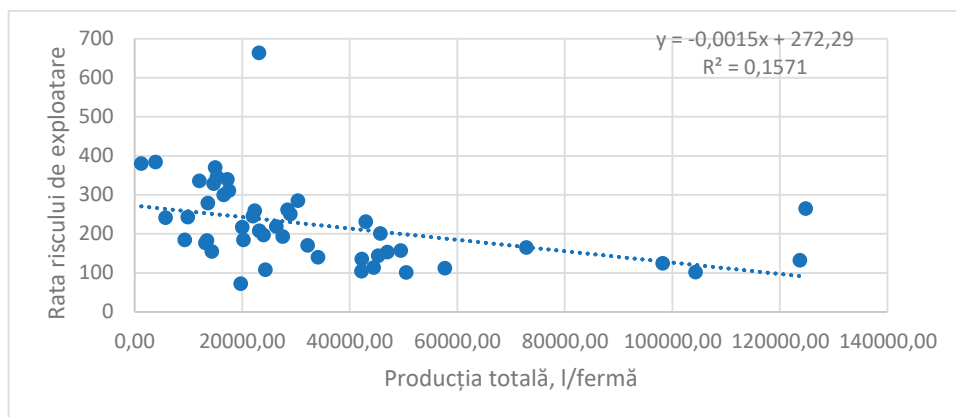
Graficul 4.4. Corelația între producția medie și valoarea producției
Sursa: Calculații ICEADR

Coeficientul de corelație de -0,25 calculat între cheltuielile totale și pragul de rentabilitate indică un grad de asociere acceptabil între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 în valoare de 0,0617 arată faptul că doar 6,17% din pragul de rentabilitate se poate explica prin relația liniară cu cheltuielile totale (Graficul 4.5.).

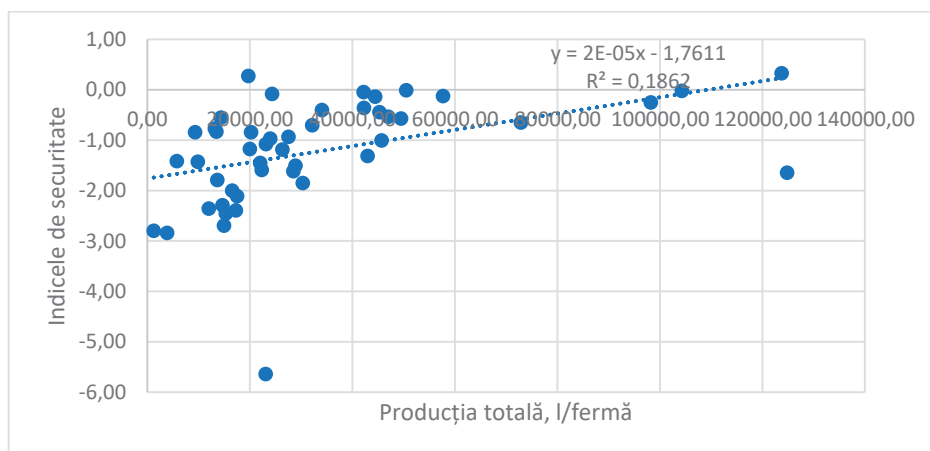
Graficul 4.5. Corelația între cheltuielile totale și pragul de rentabilitate
Sursa: Calculații ICEADR

Coeficientul de corelație de -0,40 calculat între producția totală și rata riscului de exploatare indică un grad de asociere acceptabil între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 în valoare de 0,1571 arată faptul că 15,71% din rata riscului de exploatare se poate explica prin relația liniară cu producția totală de lapte (Graficul 4.6.).

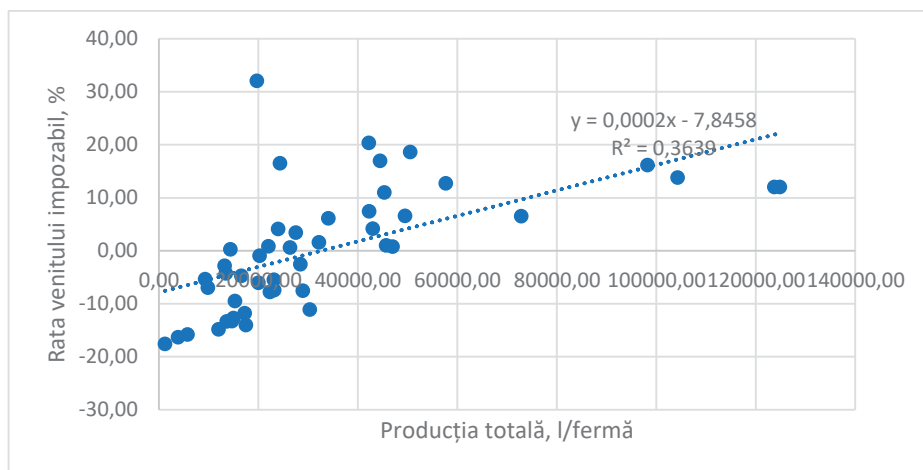
Graficul 4.6. Corelația între producția totală și rata riscului de exploatare
Sursa: Calculații ICEADR

Coeficientul de corelație de 0,43 calculat între producția totală și indicele de securitate indică un grad de asociere acceptabil între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 în valoare de 0,1862 arată faptul că 18,62% din indicele de securitate se poate explica prin relația liniară cu producția totală de lapte (Graficul 4.7.).

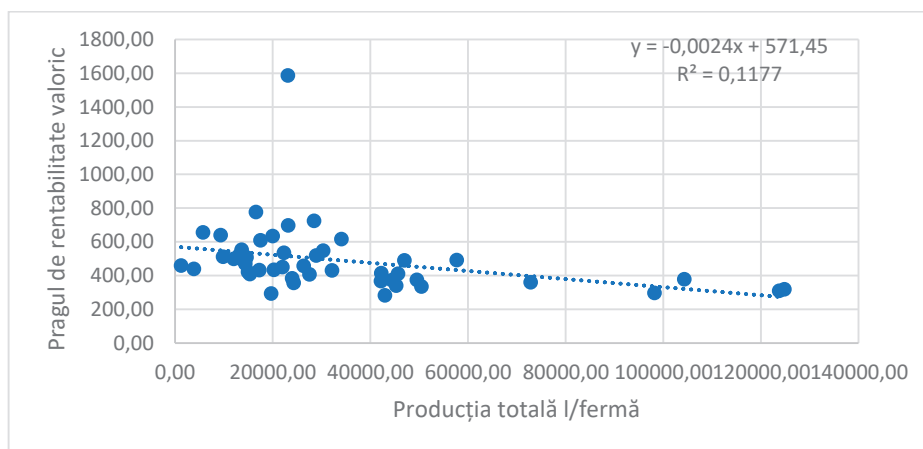
Graficul 4.7. Corelația între producția totală și indicele de securitate
Sursa: Calculații ICEADR

Coeficientul de corelație de 0,60 calculat între producția totală și rata venutului impozabil indică o corelație bună între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 arată faptul că 36,39% din rata venutului impozabil se poate explica prin relația liniară cu producția totală de lapte (Graficul 4.8.).

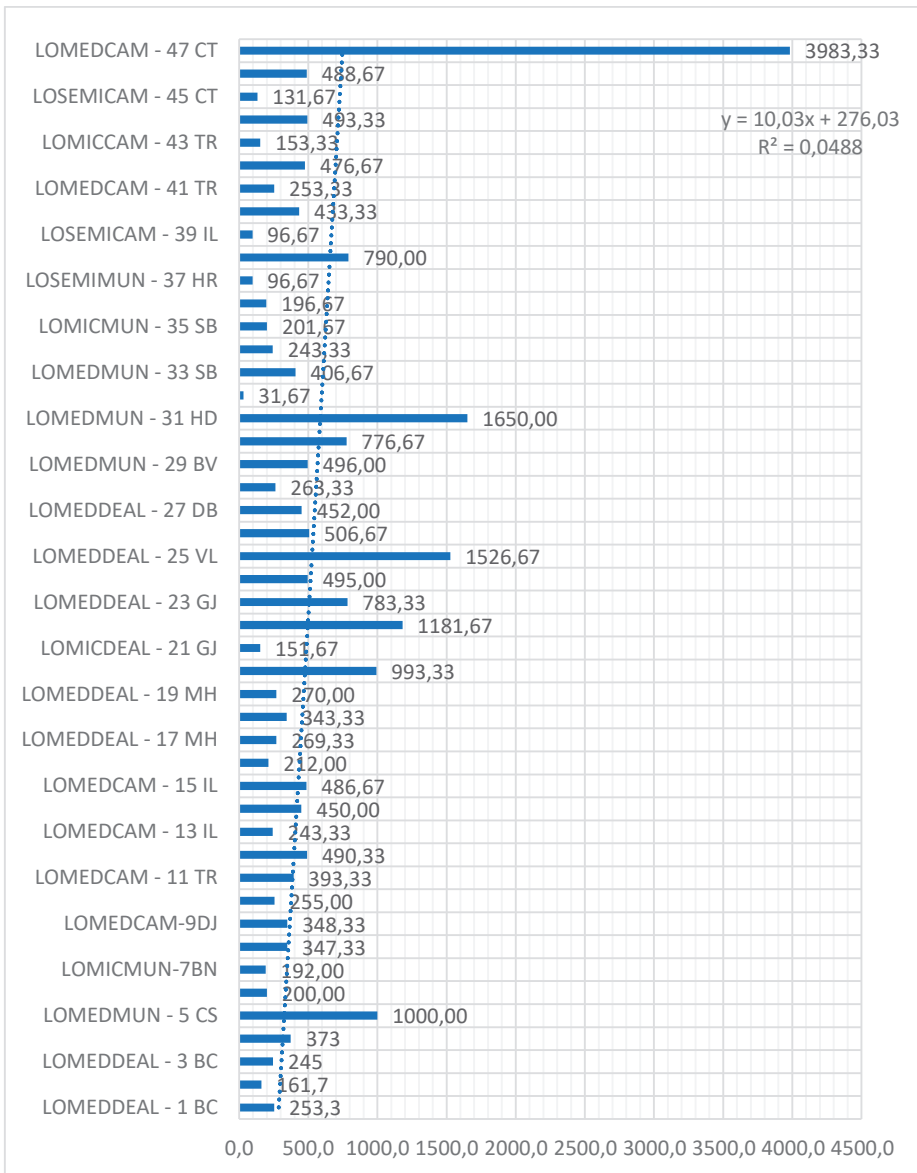
Graficul 4.8. Corelația între producția totală și rata veniturii impozabil
Sursa: Calculații ICEADR

Coeficientul de corelație de -0,34 calculat între producția totală și pragul de rentabilitate valoric indică un grad de asociere acceptabil între cele două variabile, iar coeficientul de determinare R^2 arată faptul că 11,77% din pragul de rentabilitate valoric se poate explica prin relația liniară cu producția totală de lapte (Graficul 4.9.).

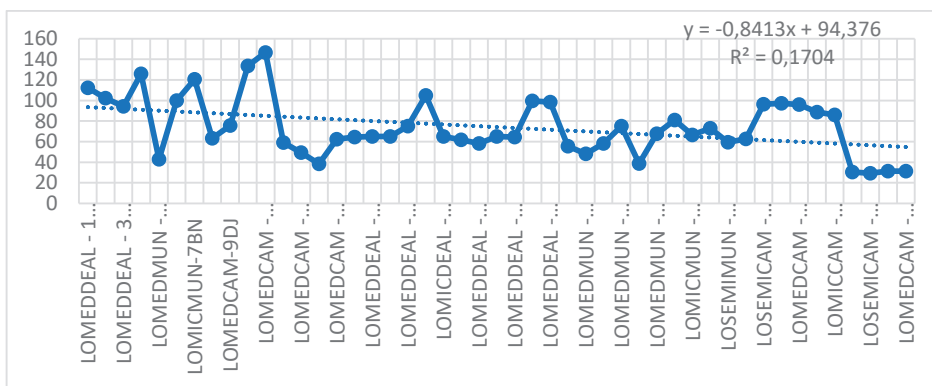
Graficul 4.9. Corelația între producția totală și pragul de rentabilitate valoric
Sursa: Calculații ICEADR

În Graficul 4.10., este ilustrată mărimea medie a fermelor din studiile de caz, care a fost cuprinsă între 31,67 capete și 3983,33 capete:

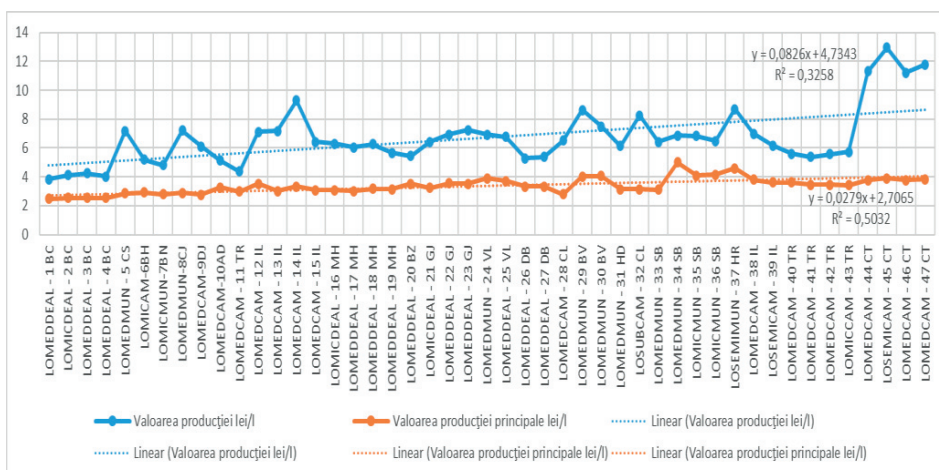
Graficul 4.10. Mărimea fermelor de ovine pentru lapte
 Sursa: Calculații ICEADR

În Graficele 4.11.-4.18, sunt redați principalii indicatori de sinteză ai fermelor din studiile de caz. Producția medie de lapte s-a situat între 29,33 l/cap în zona Dobrogei, la ovine din rasa Merinos și 146,67 l/cap în partea sudică a Munteniei, în zonă de câmpie, la ovine din rasa Carabașă (Graficul 4.11.).

Graficul 4.11. Producția medie de lapte, l/cap

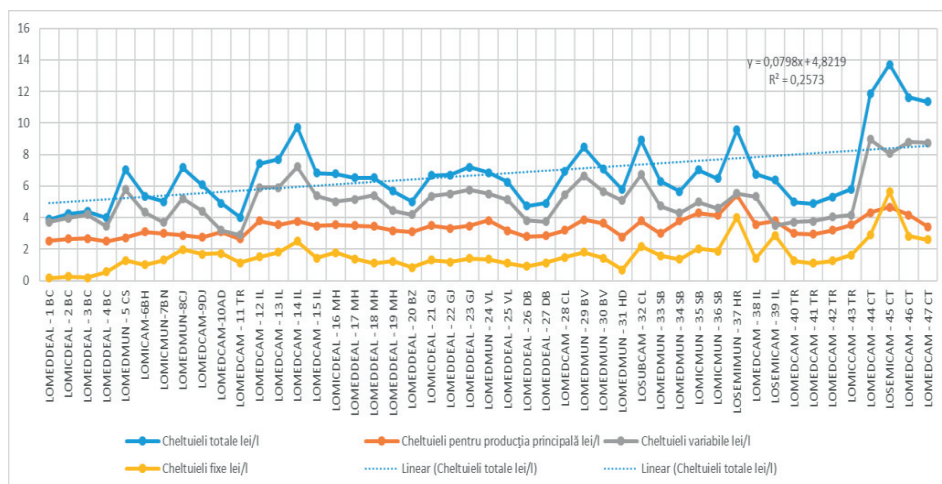
Valoarea producției a fost între 3,82 lei/l și 12,96 lei/l, la polul superior situându-se ferme care procesează laptele, transformându-l în specialități, precum brânza de burduf, creând, astfel, avoalare adăugată (Graficul 4.12.).

Graficul 4.12. Valoarea producției

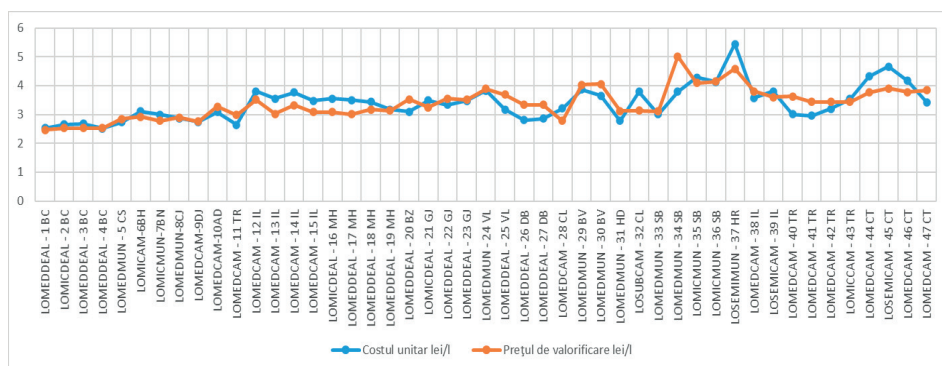
Cheltuielile totale s-au situat între 3,88 lei/l și 13,72 lei/l, valorile mai mari fiind în cazul exploatațiilor cu producții mici de lapte (30 litri/cap sau sub 30 litri/cap).

Cheltuielile pentru producția principală (laptele) au fost între 2,51 lei/l și 5,44 lei/l, valorile crescute întâlnindu-se în special în cazul femelor cu producții mici de lapte sau al femelor din zona de munte. Cheltuielile variabile s-au situat între 2,90 lei/l și 8,96 lei/l, iar cele fixe între 0,16 lei/l și 5,64 lei/l (Graficul 4.13.).

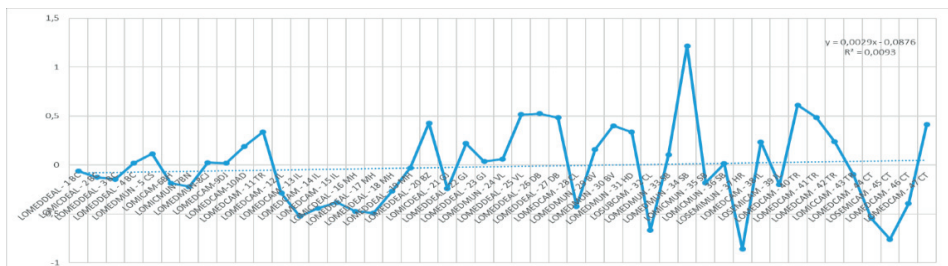
Graficul 4.13. Categoriile de cheltuieli

Costul unitar a fost între 2,51 lei/l și 5,44 lei/l, valorile mai ridicate întâlnindu-se în general în fermele cu producții medii de lapte reduse, sau cu producții mici și efective scăzute. Prețul calculat de valorificare a laptelui s-a situat între 2,47 lei/l și 5,01 lei/l, cel mai ridicat întâlnindu-se, în general, în ferme de munte, unde laptele se valorifică sub formă de diferite categorii de brânzeturi (Graficul 4.14.).

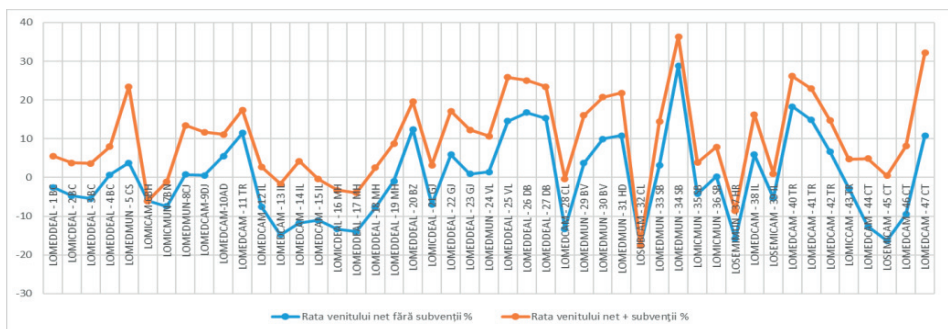
Graficul 4.14. Costul unitar și prețul de valorificare

Rezultatele economice ale fermelor studiate au fost diferite, unele înregistrând pierderi de diferite grade, altele un anumit profit. Astfel, așa cum este ilustrat în Graficul 4.15., pierderile au fost de până la -0,86 lei/l, iar profitul a fost de maxim 1,22 lei/l. Pierderile s-au întâlnit în diferite categorii de ferme din diferite regiuni sau forme de relief, în exploatații cu efective reduse și producții mici, sau chiar în exploatații cu producții ridicate, dar efective mici.

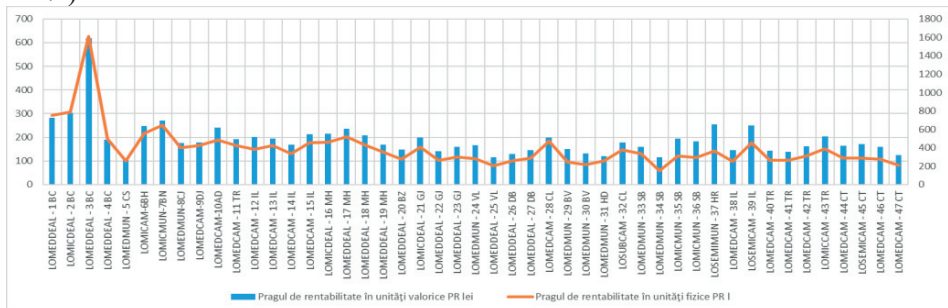
Graficul 4.15. Profit sau pierdere pe unitatea de produs, lei/l

Rata veniturii net fără subvenții s-a situat între -17,55% și 28,87%, iar rata veniturii net cu subvenții (ANT) a fost între -17,55% și 36,36% (Graficul 4.16.).

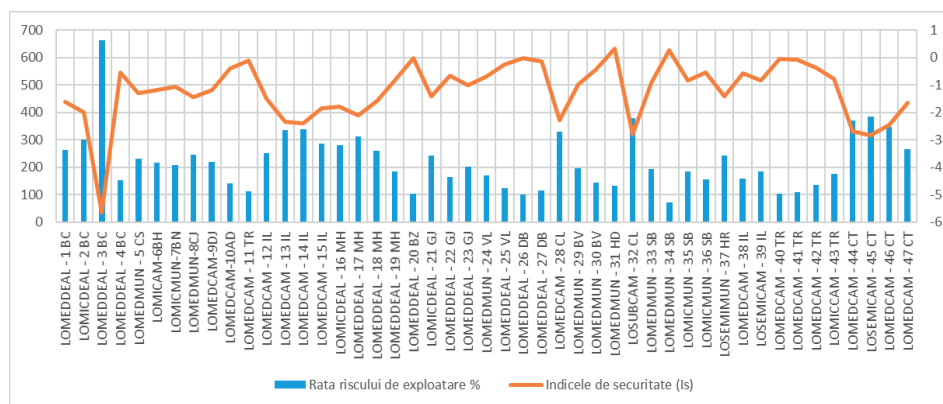
Graficul 4.16. Rata veniturii net, %

Pragul de rentabilitate în unități fizice a fost cuprins între 58,82 l/cap și 626,37 l/cap, iar cel valoric între 283,07 lei/cap și 1586,81 lei/cap (Graficul 4.17.).

Graficul 4.17. Prag de rentabilitate

Rata riscului de exploatare (Graficul 4.18.) s-a situat între 72,62% și 664%, fiind mai ridicată în exploatații cu efective reduse și producții mici, sau chiar în exploatații cu producții ridicate, dar efective mici. De asemenea, există situații cu risc ridicat în care ferme cu efective mari și producții mari obțin prețuri scăzute de valorificare și atunci nu sunt acoperite cheltuielile de producție, rezultând pierderi. De aceea este foarte important managementul fermelor, în care se pune accent pe optimizarea cheltuielilor, pe raționalizarea cheltuielilor cu furajele și utilizarea unor rații furajare optime, pe studierea pieței și pe crearea posibilităților de încheiere a unor contracte de valorificare a producției. Indicele de securitate a fost cuprins între -5,64 și 0,33, iar valorile pozitive au fost în numai 4,2% dintre ferme (în zona de munte, la peste 240 capete și peste 75 l/cap, cu valoare adăugată a produselor).

Graficul 4.18. Rata riscului de exploatare și indicele de securitate

Pe forme de relief

Analizând mediile indicatorilor sintetici pe forme de relief (Tabelul 4.190.), se constată că cea mai mare valoare a producției de întâlnește în zona de câmpie (7,41 lei/l), dar cea mai ridicată valoare a producției principale – laptele o găsim în zona de munte (3,71 lei/l). Cele mai mari cheltuieli totale sunt în zona de câmpie (7,53 lei/l), dar cele mai ridicate cheltuieli cu producția principală – laptele sunt în zona de munte (3,62 lei/l).

Costul unitar al laptelui are cea mai ridicată valoare în zona de munte (în medie 3,62 lei/l), dar și cel mai ridicat preț de valorificare tot în zona de munte îl întâlnim (media de 3,71 lei/l, cu maxima de 5 lei/l).

Pragul de rentabilitate în unități fizice este cel mai ridicat în zona de deal (192,38 l/cap) și cel mai scăzut în zona de munte (în medie 121,98 l/cap).

Cea mai scăzută rată a riscului de exploatare este în zona de munte, unde întâlnim și cel mai ridicat indice de securitate.

Tabelul 4.190. Indicatorii sintetici pe forme de relief

INDICATORI SINETICI	U. M.	Zona de câmpie			Zona de deal			Zona de munte		
		minim	maxim	media	minim	maxim	media	minim	maxim	media
Mărimea fermei	cap	31,67	3983,33	523,12	151,67	1526,67	514,87	96,67	1650	508,50
Producția medie	l/ cap	29,33	146,67	70,43	58,33	126,00	83,78	43,00	120,66	68,44
Valoarea producției	lei/ l	4,36	12,96	7,41	3,82	7,22	5,59	4,80	8,70	6,97
Valoarea producției principale	lei/ l	2,76	3,90	3,37	2,47	3,69	3,11	2,78	5,00	3,71
Cheltuieli totale	lei/ l	4,02	13,72	7,53	3,88	7,19	5,57	5,02	9,56	6,87
Cheltuieli pentru producția principală	lei/ l	2,65	4,66	3,49	2,51	3,56	3,09	2,73	5,44	3,62
Cheltuieli variabile	lei/ l	2,90	8,96	5,53	3,44	5,77	4,59	3,71	6,66	5,15
Cheltuieli materiale	lei/ l	2,80	8,49	5,30	3,34	5,50	4,40	3,60	6,34	4,92
Cheltuieli fixe	lei/ l	1,02	5,64	2,00	0,16	1,77	0,97	0,70	4,02	1,73
Cheltuieli cu forța de muncă	lei/ l	1,02	5,64	2,00	0,16	1,77	0,97	0,70	4,02	1,73
Costul unitar	lei/ l	2,65	4,66	3,49	2,51	3,56	3,09	2,73	5,44	3,62
Prețul de valorificare	lei/ l	2,76	3,90	3,37	2,47	3,69	3,11	2,78	5,00	3,71
Productivitatea muncii în expresie fizică	Ore - om /l	0,12	2,38	0,37	0,11	0,35	0,20	0,09	0,50	0,25
Productivitatea muncii în expresie valorică	Lei / oră - om	1,31	28,66	14,94	7,18	31,43	17,02	9,00	33,08	16,99
Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	197,11	466,92	264,51	41,45	281,10	165,12	114,23	462,25	244,10
Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	540,97	804,10	712,66	667,42	951,69	795,90	596,20	796,36	709,01
Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	831,00	1212,82	1037,41	842,80	1163,10	998,50	757,16	1187,54	976,89
Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,76	0,61	-0,12	-0,49	0,52	0,03	-0,86	1,21	0,10
Rata veniului impozabil	%	-17,55	20,34	-2,32	-14,02	18,65	1,21	-15,79	32,07	3,51
Rata veniului net fără subvenții	%	-17,55	18,30	-2,73	-14,02	16,79	0,72	-15,79	28,86	2,93
Rata veniului net + subvenții	%	-17,55	32,21	7,63	-3,91	25,85	10,09	-8,66	36,36	13,24
Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	318,55	639,90	471,88	296,82	1586,81	558,54	283,07	697,31	435,45
Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	82,92	217,34	142,90	80,43	626,37	192,38	58,82	251,07	121,98
Rata riscului de exploatare	%	104,47	383,97	242,05	100,93	664,00	230,86	72,62	245,24	181,22

Indicele de securitate (Is)		-2,84	-0,04	-1,42	-5,64	-0,01	-1,31	-1,45	0,32	-0,76
-----------------------------	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	------	-------

Sursa: Calculații ICEADR

Comparând fermele care au avut profit cu cele care au înregistrat pierderi, în medie, cele cu rezultat negativ au produs laptele cu 3,61 lei/l și l-au vândut cu 3,26 lei/l, iar cele cu rezultat pozitiv au produs cu 3,19 lei/l și au vândut cu 3,49 lei/l.

Pe segmente de mărime a fermelor

Analiza comparativă a indicatorilor sintetici pe segmente de mărime a fermelor (Tabelul 4.191.) evidențiază faptul că **cele mai mici segmente de mărime, sub 100 capete și 101-200 capete, au, în general, cele mai scăzute valori ale indicatorilor de rentabilitate, praguri de rentabilitate ridicate, rate ridicate ale riscului de exploatare și indici de securitate scăzuți. De asemenea, au printre cele mai ridicate costuri unitare și cea mai scăzută productivitate a muncii.**

Considerăm că fermele din aceste categorii sunt cele mai vulnerabile din punct de vedere economic și nu reușesc să se adapteze repede la modificările mediului economic, cu excepția cazurilor în care numărul mai redus de capete este compensat de o producție medie ridicată pe cap de animal. În cazul fermelor mai mari, chiar dacă producția medie nu este ridicată, aceasta este compensată de numărul de capete, care va asigura obținerea unor rezultate pozitive. Desfacerea unor produse cu valoare adăugată la prețuri superioare constituie un factor important de obținere a unor rezultate economice favorabile.

Tabelul 4.191. Indicatorii sintetici pe segmente de mărime a fermelor

INDICATORI DE SINTEZĂ	U.M.	sub 100 cap.	101-200 cap.	201-300 cap.	301-400 cap.	401-500 cap.	peste 500 cap.
Mărimea fermei	cap.	75,00	169,57	246,33	361,07	469,88	1319,17
Producția medie	l/cap	64,78	82,33	81,21	95,33	62,42	65,93
Producția totală	l/fermă	5424,07	14425,11	20107,96	35071,71	29031,47	75795,06
Valoarea producției	lei/l	7,71	6,53	5,81	5,59	7,63	7,12
Valoarea producției principale	lei/l	3,77	3,28	3,26	2,87	3,54	3,53
Cheltuieli totale	lei/l	8,28	6,76	5,85	5,56	7,66	6,79
Cheltuieli pentru producția principală	lei/l	4,35	3,51	3,30	2,84	3,57	3,21
Cheltuieli variabile	lei/l	5,26	4,89	4,56	4,27	5,88	5,50

Cheltuieli materiale	lei/l	5,07	4,71	4,36	4,11	5,61	5,26
Cheltuieli fixe	lei/l	3,02	1,87	1,29	1,29	1,78	1,29
Cheltuieli cu forța de muncă	lei/l	3,02	1,87	1,29	1,29	1,78	1,29
Costul unitar	lei/l	4,35	3,51	3,30	2,84	3,57	3,21
Preț de valorificare	lei/l	3,77	3,28	3,26	2,87	3,54	3,53
Productivitatea muncii în expresie fizică	ore-om/l	1,07	0,31	0,23	0,20	0,24	0,18
Productivitatea muncii în expresie valorică	lei/oră-om	7,27	13,13	15,11	14,75	16,68	22,10
Cheltuieli cu forța de muncă la 1000 lei producție totală	lei	397,44	250,78	211,80	224,69	229,87	176,67
Cheltuieli materiale la 1000 de lei producție totală	lei	649,16	750,92	760,69	738,18	730,30	740,40
Cheltuieli la 1000 de lei producție principală	lei	1152,21	1070,06	1030,88	989,76	1010,72	909,49
Profit sau pierdere pe unitatea de produs	lei	-0,58	-0,23	-0,04	0,03	-0,04	0,32
Rata veniturii impozabil	%	-12,89	-6,29	-1,27	1,45	0,12	10,20
Rata veniturii net fără subvenții	%	-12,89	-6,29	-1,77	1,15	-0,37	9,18
Rata veniturii net + subvenții	%	-8,42	1,85	7,55	10,60	11,37	21,42
Pragul de rentabilitate în unități valorice PR	lei	585,44	579,19	607,80	484,95	428,17	341,00
Pragul de rentabilitate în unități fizice PR	l	155,96	187,37	205,59	169,56	122,46	97,17
Rata riscului de exploatare	%	268,66	240,66	260,82	197,86	227,78	162,39
Indicele de securitate (Is)		-1,69	-1,41	-1,61	-0,98	-1,28	-0,56

Sursa: Calculații ICEADR

CONCLUZII

Sub aspect dimensional, efectivele de ovine au înregistrat o tendință de creștere în ultimii 10 ani, cu 20,89% mai mult decât în anul 2010, cu un ritm mediu anual de creștere de 2,4%, adică, în medie, cu 235,64 mii capete pe an. Sectorul este, așadar, în dinamică, iar cele mai multe efective sunt în Regiunea Centru a țării.

Din punct de vedere economic, întâlnim o varietate de situații, cu ferme ce obțin profit și ferme care au probleme din punct de vedere al rentabilității. Analiza diferiților indicatori de eficiență economică a evidențiat faptul că există o complexitate de factori ce concură la obținerea unor rezultate economice favorabile și aceștia se referă la mărimea fermei, la producția medie și totală de lapte, la cheltuielile realizate, la contextul de piață pentru desfacerea producției, la gradul de procesare a producției (procesare primară, sau crearea de valoare adăugată prin livrarea unor sortimente de brânză precum brânza de burduf ș.a.), la managementul general al fermei ș.a.

În medie, veniturile totale/cap de animal din studiile de caz se situează cu 1,6% peste pragul de rentabilitate, ceea ce denotă că fermele se află într-o situație instabilă din punct de vedere economic, așa după cum sunt clasificate situațiile în care se pot afla unitățile economice. Însă o parte dintre acestea sunt sub pragul de rentabilitate, o altă parte reușesc să-l depășească. Desigur, calculele au arătat că sprijinul financiar oferit de stat poate face diferența între un rezultat economic negativ și unul pozitiv.

Riscul de exploatare a fost prezent în toate fermele, în majoritatea fiind de peste 100%, fiind mai ridicat în exploatații cu efective reduse și producții mici, sau chiar în exploatații cu producții ridicate, dar efective mici. De asemenea, există situații cu risc ridicat în care ferme cu efective mari și producții mari obțin prețuri scăzute de valorificare și atunci nu sunt acoperite cheltuielile de producție, rezultând pierderi. De aceea este foarte important managementul fermelor, în care se pune accent pe optimizarea cheltuielilor, pe raționalizarea cheltuielilor cu furajele și utilizarea unor rații furajere optime, pe studierea pieței și pe crearea posibilităților de încheiere a unor contracte de valorificare a producției.

Calcululele au indicat că fermele care fac parte din cele mai mici segmente de mărime, sub 100 capete și 101-200 capete, au, în general, cele mai scăzute valori ale indicatorilor de rentabilitate, praguri de rentabilitate ridicate, rate ridicate ale riscului de exploatare și indici de securitate scăzuți. De asemenea, au printre cele mai ridicate costuri unitare și cea mai scăzută productivitate a muncii. Acestea sunt cele mai vulnerabile din punct de vedere economic și nu reușesc să se adapteze repede la modificările mediului economic, cu excepția cazurilor în care numărul mai redus de capete este compensat de o producție medie ridicată pe cap de animal. În cazul fermelor

mai mari, chiar dacă producția medie nu este ridicată, aceasta este compensată de numărul de capete, care va asigura obținerea unor rezultate pozitive. Desfacerea unor produse cu valoare adăugată la prețuri superioare constituie un factor important de obținere a unor rezultate economice favorabile. Nu în ultimul rând, sprijinul financiar din partea statului constituie o necesitate economică, deoarece activitatea de creștere a ovinelor, pe lângă faptul că este o practică tradițională, constituie o ramură importantă a agriculturii țării și un factor de dezvoltare a economiei în general.

BIBLIOGRAFIE ȘI WEBGRAFIE

1. Antonello Cannas, Luis O. Tedeschi, Alberto S. Atzori, Mondina F. Lunesu, *Animal Frontiers*, April 2019 - *Volume 9, Issue 2*, Pages 33-44, <https://doi.org/10.1093/af/vfz005>, <https://academic.oup.com/af/article/9/2/33/5448602>.
2. Bader Liliana Mădălina, Stoica I., 2014 - *Nutriția și alimentația ovinelor*, Editura CORAL SANIVET.
3. Băia Gh., 1965 - *Bazele moderne ale alimentației*, Editura Agro-Silvică, București.
4. Chiran A., Gîndu Elena, Banu A., 2002 - *Economia creșterii animalelor - teorie și practică*, Iași.
5. Constantin M., 2007 - *Marketingul producției agroalimentare*, Ediția a VI-a, Editura AgroTehnica, București.
6. Dinescu S., 2003 - *Creșterea ovinelor pe coordonatele secolului XXI*, Editura Ceres, București.
7. Drăghici M., Oancea Margareta, Pleșoianu G., Zahiu Letiția, Scricciu F., 2004 - *Manualul de management al fermei*, Editura Atlas Press, București.
8. Heyne P., 1991 - *Modul economic de gândire*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
9. <http://madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/rndr/buletine-tematice/PT28.pdf>.
10. <http://www.anarz.eu/AnarzAdministratorSite/CMSContent/Strategie%20ovine%20%5BCompatibility%20Mode%5D.pdf>.
11. [https://agrintel.ro/24337/cresterea-oilor-cu-profit-maxim... .](https://agrintel.ro/24337/cresterea-oilor-cu-profit-maxim...)
12. <https://angrybusiness.md/blog/pragul-de-rentabilitate-sau-breakeven>
13. <https://www.cartiagricole.ro/cresterea-ovinelor/?v=f5b15f58caba>.

14. https://www.ccceurop.ro/noutati_detalii.php?noutati_id=65.
15. <https://www.gazetadeagricultura.info/animale/furaje-hrana-animale/12943-furajarea-ovinelor.html>.
16. <https://www.gazetadeagricultura.info/animale/ovine-caprine/13101-repartizarea-teritoriala-a-ovinelor.html>.
17. <https://www.gazetadeagricultura.info/furaje-capre-si-oi.html>.
18. <https://www.meat-milk.ro/intretinerea-ovinelor-pe-timpul-iernii/>.
19. <https://www.revista-ferma.ro/articole/zootehnie/hranirea-oilor-fatate>.
20. I.C.E.A.D.R., 2012 - P.S. ADER 211, Etapa a III-a - *Proiectarea metodologiei de estimare și evaluare a activității din producția vegetală și animală*.
21. I.C.E.A.D.R., 2020 - P.S. ADER 24.1.2. - *Cercetări privind eficiența economică a creșterii ovinelor, caprinelor, taurinelor de lapte și de carne și a bubalinelor, Faza 2 - Eficiența economică a femelor de ovine și caprine de diferite dimensiuni, amplasate în regiuni geografice și forme de relief diferite*.
22. INRA, France, 2013.
23. INS - Tempo online.
24. Lana Nastic, Todor Markovic, Sanjin Ivanovic, https://www.researchgate.net/publication/320290915_Economic_Efficiency_of_Extensive_Livestock_Production_in_the_European_Union/link/59dbe6f50f7e9b1460fc2cfa/download.
25. Mariangela Caroprese, Marzia Albenzio, Agostino Sevi, https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-16357-4_6.
26. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, *Date operative*.
27. Nica Th., Ștefănescu C., Dermengi B., 1959 - *Creșterea oilor*, Editura Agro-Silvică de Stat, București.

28. Parlamentul European:
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/608663/EPRS_BRI\(2017\)608663_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/608663/EPRS_BRI(2017)608663_EN.pdf).
29. Parvu D., 2003 - *Eficiența investițiilor*, Editura Lumina Lex, București, pag. 25.
30. Pârvu Ghe., Costea Mihaela, Pârvu M., Nicolae B., 2003 - *Tratat de nutriția animalelor*, Editura CORAL SANIVET, București.
31. Popa E., Popa Dorina, Grigoraș Ghe., Caproșu V., Pascu C., Bobu Marioara, 1989 - *Îndrumător practic privind tehnologia creșterii ovinelor*, Stațiunea de Creștere și Producție pentru Creșterea Ovinelor Bacău.
32. Popescu C., Ciucur D., Marega D.I., 1997 - *Microeconomia concurențială*, Editura Economică, București.
33. Rieder H., 2009 - *Creșterea oilor*, Editura M.A.S.T., București.
34. Stănciulescu M., Sârbulescu V., 1981 - *Producțiile animale*, Editura Ceres, București.
35. Taftă V., 2006 - *Tehnologia producerii, creșterii și îngrijirii mieilor și iezilor*, Editura Ceres, București.
36. Toma Elena, 2008 - *Metodologie de estimare și evaluare a activităților de producție*, Editura Cartea Universitară, București.
37. Turek Rahoveanu A., 2009 - *Analiza filierei sectorului lapte în România*, Editura Ars Academica, București.
38. Vasilescu I., Românu I., Cicea C., 2000 - *Investiții*, Editura Economică, București.
39. Zahiu Letiția, Frățilă Ghe., Iosif N.Ghe., Bara Simona, Manole V., 1988 - *Economia și organizarea creșterii ovinelor*, Editura Ceres, București.

INSTITUTUL DE CERCETARE PENTRU ECONOMIA AGRICULTURII ȘI DEZVOLTARE RURALĂ

Bldv. Mărăști nr. 61, Sector 1, București, Cod 011464

Tel./Fax: +4021.318.16.86

www.iceadr.ro

e-mail: office@iceadr.ro

Savanții români C. Popescu, D. Ciucur și D. Morega sunt de părere că eficiența exprimă, în esență, calitatea activității economice de a utiliza rațional factorii de producție în întreprindere. Ea este o cerință fundamentală pentru economie și trebuie să ghideze în permanență acțiunile și deciziile economico-financiare. Eficiența o înțelegem ca un termen de evaluare, un concept valoric ce se măsoară prin raportul dintre valoarea producției obținute și valoarea resurselor intrate.

În lucrarea de față, este analizat sectorul de creștere a ovinelor pentru lapte, sub multiplele sale aspecte, atât din punct de vedere dimensional și structural, cât și din punct de vedere al eficienței economice - pe baza studiilor de caz. Aceste studii au fost realizate în ferme de diferite dimensiuni, aflate în regiuni geografice diferite din zonele de câmpie, deal și munte.

